

Medlemmer i Bodø kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Torsdag, 7. mars 2024, kl 09.00

Møtested: Møterom Mathias Bonsak Krogh, Bodø rådhus.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
09/24	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 19. januar 2024
10/24	Redegjørelse fra administrasjonen om status for økonomi, regnskap
11/24	Nummerert brev nr 2 Resultat av kontroll med reiseregninger Bodø kommune 2023
12/24	Dialog med revisor
13/24	Plan for forvaltningsrevisjon Plan for eierskapskontroll 2024 - 2027
14/24	Sak til drøfting: Medvirkningsordning i Bodø kommune
15/24	Orienteringer
16/24	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (470 37 452)

Bodø, 28. februar 2024

Sander Delp Horn (s)
Leder kontrollutvalget

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, kommunedirektør, Salten kommunerevisjon IKS, varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering (eventuell innkalling skjer særskilt).

SAK 09/24

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 19. januar 2024

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.03.2024

Vedlegg:

- a) Bodø kontrollutvalg: Protokoll møte 19. januar 2024

Bakgrunn for saken:

Protokoll fra forrige møte i kontrollutvalget legges frem for godkjenning.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 19. januar 2024 godkjennes.

Inndyr, 28. februar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder

PROTOKOLL – BODØ KONTROLLUTVALG

Møtedato: Fredag, 19. januar 2024, 09.00 – 13.45

Møtested: Formannskapssalen, Bodø rådhus

Saksnr.: 01/24 – 08/24

Deltagere:

Sander Delp Horn, Ap, leder
Kirsten Springer Hasvoll, SV, nestleder
Bodil Bjørnaali Brattli, H, medlem
Torill Cecilie Mehus, uavh, medlem
Øivind Skogstad Hansen, uavh. medlem

Forfall:

Ingen

Varamedlemmer:

Ingen

Øvrige:

Salten kommunerevisjon IKS:

- Daglig leder Liv Anne Kildal
- Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Bjørn Vegard Gamst
- Forvaltningsrevisor Synne Skoglund

Salten kontrollutvalgsservice KO:

- Sekretariatsleder Lars Hansen
- Seniorrådgiver Ronny Seljeseth

Bodø kommune:

- Assisterende kommunedirektør Anna Welle, sak 02/24
- Avdelingsdirektør økonomi og finans Kornelija Rasic, sak 02/24
- Avdelingsdirektør oppvekst og kultur, Elin Eidsvik, sak 02/24
- Konstituert barnevernsleder Mary Brattøy, sak 02/24

Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Kirsten Hasvoll ønsket å ta opp følgende under Eventuelt: Hvordan dokumentene til sakene fremstilles.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
01/24	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 28. november 2023
02/24	Redegjørelse fra administrasjonen om status for kommunens barnevern
03/24	Oppfølging av bystyrets vedtak Forvaltningsrevisjon Barnevern (3. gangs behandling)
04/24	Risiko- og vesentlighetsvurdering – grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon / plan for eierskapskontroll
05/24	Interkommunal klageordning Iris Salten IKS
06/24	Dialog med revisor
07/24	Orienteringer
08/24	Eventuelt

01/24 **Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 28. november 2023**

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 28. november 2023 godkjennes.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 28. november 2023 godkjennes.

02/24 **Redegjørelse fra administrasjonen om status for kommunens barnevern**

Assisterende kommunedirektør Anna Welle, avdelingsdirektør økonomi og finans Kornelija Rasic, avdelingsdirektør oppvekst og kultur Elin Eidsvik og konstituert barnevernsleder Mary Brattøy møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

I forkant av saken har utvalgets medlemmer fått tilsendt 1. notat datert 15.1.2024 med tittel Redegjørelse KU-møte 19. januar 2024, og 2. notat datert 17.1.2024 med tittel Redegjørelse KU-møte 19. januar 2024

Forslag til vedtak:

Rapportering til bystyret:

Kontrollutvalget har i sine møter 28. november 2023 og 19. januar 2024 hatt til behandling sak om status for kommunens barnevern. Grunnlaget for behandlingen har vært informasjon i administrasjonens «Notat til kontrollutvalget 28. november 2023», samt skriftlig og muntlig informasjon fra administrasjonen ved behandlingen i utvalgets møte 19. januar 2024.

Kontrollutvalgets vurdering er at kommunens barnevern har store utfordringer når det gjelder bemanning, økte henvendelser og fristoversittelser. Utviklingen har vært negativ over tid.

Kontrollutvalget registrerer følgende i tilknytning til saken:

- a) Administrasjonen har redegjort om følgende tiltak som skal gjennomføres for å håndtere utfordringer med bemanning, økt antall henvendelser og fristoverskridelser:.....
- b) I tilknytning til Statsforvalterens rapport om barnevernets oppfølging av fosterhjem har administrasjonen redegjort om følgende tiltak som vil bli gjennomført for å sikre at internkontrollen har et omfang og innhold som er tilpasset en stor interkommunal barnevernstjeneste.....
- c) Bystyret har i sin sak PS 23/100 *Barneverntjenesten 2022 – tilstandsrapport* vedtatt følgende 15. juni 2023:
 1. *Bystyret tar tilstandsrapport for barnevernet for 2022 til orientering.*
 2. *Alle barn har rett til en trygg og forsvarlig omsorgssituasjon. Det er alltid bedre å forebygge enn å reparere. Bystyret ber derfor kommunedirektøren om en sak som redegjør nærmere for barnevernets økonomi, hvordan man skal lykkes med å vri innsatsen fra tiltak til forebygging og tiltak for å redusere antallet fristbrudd*

Kontrollutvalget har fått følgende tilbakemelding fra administrasjonen om status for oppfølging av bystyrets vedtak.....

Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret vedlagt notat fra administrasjonen.

Omforent forslag til vedtak (innstilling til bystyret):

Bystyret tar følgende rapport fra kontrollutvalget til orientering:

Kontrollutvalget har i sine møter 28. november 2023 og 19. januar 2024 behandlet sak om status for kommunens barnevern. Grunnlaget for behandlingen har vært informasjon fra administrasjonens «Notat til kontrollutvalget 28. november 2023», samt skriftlig og muntlig informasjon fra administrasjonen ved behandlingen i utvalgets møte 19. januar 2024.

Kontrollutvalget vurderer at kommunens barnevern har store utfordringer når det gjelder rekruttering og sykefravær, økte henvendelser, fristoversittelser og økonomistyring. Utviklingen har vært negativ over tid.

Kontrollutvalget registrerer følgende i tilknytning til saken:

- a. Administrasjonen har redegjort for tiltakene som skal gjennomføres for å håndtere utfordringer med bemanning, økt antall henvendelser, fristoverskridelser og økonomistyring. Utvalget viser til notat fra administrasjonen datert 28.11.2023 og 17.01.2024.
- b. I tilknytning til saken har utvalget gått gjennom Statsforvalterens rapport om barnevernets oppfølging av fosterhjem. Utvalget registrerer at rapporten viser mangler i barneverntjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem.

Barneverntjenesten besøker ikke fosterhjemmene så ofte som nødvendig. Dette fører til at fosterbarn under omsorg ikke sikres nødvendig oppfølging og hjelp, også i kritiske faser.

Videre viser Statsforvalteren til at barnevernets internkontroll er mangelfull. Kontrollutvalget går ikke videre med dette, men avventer Statsforvalterens oppfølging.

- c. Kontrollutvalget mener barnevernet har god oversikt over manglende etterlevelse av lovkravene til tjenesten. Utvalget har stilt spørsmål til administrasjonen om og i hvilken grad tjenesten evaluerer:

- 1) årsaker til de generelle utviklingstrekkene i tjenesten, og
- 2) årsaker til turnover i tjenesten.

Svaret er at barneverntjenesten ikke har evaluert dette systematisk og har ingen dokumentasjon på de vurderingene som er gjort. Utvalget får i tillegg opplyst at tjenesten så langt, ikke har utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyser.

Etter kontrollutvalgets syn må tjenesten ha en mer systematisk tilnærming for å kunne måle effekt av de tiltakene den iverksetter.

- d. Økonomi: Regnskap 2022 viser netto utgifter til barnevern med kr 140,6 mill, et merforbruk på kr 23,7 mill i forhold til regulert budsjett. Budsjetterte netto utgifter til barnevern for både 2023 og 2024 er betydelig lavere enn regnskapene 2022.

Den økonomiske utviklingen i barnevernet blir fra administrasjonen bl.a forklart med at barnevernsreformen som ble innført i 2022, er underfinansiert.

- e. Bystyret har i sin sak PS 23/100 Barneverntjenesten 2022 – tilstandsrapport vedtatt følgende 15. juni 2023:

1. Bystyret tar tilstandsrapport for barnevernet for 2022 til orientering.

2. Alle barn har rett til en trygg og forsvarlig omsorgssituasjon. Det er alltid bedre å forebygge enn å reparere. Bystyret ber derfor kommunedirektøren om en sak som redegjør nærmere for barnevernets økonomi, hvordan man skal lykkes med å vri innsatsen fra tiltak til forebygging og tiltak for å redusere antallet fristbrudd

Kontrollutvalget har fått denne tilbakemeldingen fra administrasjonen om status for oppfølging av bystyrets vedtak: Kommunaldirektøren vil etter planen legge fram denne saken til bystyrets marsmøte.

- f. Velferdsutvalgets myndighet og ansvarsområde inkluderer barnevern, jf. bystyrets delegeringsreglement. Kontrollutvalget registrerer at barnevern i liten grad har vært tema i Velferdsutvalget de siste fire årene.

Kontrollutvalget viser til den myndighet som bystyret har tildelt velferdsutvalget i delegeringsreglementet, og mener velferdsutvalget i sterkere grad bør involveres i tjenesteområdet barnevern.

Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret vedlagt notater fra administrasjonen.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak (innstilling til bystyret):

Bystyret tar følgende rapport fra kontrollutvalget til orientering:

Kontrollutvalget har i sine møter 28. november 2023 og 19. januar 2024 behandlet sak om status for kommunens barnevern. Grunnlaget for behandlingen har vært informasjon fra administrasjonens «Notat til kontrollutvalget 28. november 2023», samt skriftlig og muntlig informasjon fra administrasjonen ved behandlingen i utvalgets møte 19. januar 2024.

Kontrollutvalget vurderer at kommunens barnevern har store utfordringer når det gjelder rekruttering og sykefravær, økte henvendelser, fristoversittelser og økonomistyring. Utviklingen har vært negativ over tid.

Kontrollutvalget registrerer følgende i tilknytning til saken:

- b. Administrasjonen har redegjort for tiltakene som skal gjennomføres for å håndtere utfordringer med bemanning, økt antall henvendelser, fristoverskridelser og økonomistyring. Utvalget viser til notat fra administrasjonen datert 28.11.2023 og 17.01.2024.
- c. I tilknytning til saken har utvalget gått gjennom Statsforvalterens rapport om barnevernets oppfølging av fosterhjem. Utvalget registrerer at rapporten viser mangler i barneverntjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem.

Barneverntjenesten besøker ikke fosterhjemmene så ofte som nødvendig. Dette fører til at fosterbarn under omsorg ikke sikres nødvendig oppfølging og hjelp, også i kritiske faser.

Videre viser Statsforvalteren til at barnevernets internkontroll er mangelfull. Kontrollutvalget går ikke videre med dette, men avventer Statsforvalterens oppfølging.

- d. Kontrollutvalget mener barnevernet har god oversikt over manglende etterlevelse av lovkravene til tjenesten. Utvalget har stilt spørsmål til administrasjonen om og i hvilken grad tjenesten evaluerer:

- 1) årsaker til de generelle utviklingstrekkene i tjenesten, og
- 2) årsaker til turnover i tjenesten.

Svaret er at barneverntjenesten ikke har evaluert dette systematisk og har ingen dokumentasjon på de vurderingene som er gjort. Utvalget får i tillegg opplyst at tjenesten så langt, ikke har utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyser.

Etter kontrollutvalgets syn må tjenesten ha en mer systematisk tilnærming for å kunne måle effekt av de tiltakene den iverksetter.

- e. Økonomi: Regnskap 2022 viser netto utgifter til barnevern med kr 140,6 mill, et merforbruk på kr 23,7 mill i forhold til regulert budsjett. Budsjetterte netto utgifter til barnevern for både 2023 og 2024 er betydelig lavere enn regnskapene 2022.

Den økonomiske utviklingen i barnevernet blir fra administrasjonen bl.a forklart med at barnevernsreformen som ble innført i 2022, er underfinansiert.

- f. Bystyret har i sin sak PS 23/100 Barneverntjenesten 2022 – tilstandsrapport vedtatt følgende 15. juni 2023:

1. Bystyret tar tilstandsrapport for barnevernet for 2022 til orientering.

2. Alle barn har rett til en trygg og forsvarlig omsorgssituasjon. Det er alltid bedre å forebygge enn å reparere. Bystyret ber derfor kommunedirektøren om en sak som redegjør nærmere for barnevernets økonomi, hvordan man skal lykkes med å vri innsatsen fra tiltak til forebygging og tiltak for å redusere antallet fristbrudd

Kontrollutvalget har fått denne tilbakemeldingen fra administrasjonen om status for oppfølging av bystyrets vedtak: Kommunaldirektøren vil etter planen legge fram denne saken til bystyrets marsmøte.

- g. Velferdsutvalgets myndighet og ansvarsområde inkluderer barnevern, jf. bystyrets delegeringsreglement. Kontrollutvalget registrerer at barnevern i liten grad har vært tema i Velferdsutvalget de siste fire årene.

Kontrollutvalget viser til den myndighet som bystyret har tildelt velferdsutvalget i delegeringsreglementet, og mener velferdsutvalget i sterkere grad bør involveres i tjenesteområdet barnevern.

Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret vedlagt notater fra administrasjonen.

03/24 Oppfølging av bystyrets vedtak Forvaltningsrevisjon Barnevern (3. gangs behandling)

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget legger til grunn for saken informasjon i administrasjonens *Notat til kontrollutvalget 28. november 2023*», samt muntlig informasjon fra administrasjonen ved behandlingen i utvalgets møte 28. november 2023.
2. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 gjennomført en oppfølging av bystyrets vedtak i sak 046/21 Rapport forvaltningsrevisjon Økonomisk styring og internkontroll barnevern.

3. Administrasjonen har redegjort for på hvilken måte bystyrets vedtak er fulgt opp. Kontrollutvalget registrerer følgende om oppfølging av de enkelte anbefalingene i rapporten:
 - a. *Realistiske budsjett for barnevernet* Kontrollutvalget har fått følgende skriftlige tilbakemelding fra administrasjonen: Notat 29.05.2023: *Revisjonsrapportens funn og anbefalinger fra kontrollutvalgets behandling av rapporten vurderes innarbeidet i prosessene i tilknytning til utarbeidelsen av budsjettet for 2024. En mindre justering er innarbeidet i T1-saken i 2023.*
 - b. *Oppdaterte rutinebeskrivelser økonomihåndbok og ta med vertskommunesamarbeid i disse oppdateringene:* Kontrollutvalget får opplyst at dette er satt på vent som en følge av innføring av nytt fagprogram. Kontrollutvalget legger til grunn at innføring av nytt fagprogram må komme før oppdatering av rutinebeskrivelsene.
 - c. *Oppdatere vertskommuneavtalene:* Kontrollutvalget har fått følgende tre skriftlige tilbakemeldinger fra administrasjonen om oppfølging av dette punktet: 1. Notat 19.01.2023: *Ekstern advokat (vertskommuner) har utarbeidet utkast til nye avtaler. De nye forslagene er gjennomgått av kommuneadvokaten. Dette vil samordnes med kommunedirektørens intensjon om gjennomgang av alle vertskommuneavtaler hos Bodø kommune.* 2. Notat 29.05.2023: *Oppdaterte vertskommuneavtaler er utarbeidet, og er til intern avtalemessige kvalitetssikring og slutføring i Bodø kommune.* Basert på muntlig informasjon i kontrollutvalgets møte 1.6.2023 har utvalget vedtatt bl.a følgende i sin rapportering til bystyret: *Kontrollutvalget registrerer at vertskommuneavtalene er under revidering og at disse ventes ferdig i løpet av sommeren* 3. Notat 28.11.2023: *Kommunen er helt i slutfasen av å utarbeide (forslag til) ny avtale.*
 - d. *Avklare hva som ligger til grunn for KOSTRA-rapportering, slik at statistikk kan brukes hensiktsmessig:* Kontrollutvalget registrerer at det nye fagprogrammet som skal innføres vil bidra til riktigere tall. Utvalget registrerer videre at det er satt i gang undersøkelser av mulige feilføringer i regnskapssammenheng i forhold til samarbeidskommunene, og at dette kan ha medført feil i Bodø sine tall. Kontrollutvalget ber om at revisor og utvalget blir orientert om resultatet av denne undersøkelsen.
4. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret, vedlagt notat fra administrasjonen om oppfølging av bystyrets vedtak. Utvalget er innforstått med at enkelte anbefalinger kan ta noe lengre tid å følge opp, men mener administrasjonens oppfølging av denne rapporten har tatt uforholdsmessig lang tid.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget legger til grunn for saken informasjon i administrasjonens *Notat til kontrollutvalget 28. november 2023*», samt muntlig informasjon fra administrasjonen ved behandlingen i utvalgets møte 28. november 2023.
2. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 gjennomført en oppfølging av bystyrets vedtak i sak 046/21 Rapport forvaltningsrevisjon Økonomisk styring og internkontroll barnevern.
3. Administrasjonen har redegjort for på hvilken måte bystyrets vedtak er fulgt opp. Kontrollutvalget registrerer følgende om oppfølging av de enkelte anbefalingene i rapporten:
 - a. *Realistiske budsjett for barnevernet* Kontrollutvalget har fått følgende skriftlige tilbakemelding fra administrasjonen: Notat 29.05.2023: *Revisjonsrapportens funn og anbefalinger fra kontrollutvalgets behandling av rapporten vurderes innarbeidet i prosessene i tilknytning til utarbeidelsen av budsjettet for 2024. En mindre justering er innarbeidet i T1-saken i 2023.*
 - b. *Oppdaterte rutinebeskrivelser økonomihåndbok og ta med vertskommunesamarbeid i disse oppdateringene:* Kontrollutvalget får opplyst at dette er satt på vent som en følge av innføring av nytt fagprogram. Kontrollutvalget legger til grunn at innføring av nytt fagprogram må komme før oppdatering av rutinebeskrivelsene.
 - c. *Oppdatere vertskommuneavtalene:* Kontrollutvalget har fått følgende tre skriftlige tilbakemeldinger fra administrasjonen om oppfølging av dette punktet: 1. Notat 19.01.2023: *Ekstern advokat (vertskommuner) har utarbeidet utkast til nye avtaler. De nye forslagene er gjennomgått av kommuneadvokaten. Dette vil samordnes med kommunedirektørens intensjon om gjennomgang av alle vertskommuneavtaler hos Bodø kommune.* 2. Notat 29.05.2023: *Oppdaterte vertskommuneavtaler er utarbeidet, og er til intern avtalemessige kvalitetssikring og slutføring i Bodø kommune.* Basert på muntlig informasjon i kontrollutvalgets møte 1.6.2023 har utvalget vedtatt bl.a følgende i sin rapportering til bystyret: *Kontrollutvalget registrerer at vertskommuneavtalene er under revidering og at disse ventes ferdig i løpet av sommeren* 3. Notat 28.11.2023: *Kommunen er helt i slutfasen av å utarbeide (forslag til) ny avtale.*
 - d. *Avklare hva som ligger til grunn for KOSTRA-rapportering, slik at statistikk kan brukes hensiktsmessig:* Kontrollutvalget registrerer at det nye fagprogrammet som skal innføres vil bidra til riktigere tall. Utvalget registrerer videre at det er satt i gang undersøkelser av mulige feilføringer i regnskapssammenheng i forhold til samarbeidskommunene, og at dette kan ha medført feil i Bodø sine tall. Kontrollutvalget ber om at revisor og utvalget blir orientert om resultatet av denne undersøkelsen.

4. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret, vedlagt notat fra administrasjonen om oppfølging av bystyrets vedtak. Utvalget er innforstått med at enkelte anbefalinger kan ta noe lengre tid å følge opp, men mener administrasjonens oppfølging av denne rapporten har tatt uforholdsmessig lang tid.

04/24 Risiko- og vesentlighetsvurdering – grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon / plan for eierskapskontroll

Forslag til vedtak:

Risiko- og vesentlighetsvurdering tas til orientering. Innspill fra kontrollutvalget tas med til kontrollutvalgets behandling av plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll i utvalgets møte 7. mars 2024.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Risiko- og vesentlighetsvurdering tas til orientering. Innspill fra kontrollutvalget tas med til kontrollutvalgets behandling av plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll i utvalgets møte 7. mars 2024.

05/24 Interkommunal klageordning Iris Salten IKS

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget drøfter sakens innhold og beslutter eventuell innstilling / rapportering til Bystyret.

Omforent forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har gått gjennom den gjeldende interkommunale klageordningen for Iris Salten IKS, og har funnet svakheter ved denne.

Kontrollutvalget råder bystyret til å be sine eierrepresentanter ta opp spørsmålet om etablering av skriftlige retningslinjer som tydeliggjør hvordan klagenemnda skal arbeide for å sikre at forvaltningslovens krav til klagebehandling blir ivaretatt.

Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget har gått gjennom den gjeldende interkommunale klageordningen for Iris Salten IKS, og har funnet svakheter ved denne.

Kontrollutvalget råder bystyret til å be sine eierrepresentanter ta opp spørsmålet om etablering av skriftlige retningslinjer som tydeliggjør hvordan klagenemnda skal arbeide for å sikre at forvaltningslovens krav til klagebehandling blir ivaretatt.

Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret.

06/24 Dialog med revisor

Saken ble behandlet før sak 04/24.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Bodø kommune tar dialog med revisor til orientering.

Omforent forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Bodø kommune tar dialog med revisor til orientering.

Utvalget er orientert om

- Revisjonsstrategi
- Bestilt forvaltningsrevisjon Informasjonssikkerhet vil pga. egen kapasitet bli lagt ut på anbud. Salten kommunerevisjon vil fortsatt være oppdragsansvarlig.
- Svarbrev vedr leveranse av revisjonstjenester

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget i Bodø kommune tar dialog med revisor til orientering.

Utvalget er orientert om

- Revisjonsstrategi
- Bestilt forvaltningsrevisjon Informasjonssikkerhet vil pga. egen kapasitet bli lagt ut på anbud. Salten kommunerevisjon vil fortsatt være oppdragsansvarlig.
- Svarbrev vedr leveranse av revisjonstjenester

07/24 Orienteringer

Omforent forslag til vedtak:

De fremlagte dokumentene tas til orientering.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

De fremlagte dokumentene tas til orientering.

08/24

Eventuelt

Ingen ytterligere saker til behandling. Innspill fra Kirsten Hasvoll tas opp i neste møte.

Bodø, den 19. januar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder
Saltens Kontrollutvalgsservice

Utskrift sendes:
Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer
Bodø kommune v/ ordfører og kommunedirektør,
Saltens kommunerevisjon IKS

SAK 10/24

Redegjørelse fra administrasjonen om status for økonomi, regnskap

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.03.2024

Vedlegg:

- Ingen

Bakgrunn for saken:

Saken er satt på dagsorden i samsvar med utvalgets virksomhetsplan for 2024.

Ut fra at saken er satt på dagsorden er, kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, bedt om å komme til kontrollutvalget kl 09.05 og gi en kortfattet redegjørelse om status for økonomi, regnskap – årsberetning. Det er bedt om at kontrollutvalget informeres om

- Status for leveranse av kommuneregnskap for 2023
- Status for leveranse av konsolidert regnskap for 2023
- Forventet økonomisk resultat for 2023

I tillegg er det opplyst at kontrollutvalget kan ha ønske om i stille spørsmål i tilknytning til saken.

Inndyr, 28. februar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder

SAK 11/24

Nummerert brev nr 2 Resultat av kontroll med reiseregninger Bodø kommune 2023

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.03.2024

Vedlegg:

- a) Salten kommunerevisjon IKS, 25. januar 2024: Nummerert brev nr 2 Resultat av kontroll med reiseregninger Bodø kommune 2023
- b) Salten kommunerevisjon IKS, 3. april 2020: Brev til administrasjonen: Kontroll av reiseregninger i Bodø kommune for 2019.
- c) Bodø kommune, avdelingsdirektør Oppvekst og kultur 27.2.2024: Ad nummerert brev nr 2 - regnskap 2023 - barnevernet reiseregninger - redegjørelse (mottatt 27.2.2024)
- d) Bodø kommune, avdelingsdirektør Oppvekst og kultur 27.2.2024: Ad nummerert brev nr 2 - regnskap 2023 - barnevernet reiseregninger - redegjørelse (mottatt 28.2.2024)

Bakgrunn for saken:

Vedlagt saken er nummerert brev nr 2 fra Salten kommunerevisjon datert 25. januar 2024. Brevet er sendt til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren. Revisor skal i henhold til kommuneloven § 27-4, første ledd, sende skriftlige meldinger til kontrollutvalget om følgende forhold:

- a) *vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon*
- b) *vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger*
- c) *vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen*
- d) *manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik*

- e) enhver mislighet
- f) hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- g) hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Av samme paragraf følger det at «Revisor skal årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp etter første ledd, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.»

Revisors brev gir en detaljert beskrivelse av forhold som gjelder flere regnskapsår, og som angår flere ulike regelsett og spørsmål om bl.a internkontroll. Brevet tas av denne grunn med i sin helhet:

I forbindelse med vår løpende revisjon av Bodø kommune for regnskapsåret 2023, ønsker vi å informere kontrollutvalget om en observasjon knyttet til reiseregninger i barnevernstjenesten. Vår kontroll har også ved tidligere revisjoner avdekket en del feil og mangler, vi har i den forbindelse foretatt noen ekstra kontroller på ansvar 2078 (Barneverntiltak oppdrag).

Ved gjennomgang av reiseregningene har vi konstatert at det er mangler vedrørende nødvendig dokumentasjon, spesifikt kvitteringer for flyreiser og hotellopphold i reiseregninger.

Vi har også ved tidligere års revisjoner påpekt mangler vedrørende dokumentasjon av reiseregninger hos barnevernstjenesten, uten at dette har medført vedvarende bedring av forholdet. Barnevernstjenesten har relativt store reisekostnader slik at refunderte utlegg som er utbetalt uten noen form for dokumentasjon er betydelige.

Det bryter både med skattebetalerforskriften §5-6-11 som sier at utleggsrefusjoner er skattefrie for arbeidstaker når utgiftene dokumenteres med kvittering eller annet bilag, og merverdiavgiftskompensasjonsloven §12 første ledd som sier at bokføring skal innrettes slik at det til enhver tid kan kontrolleres at kompensasjon for merverdiavgift ytes etter reglene i loven. Bokføringsloven med forskrift stiller også krav til dokumentasjon og sporbarhet til bokførte opplysninger.

I 2020 var vi i kontakt med leder for barnevern, som da var av en oppfatning av at det hadde vært en mistolking av regelverket, og at de hadde forstått det slik at ansatte ikke trenger å legge ved kvittering for kjøp som er gjort med «kommunalt» kredittkort.

Forhold vedrørende manglende dokumentasjon av reiseregninger ble påpekt i brev til Bodø kommune 3. April 2020 etter kontroll av reiseregninger for ansvar nr 2070 (Barnevernstjenesten). I 2021 kunne vi se at det hadde skjedd en bedring, men det ble fortsatt rapportert en del mangler for 2020-regnskapet. Feil ble også avdekket for regnskapsåret 2021. For regnskapsåret 2022 ble det utført en bredere kontroll av reiseregninger for kommunen som helhet, som viser at rutine og dokumentasjon i det alt vesentlige er på plass for kommunen som helhet. Nevnte forhold vedrørende dokumentasjon og kontroll anses følgelig å være spesifikt avgrenset til å omhandle barnevernstjenesten.

I forbindelse med revisjon av regnskapet for 2023 har vi foretatt en ny kontroll rettet mot ansvar 2078 (Barneverntiltak oppdrag). I denne kontrollen finner vi fortsatt store mangler vedrørende dokumentasjon/ kvitteringer for flybilletter og hotell - slik det også har blitt avdekket og påpekt ved tidligere års revisjoner. Vi anser at manglende dokumentasjon er vedvarende på omtrent samme nivå som de var i 2019, og at lite har skjedd siden den gang for å forbedre kontrollrutinene. Ut fra revisors gjennomgang av dokumenter er det så langt ingen indikasjoner på at manglende dokumentasjon gjort med hensikt av privat økonomisk vinning.

Revisors vurdering av forholdene:

Kommunen bruker Visma Expense reiseregningsmodul. Den ansatte skal selv registrere reiseregningen inn i expence, herunder legge ved nødvendige kvitteringer for å dokumentere eventuelle utlegg. Reiseregningene signeres, attesteres og anvises elektronisk. Systemet legger godt til rette for å kunne utøve en effektiv intern kontroll. Vår vurdering er at Barnevernstjenesten ikke har etablert interne kontrollrutiner som fungerer godt nok, og at det er mangler i flere ledd gjennom attestasjons- og anvisningsrutinen. Manglene har heller ikke blitt fanget opp i bokføringsleddet eller i andre deler av kommunens interne kontroll.

Som et ledd i sakens opplysning og kontrollutvalgets behandling har sekretariatet sendt brev til kommunedirektøren 25.1.2024 og bedt om at det redegjøres skriftlig om 4 forhold. Dette er satt opp i venstre kolonne nedenfor, mens skriftlig svar fra administrasjonen er satt opp i høyre kolonne:

25.1.2024 bes det om redegjørelse om en del forhold knyttet til revisors brev	27.2.2024 svar fra administrasjonen
<p>1. Tiltak som er iverksatt eller planlegges iverksatt for å rette opp i forholdene revisor tar opp. Dersom det gjenstår tiltak som ikke er iverksatt enda, ber jeg om at utvalget informeres om tidsplan for å rette forholdene som er nevnt i revisors brev.</p>	<p>1. Administrasjonen strammer opp gjeldende rutiner, både overfor alle ansatte (de som leverer reiseregninger), de som skal attestere og den/de som anviser. (...)</p> <p>Ikke fullstendige reiseregninger vil bli avvist i attestasjons- og anvisningsflyten. Avd dir vil også i forbindelse med tiltredelse ny barnevernsleder gjennomføre en revisjon av gjeldende rutiner med tilhørende fullmakter (både attestasjon og anvisning) i den forbindelse.</p>
<p>2. Revisor nevner at manglende dokumentasjon er vedvarende på samme nivå som i 2019. Hva er årsaken(e) til at manglene har vedvart også etter at revisor første gang tok dette opp?</p>	<p>2. det har sviktet i oppfølgingen av gjeldende rutiner på området reiseregninger og dokumentasjon av utlegg.</p>

<p>3. Revisor nevner altså at refunderte utlegg utbetalt uten dokumentasjon er <i>betydelige</i>. Hvilket omfang har denne utbetalingsformen for hvert av regnskapsårene 2019 – 2023?</p>	<p>3. Refunderte utlegg uten dokumentasjon, perioden 2019-2023. Administrasjonen har ikke muligheter for å skaffe denne informasjonen på kort varsel.</p>
<p>4. Nummerert brev nr 2 viser bl.a til merverdikompensasjonsloven om at bokføringen skal innrettes slik at det til enhver tid kan kontrolleres at kompensasjon for merverdiavgift ytes etter reglene i denne lov. Har kommunen gjort vurderinger av om feilene revisor påpeker har ført til feil i beregning av merverdiavgift og / eller andre avgifter?</p>	<p>4. Feil beregning i merverdiavgift og/eller andre avgifter. Administrasjonen har ikke informasjon om feil utbetaling, men kommunen har ikke krevd mva-refusjon for 6. termin.</p>

I forbindelse med at saken er satt på dagsorden er kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, bedt om å komme til møtet kl 09.15 for å redegjøre og svare på spørsmål.

Vurdering:

Kommunedirektøren har ansvar for å rette opp de feil som tas opp i nummererte brev. Det er kontrollutvalget sitt ansvar å påse at dette skjer. Dersom kontrollutvalget har grunn til å tro at forholdet ikke følges tilstrekkelig opp, har kontrollutvalget en plikt til å varsle kommunestyret. Dette følger av kommuneloven §§ 22 og 23 som slår fast hhv at kommunestyret har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet, og at det velges et kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på kommunestyrets vegne.

Kommunedirektøren på sin side har ansvaret for å ha en internkontroll som sikrer at lover og forskrifter følges.

Mulige oppfølgingsspørsmål til administrasjonen for punktene 1 og 3 over:

Punkt 1 Tiltak iverksatt eller planlagt iverksatt. Tidsplan.

- Revisor har påpekt at barnevernstjenesten «*ikke har etablert interne kontrollrutiner som fungerer godt nok*». Er revisors påpekning fulgt opp slik at det nå er etablert interne kontrollrutiner som fungerer godt nok? Hvordan?
- Revisor har påpekt at det i barnevernstjenesten «*er mangler i flere ledd gjennom attestasjons- og anvisningsrutinen.*» Er de nevnte mangler i flere ledd gjennom attestasjons- og anvisningsrutinen rettet opp? Hvordan?
- I det skriftlige svaret nevnes at avdelingsdirektør vil gjennomføre en revisjon av gjeldende rutiner med tilhørende fullmakter. På hvilket tidspunkt vil dette komme på plass?

Punkt 3. Omfang av utbetalingsformen (refunderte utlegg utbetalt uten dokumentasjon)

- Brev med spørsmål om omfang av utbetalingsformen ble sendt administrasjonen 25. januar 2024, med svarfrist 26. februar 2024. Dersom dette er kort varsel, hva anser administrasjonen som tilstrekkelig varsel for å skaffe slik informasjon?

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget har mottatt og behandlet nummerert brev nr 2 fra revisor: Resultat av kontroll med reiseregninger Bodø kommune 2023. Revisor har påpekt mangler ved nødvendig dokumentasjon av reiseregninger hos barnevernstjenesten. Manglene ble også påpekt i 2020, men uten vedvarende bedring av forholdet. Revisor tar opp «*at refunderte utlegg som er utbetalt uten noen form for dokumentasjon er betydelige*». Revisors vurdering er bl.a at *Vår vurdering er at Barnevernstjenesten ikke har etablert interne kontrollrutiner som fungerer godt nok, og at det er mangler i flere ledd gjennom attestasjons- og anvisningsrutinen. Manglene har heller ikke blitt fanget opp i bokføringsleddet eller i andre deler av kommunens interne kontroll.*
2. Kontrollutvalget har mottatt en skriftlig redegjørelse og muntlig informasjon fra administrasjonen.
3. Kontrollutvalget kommer tilbake med oppfølgnings sak i senere møte. Informasjon om oppfølging så langt av nummerert brev nr 2 tas med i kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning.

Inndyr, 28. februar 2024

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Bodø kommune - Kontrollutvalget

Deres ref.: *

Vår ref.: 5010 5.D2/lak

Bodø 25. Januar 2024

NUMMERERT BREV NR. 2 – RESULTAT AV KONTROLL AV REISEREGNINGER BODØ KOMMUNE 2023

Bakgrunn

I henhold til Kommunelovens § 24-7 plikter revisor å gi skriftlig melding til kontrollutvalget for nærmere angitte forhold som avdekkes under revisjonen.

I forbindelse med vår løpende revisjon av Bodø kommune for regnskapsåret 2023, ønsker vi å informere kontrollutvalget om en observasjon knyttet til reiseregninger i barnevernstjenesten. Vår kontroll har også ved tidligere revisjoner avdekket en del feil og mangler, vi har i den forbindelse foretatt noen ekstra kontroller på ansvar 2078 (Barneverntiltak oppdrag).

Faktaopplysninger

Ved gjennomgang av reiseregningene har vi konstatert at det er mangler vedrørende nødvendig dokumentasjon, spesifikt kvitteringer for flyreiser og hotellopphold i reiseregninger.

Vi har også ved tidligere års revisjoner påpekt mangler vedrørende dokumentasjon av reiseregninger hos barnevernstjenesten, uten at dette har medført vedvarende bedring av forholdet.

Barnevernstjenesten har relativt store reisekostnader slik at refunderte utlegg som er utbetalt uten noen form for dokumentasjon er betydelige.

Det bryter både med skattebetalerforskriften §5-6-11 som sier at utleggsrefusjoner er skattefri for arbeidstaker når utgiftene dokumenteres med kvittering eller annet bilag, og merverdiavgiftskompensasjonsloven §12 første ledd som sier at bokføring skal innrettes slik at det til enhver tid kan kontrolleres at kompensasjon for merverdiavgift ytes etter reglene i loven. Bokføringsloven med forskrift stiller også krav til dokumentasjon og sporbarhet til bokførte opplysninger.

I 2020 var vi i kontakt med leder for barnevern, som da var av en oppfatning av at det hadde vært en mistolking av regelverket, og at de hadde forstått det slik at ansatte ikke trenger å legge ved kvittering for kjøp som er gjort med «kommunalt» kredittkort.

Forhold vedrørende manglende dokumentasjon av reiseregninger ble påpekt i brev til Bodø kommune 3. April 2020 etter kontroll av reiseregninger for ansvar nr 2070 (Barnevernstjenesten). I 2021 kunne vi se at det hadde skjedd en bedring, men det ble fortsatt rapportert en del mangler for 2020-regnskapet. Feil ble også avdekket for regnskapsåret 2021. For regnskapsåret 2022 ble det utført en bredere kontroll av reiseregninger for kommunen som helhet, som viser at rutine og dokumentasjon i det alt vesentlige er på plass for kommunen som helhet. Nevnte forhold vedrørende dokumentasjon og kontroll anses følgelig å være spesifikt avgrenset til å omhandle barnevernstjenesten.

I forbindelse med revisjon av regnskapet for 2023 har vi foretatt en ny kontroll rettet mot ansvar 2078 (Barneverntiltak oppdrag). I denne kontrollen finner vi fortsatt store mangler vedrørende dokumentasjon/ kvitteringer for flybilletter og hotell – slik det også har blitt avdekket og påpekt ved tidligere års revisjoner. Vi anser at manglende dokumentasjon er vedvarende på omtrent samme nivå som de var i 2019, og at lite har skjedd siden den gang for å forbedre kontrollrutinene. Ut fra revisors gjennomgang av dokumenter er det så langt ingen indikasjoner på at manglende dokumentasjon gjort med hensikt av privat økonomisk vinning.

Revisors vurdering

Kommunen bruker Visma Expense reiseregningsmodul. Den ansatte skal selv registrere reiseregningen inn i expence, herunder legge ved nødvendige kvitteringer for å dokumentere eventuelle utlegg. Reiseregningene signeres, attesteres og anvises elektronisk. Systemet legger godt til rette for å kunne utøve en effektiv intern kontroll. Vår vurdering er at Barnevernstjenesten ikke har etablert interne kontrollrutiner som fungerer godt nok, og at det er mangler i flere ledd gjennom attestasjons- og anvisningsrutinen. Manglene har heller ikke blitt fanget opp i bokføringsleddet eller i andre deler av kommunens interne kontroll.

Bodø 25. Januar 2024

Liv Anne Kildal
oppdragsansvarlig revisor

Kopi: Bodø kommune v/ kommunedirektøren

Bodø kommune

V/kommunaldirektør for Økonomi og finansavdelingen Kornelija Rasic

Deres ref.: *

Vår ref.: 5010/LAK

Dato: 3. april 2020

Kontroll av reiseregninger i Bodø kommune for 2019

Vi har ved kontroll av reiseregninger i Bodø kommune for 2019 kontrollert et utvalg av reiseregninger i ulike enheter. Vår kontroll avdekket en del feil og mangler, og det er særlig et ansvar som skiller seg ut med hensyn til de største feilene. Dette gjelder ansvar 2017 Barnevernstjenesten. For størsteparten av utlegg som gjelder fly og overnatting er det ikke lagt med bilag som dokumenterer kjøp. Barnevernstjenesten har relativt store reisekostnader slik at refunderte utlegg som er utbetalt uten noen form for dokumentasjon er betydelige. Det er også tatt momskompensasjon for en stor del av disse utgiftene.

Dette bryter både med skattebetalingsforskriften § 5-6-11 som sier at utleggsrefusjoner er skattefrie for arbeidstaker når utgiftene dokumenteres med kvittering eller annet bilag, og merverdiavgiftskompensasjonsloven § 12 første ledd som sier at bokføring skal innrettes slik at det til enhver tid kan kontrolleres at kompensasjon for merverdiavgift ytes etter reglene i loven. Bokføringsloven med forskrift stiller også krav til dokumentasjon og sporbarhet til bokførte opplysninger.

Vi har vært i kontakt med leder for barnevern som sier at det nok har vært en mistolking av regelverket, og at de har forstått det slik at ansatte ikke trenger å legge ved kvittering for kjøp som er gjort med «kommunalt» kredittkort.

Skattebetalingsforskriftens § 5-6-11 lyder:

Det skal ikke foretas forskuddstrekk i utbetalinger (refusjon) som kun dekker utgifter som arbeidstakeren har pådratt seg i forbindelse med utførelse av arbeidet, når utgiftene dokumenteres med kvittering eller annet bilag som tilfredsstiller kravene i forskrift 1. desember 2004 nr. 1558 om bokføring kapittel 5, og dokumentasjonen vedlegges arbeidsgiverens regnskaper.

Lov om kompensasjon for merverdiavgift for kommuner lyder:

§ 12. Regnskap og kontroll

Den som har fremmet krav om eller mottatt refusjon skal innrette bokføringen slik at det til enhver tid kan kontrolleres at kompensasjon for merverdiavgift ytes etter reglene i denne lov.

Hovedkontor Fauske

Postadresse: Postboks 140, 8201 Fauske
Besøksadresse: Torggata 10, 2.etg.
Telefon: 75 61 03 80

Avdeling Bodø

Postadresse: Postboks 429, 8001 Bodø
Besøksadresse: Posthusgården, Havnegata 9
Telefon: 75 61 03 80

Bestemmelsene om oppbevaring av regnskapsmateriale i lov 19. november 2004 nr. 73 om bokføring (bokføringsloven) gjelder også for de som ikke er bokføringspliktige etter bokføringsloven.

Vi ber om at avdekkede forhold tas opp med avdelingen; herunder at det utarbeides rutiner for å sikre at alle utlegg er dokumentert med originalkvittering og legges ved reiseregning.

Med hilsen

Liv Anne Kildal

Liv Anne Kildal

Oppdragsansvarlig revisor

*KOPI: Kommunaldirektør Oppvekst og kulturavdelingen Arne Øvsthus,
Fagleder lønn Odd Sigmund Steinvik*

kontrollutvalgsservice
Dato 28.2.2024
Jnr. 24/230
Arkiv nr. 412 7-2
Hjemmel u off:

Til: Kontrollutvalget

Fra: OK adm

Ad nummerert brev nr 2 – regnskap 2023 – barnevernet reiseregninger – redegjørelse

Bakgrunn

Det vises til nummerert brev nr 2 fra revisjonen etter kontroll av reiseregninger barnevernet i Bodø kommune – regnskapet 2023. Brudd på internkontroll.

Tilbakemelding fra avd dir

Status og de påpekte forhold

Oppvekst og kulturavdelingen v/ adm dir erkjenner at det har sviktet i oppfølgingen av gjeldende rutiner på området reiseregninger og dokumentasjon av utlegg. Dette synes å ikke være fullstendig rettet opp etter den oppfølging revisjonen startet tilbake i 2020. Ref redegjørelsen fra revisor.

Hva gjør administrasjonen

Administrasjonen strammer opp gjeldende rutiner, både overfor alle ansatte (de som leverer reiseregninger), de som skal attestere og den/de som anviser.

Status per d.d.

Endringer i praksis (rutiner rundt attestasjon og anvisning etc) er allerede gjort og det er gjennomført innskjerping av praksis rundt dette.

Ikke fullstendige reiseregninger vil bli avvist i attestasjons- og anvisningsflyten.

Avd dir vil også i forbindelse med tiltredelse ny barnevernsleder gjennomføre en revisjon av gjeldende rutiner med tilhørende fullmakter (både attestasjon og anvisning) i den forbindelse.

Bodø 27.2.2024

Elin Eidsvik
avd dir

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 28.02.2024
Jnr. 24 / 243
Arkiv nr. 412 72
Hjemmel u off:

Til: Kontrollutvalget
Fra: OK adm

Ad nummerert brev nr 2 – regnskap 2023 – barnevernet reiseregninger – redegjørelse

Bakgrunn

Det vises til nummerert brev nr 2 fra revisjonen etter kontroll av reiseregninger barnevernet i Bodø kommune – regnskapet 2023. Brudd på internkontroll.

Tilbakemelding fra avd dir

Status og de påpekte forhold

Oppvekst og kulturavdelingen v/ adm dir erkjenner at det har sviktet i oppfølgingen av gjeldende rutiner på området reiseregninger og dokumentasjon av utlegg. Dette synes å ikke være fullstendig rettet opp etter den oppfølging revisjonen startet tilbake i 2020. Ref redegjørelsen fra revisor.

Refundererte utlegg uten dokumentasjon, perioden 2019-2023. Administrasjonen har ikke muligheter for å skaffe denne informasjonen på kort varsel.

Feil beregning i merverdiavgift og/el andre avgifter. Administrasjonen har ikke informasjon om feil utbetaling, men kommunen har ikke krevd mva-refusjon for 6. termin.

Hva gjør administrasjonen

Administrasjonen strammer opp gjeldende rutiner, både overfor alle ansatte (de som leverer reiseregninger), de som skal attestere og den/de som anviser.

Status per d.d.

Endringer i praksis (rutiner rundt attestasjon og anvisning etc) er allerede gjort og det er gjennomført innskjerping av praksis rundt dette.

Ikke fullstendige reiseregninger vil bli avvist i attestasjons- og anvisningsflyten.

Avd dir vil også i forbindelse med tiltredelse ny barnevernsleder gjennomføre en revisjon av gjeldende rutiner med tilhørende fullmakter (både attestasjon og anvisning) i den forbindelse.

Bodø 27.2.2024

Elin Eidsvik
avd dir

SAK 12/24

Dialog med revisor

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.03.2024

Vedlegg:
a) Ingen

Bakgrunn for saken:

Saken har bakgrunn i oppgaver kontrollutvalget er pålagt etter Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon:

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a. kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b. regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor*
- c. regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.*

Bestemmelsen retter seg mot revisors arbeid med regnskapsrevisjon, men revisors oppdrag omfatter i tillegg forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og ikke-lovpålagte kontroller med forvaltningen (mindre omfattende undersøkelser). Av denne grunn er det hensiktsmessig at revisor gir en bred orientering om status for sitt oppdrag, og at kontrollutvalget kan stille spørsmål, drøfte og gi innspill til revisor.

Utvalget skal i egne saker behandle revisors uttalelse til regnskap, rapporter fra forvaltningsrevisjon og fra eierskapskontroll, nummererte brev og revisors uttalelse til gjennomført etterlevelseskontroll. Tema utenom dette som naturlig hører med i utvalgets dialog med revisor vil være:

- Revisjonsplan (årlig)
- Revisors vurdering av egen uavhengighet (årlig)
- Status og funn ved gjennomføring av løpende regnskapsrevisjon. Status for gjennomføring av bestillinger innen forvaltningsrevisjon, eierskapskontroller og andre mindre omfattende undersøkelser
- Revisors valg av tema for etterlevelseskontroll og bakgrunn for valget
- Gjennomført kvalitetskontroll av revisor
- Revisors oppstartsmøte med administrasjonen

Til innværende møte har revisor ikke meldt inn tema for sin dialog med utvalget. Sak med revisors nummererte brev nr 2 behandles i egen sak (sak 11/24)

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Bodø kommune tar dialog med revisor til orientering.

Inndyr, 28. februar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder

SAK 13/24

Plan for forvaltningsrevisjon Plan for eierskapskontroll 2024 – 2027

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.03.2024

Vedlegg:

- Salten kontrollutvalgsservice, Risiko- og vesentlighetsvurdering Bodø kontrollutvalg 2024 - Grunnlagsdokument til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller perioden 2024-2027

Bakgrunn for saken:

I møte 1. juni 2023, sak 33/23, behandlet kontrollutvalget sak om *Oppstart risiko- og vesentlighetsvurderinger, planarbeid forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll*, med følgende vedtak:

1. *Kontrollutvalget vedtar fremdriftsplan for utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller for perioden 2024-2027. Som grunn for planen skal det utarbeides en felles overordnet analyse av kommunens forvaltning og kommunens eierskap basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Arbeidet utføres av kontrollutvalgssekretariatet.*
2. *Sak med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller fremmes kontrollutvalget første kvartal 2024.*

Krav til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er beskrevet hhv i kommunelovens § 23-3 og §23-4. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke områder det skal utføres forvaltningsrevisjoner og hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planene skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV). Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for kontroll.

Vedlagt saken er ROV utarbeidet av sekretariatet. Vurderingens kapitel 4 inneholder en risikovurdering av forvaltningen ut fra

- Samfunnsperspektivet:
 - Samfunnsplanlegging og næringsutvikling
 - Miljø, klima og energi
 - Beredskapsplaner og ROS-analyser

- Bruker- og tjenesteperspektivet:
 - Vurderinger for 17 ulike tjenesteområder

- Organisasjonsperspektivet:
 - Organisering, styring og ledelse
 - Internkontroll og kvalitetssikring
 - Økonomistyring
 - Offentlige anskaffelser
 - Personalforvaltning. Kompetanse/rekruttering.
 - IKT, digitalisering, personvern, arkiv og saksbehandling

Vurderingens kapitel 5 inneholder en risikovurdering av kommunens eierskap.

Vurdering:

I den vedlagte vurderingen kapitel 4.4 (oppsummering for forvaltningen) og kapitel 5.5 (oppsummering for eierskap) er det angitt en vurdering av risiko, gradert etter følgende fargeskala:

Grønn – lav risiko Gul – middels risiko Rød – høy risiko

I møtet legges det opp til en bred gjennomgang av ROV, og at innspill fra kontrollutvalget deretter danner grunnlag for Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for eierskapskontroll for perioden 2024-2024. Ved behov utredes risikoområder nærmere.

Forslag til vedtak:

Risiko- og vesentlighetsvurdering tas til orientering. Innspill fra kontrollutvalget tas med til kontrollutvalgets behandling av plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll i utvalgets møte 7. mars 2024.

Forslag til vedtak (innstilling til bystyret):

1. Risiko- og vesentlighetsvurdering tas til orientering.

2. Bystyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027 med følgende prioriterte tema for forvaltningsrevisjon:
 1. IKT, digitalisering, personvern.
 2. Offentlige anskaffelser

3. Flyktningstjenesten
4. Kompetanse/rekruttering
5. Kultur
6. Internkontroll og kvalitetssikring
7. Barnevern
8. Arkiv og saksbehandling

Bystyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planen, samt til å kunne definere og avgrense konkrete prosjekter innenfor de utvalgte områdene i planen.

Bystyret ber kontrollutvalget foreta ny vurdering av risiko- og vesentlighet innen to år, med utarbeidelse av oppdatert plan for forvaltningsrevisjon.

3. Bystyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til Plan for eierskapskontroll 2024-2027 med følgende prioriterte tema / eierskap:
 1. Salten Brann IKS
 2. Saltens Gruppen (Saltens Bilruter)

Bystyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planen, samt til å kunne definere og avgrense konkrete prosjekter innenfor de utvalgte områdene i planen.

Forslag til vedtak (kontrollutvalgets egen oppfølging av tema som ikke ble prioritert i plan for forvaltningsrevisjon):

Kontrollutvalget har prioritert tema for forvaltningsrevisjon ut fra grunnlagsdokumentets kap 4 Risikovurdering av forvaltningen. Risikovurderingen kan være et grunnlag for kontroll og tilsyn med de delene av forvaltningen hvor det ikke er rom for forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget ber sekretariatet utrede muligheter for saker med kontroll og tilsyn (regeletterlevelse, måloppnåelse etc) innen følgende områder:

- a) Miljøtjenesten
- b) Habilitet
- c) Selvkosttjenester
- d) Tildeling av helse- og omsorgstjenester
- e) Innsyn og åpenhet
- f) Håndtering av tvistesaker (jfr KU-sak 47/23)
- g)
- h)

Inndyr, 28. februar 2024

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Bodø kontrollutvalg

2024

Grunnlagsdokument til plan for forvaltningsrevisjon
og eierskapskontroller perioden 2024-2027

Innhold

1. INNLEDNING	4
1.1 FORMÅL OG SENTRALE LOVBESTEMMELSER	4
1.2 RISIKO	4
1.3 VESENTLIGHET	5
2. METODE.....	6
2.1 INFORMASJONSGRUNNLAG	6
2.2 METODE FOR RISIKOVURDERING	8
3. GENERELT OM KOMMUNEN	9
3.1 DEMOGRAFI	9
3.2 ORGANISERING	10
3.3 MÅL. KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL	10
3.4 ØKONOMI	13
4. RISIKOVURDERING AV FORVALTNINGEN	14
4.1 SAMFUNNSPERSPEKTIVET	14
4.1.1 Samfunnsplanlegging og næringsutvikling	14
4.1.2 Miljø, klima og energi	14
4.1.3 Beredskapsplaner og ROS-analyser	15
4.2 BRUKER- OG TJENESTEPERSPEKTIVET.....	15
4.2.1 Barnehagesektoren	16
4.2.2 Skole, SFO og voksenopplæring	16
4.2.3 Kultur, idrett, tros- og livssynssamfunn	18
4.2.4 Flyktningtjenesten.....	18
4.2.5 Barnevern.....	19
4.2.6 Helsetjenester	20
4.2.7 Rus og psykisk helsearbeid.....	20
4.2.8 Hjemmetjenester.....	21
4.2.9 Institusjonsomsorg.....	21
4.2.10 Økonomisk sosialhjelp og bolig sosiale tjenester.....	22
4.2.11 Bygg- og eiendomsforvaltning	23
4.2.12 Vann og avløp	24
4.2.13 Renovasjon.....	24
4.2.14 Brann og feiing.....	25
4.2.15 Byggesak, kart og oppmåling	26
4.2.16 Veier, parker og idrettsanlegg	26
4.2.17 Landbruk og natur-/viltforvaltning	26
4.3 ORGANISASJONSPERSPEKTIVET	27
4.3.1 Organisering, styring og ledelse.....	27
4.3.2 Internkontroll og kvalitetssikring	28
4.3.3 Økonomistyring.....	29
4.3.4 Offentlige anskaffelser.....	29
4.3.5 Personalforvaltning. Kompetanse/rekruttering	30
4.3.6 IKT, digitalisering, personvern, arkiv og saksbehandling	30
4.3.7 Arbeidsmiljø	31
4.4 OPPSUMMERING	33
5. RISIKOVURDERING AV KOMMUNENS EIERSKAP	35
5.1 OM EIERSTYRING	35
5.2 PROBLEMSTILLINGER I EN EIERSKAPSKONTROLL	35
5.3 BODØ KOMMUNES EIERSKAPSMELDING	36
5.4 BODØ KOMMUNES EIERSKAP. SELSKAPER HVOR KOMMUNEN HAR EIERINTERESSER.....	37
5.5 OPPSUMMERING	43

6.	KONKLUSJON. SAMLET VURDERING	44
6.1	ANBEFALTE OMRÅDER FOR FORVALTNINGSREVISJON	44
6.2	ANBEFALTE OMRÅDER FOR EIERSKAPSKONTROLL	44

1. Innledning

Bodø kontrollutvalg har i sak 33/23 satt i gang innledende arbeid med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller for perioden 2024-2027. Som grunn for planen skal det utarbeides en felles overordnet analyse av kommunens forvaltning og kommunens eierskap basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Analysen er gjort av Salten Kontrollutvalgsservice.

1.1 Formål og sentrale lovbestemmelser

Det fremgår av kommuneloven at kontrollutvalget skal sørge for at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunes virksomhet, og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Formålet med denne risiko- og vesentlighetsanalysen er å gi kontrollutvalget og bystyret et overordnet verktøy for å velge områder innen kommunens virksomhet som det kan være hensiktsmessig å sette spesielt fokus på, ved å gjennomføre forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden, dersom eventuell årlige gjennomgang avdekker behov for justeringer.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Som for forvaltningsrevisjon skal kommunestyret utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap, med sikte på å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll. Også denne planen skal vedtas av bystyret.

1.2 Risiko

En kommune vil i stor grad utsettes for risiko på bakgrunn av to faktorer;

- at kommunen skal levere en type tjeneste, eller et sett av tjenester.
- kommunens valg av måte å organisere, produsere og levere tjenestene på.

Utgangspunktet for risikovurderingen er en erkjennelse av at uønskede hendelser – risikofaktorer – kan inntreffe og true måloppnåelsen. Risikovurdering er sammensatt av to elementer:

- Konsekvens dersom risikofaktoren inntreffer
- Sannsynlighet for at risikofaktoren inntreffer

Vurderingen av hvorvidt risikoen er høy/middels/lav avhenger derfor av hvordan en vurderer konsekvensene av, og sannsynligheten for at en gitt situasjon inntreffer eller utvikler seg. Dersom konsekvensene antas å bli store, samtidig som det er en stor sannsynlighet for at en situasjon blir en realitet, vurderes risikoen til å være høy. Motsatt vil risikoen vurderes som lav i tilfeller der en situasjon bare vil få mindre konsekvenser, samtidig som det er lite trolig at den aktuelle situasjonen skal oppstå.

Videre er det nyttig å ta hensyn til eventuelle tiltak som kommunens ledelse har satt i verk for å redusere muligheten for at risikofaktorene som kan true måloppnåelsen skal inntreffe, og redusere virkningene dersom risikofaktoren likevel slår til. Det derfor nødvendig å ha kjennskap til de styrings- og kontrolltiltakene som er etablert i kommunen, og vurdere i hvor stor grad disse fungerer risikoreduserende i forhold til konsekvensen av og sannsynligheten for at uønskede hendelser inntreffer. Tiltakene kan være av ulik karakter. Det kan være etablert interne rutiner som vil føre til at feilsituasjoner oppdages og rettes på et tidlig tidspunkt før skade oppstår. Det kan være satt i verk tiltak som bidrar til at konsekvensen blir mindre dersom risikofaktoren slår til – for eksempel ved at risikoen er delt med flere, som ved forsikring.

De styrings- og kontrolltiltakene som etableres for å sikre at virksomheten når sine mål, kan kategoriseres på følgende måte:

- Informasjon og kommunikasjon – eks forankring av vedtatte mål blant medarbeiderne og informasjon til medarbeidere om utvikling i organisasjonen
- Overvåking/oppfølging – eks medarbeiderundersøkelser, innbyggerundersøkelser, rapportering gjennom styringssystem
- Kontrollaktiviteter – eks attestasjon og anvisning, rutiner, vedtaksoppfølging

Ut fra kjennskap til styrings- og kontrolltiltakene i organisasjonen vil vi få en oppfatning av hva som gjøres for å redusere risiko. Slik informasjon vil innvirke på om et forhold vurderes som viktige å se nærmere på eller ikke. Dersom ledelsen ser ut til å ha kontroll på risikoforholdene innen et gitt område, og har iverksatt tiltak for å redusere risiko, kan det tilsa at dette området behøver mindre oppmerksomhet fra kontrollutvalgets side. Omvendt kan kunnskap om risikoforhold som ledelsen ikke har fokus på, tilsa større oppmerksomhet fra kontrollutvalget i deres planlegging av forvaltningsrevisjon.

1.3 Vesentlighet

Med vesentlighet mener vi i denne sammenheng en samlet vurdering av alvorsgraden i den trusselen som den enkelte risikofaktor representerer i forhold til kommunens måloppnåelse. Hvilken betydning vil det få dersom risikoen innen et gitt område blir en realitet i form av et faktisk avvik – hvor ille er det?

Dersom en har vurdert risikoen innen et gitt område til å være høy, samtidig som en vet at ledelsen ikke har iverksatt tiltak for å redusere risiko, og at det vil få stor negativ betydning dersom situasjonen blir en realitet, er det grunn til å vurdere området som vesentlig. Vesentlighet, det vil si hva som har størst (negativ) betydning kan vurderes ut fra ulike perspektiver, og vesentlighetsgraden avhenger av hvilket perspektiv en ser situasjonen ut fra. Virksomheten som drives i kommunene er omfattende og involverer mange ulike aktører med til dels ulike interesser i kommunens virksomhet. Ulike aktører med ulike ståsteder kan ha svært ulike oppfatninger av hva som er vesentlig – for hvem er det ille?

Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering peker på at det er svært vanskelig, om ikke umulig, å måle ulike sektors og virksomhetsområders vesentlighet opp mot hverandre. Det er anbefalt å ikke prøve å måle hva som er viktigst av for eksempel skole, eldreomsorg, vann og avløp og kultur, eller å rangere de ulike områdenes vesentlighet. Analysen bør imidlertid bidra til at områder som anbefales for forvaltningsrevisjon er vesentlige, men ikke nødvendigvis de mest vesentlige. I tillegg bør den bidra til at en tilstrekkelig bred del av kommunens virksomhet over tid blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.

I vår analyse rangerer vi ikke områder etter vesentlighet. I risikovurderingen legger vi vekt sannsynlighet for manglende måloppnåelse og regeletterlevelse, eller lav produktivitet, og i denne vil elementer av vesentlighetsbegrepet inngå.

2. Metode

Lovteksten gir ingen konkrete føringer på hva en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) skal være, eller hvordan den skal gjennomføres, bortsett fra at hensikten er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Forskrift om kontrollutvalg og revisjon gir heller ikke nærmere føringer. I lovforarbeidene framgår det at risiko- og vesentlighetsvurderinger innebærer å vurdere hvilke områder av kommunens virksomhet eller i hvilke selskaper det er risiko for vesentlige avvik, og hvor alvorlige konsekvenser disse avvikene vil kunne få. Det framgår videre at risiko- og vesentlighetsvurderingen er grunnlaget for å vurdere temaer, antall forvaltningsrevisjoner og når de skal utføres.

Dette kapitlet beskriver innhentet dokumentasjon og metode for gjennomføring av risiko og vesentlighetsvurdering av Bodø kommune. I hovedsak har sekretariatet støttet seg på «Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering» utarbeidet av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) av 03.12.2019, og som gir anbefalinger for hva en ROV kan inneholde.

2.1 Informasjonsgrunnlag

ROV må være tilstrekkelig til å identifisere risiko for mangler eller avvik og til å legge grunnlag for beslutningen om, og eventuelt på hvilke områder, det skal iverksettes revisjon. Hvor bredt en skal søke informasjon, bør gjøres på bakgrunn av en avveining mellom tidsbruk, om det er forhold som det er viktig å belyse ekstra grundig, og hvilke ressurser en har tilgjengelig. Kommunens planverk, politiske vedtak, reglementer, retningslinjer og prosedyrer er sentrale dokumenter. Kontakt med administrasjon og politikere vil også kunne gi vesentlig informasjon, samt erfaringer fra tidligere kontroller og tilsyn.

Dokumentasjon fra kommunen

I denne risiko- og vesentlighetsanalysen har vi benyttet styringsdokumenter fra Bodø kommune. Den overordnede analysen vil i hovedsak basere seg på kommuneplan og handlingsprogram, årsberetning, men også andre kilder er benyttet for innhenting av informasjon, slik som regnskap, kommunens nettsider og egenrapportering på internkontroll til bystyret.

Spørreundersøkelse

Sommeren 2023 ble det sendt ut en spørreundersøkelse til kommunedirektør, ordfører og representant fra opposisjonen (representant i Salten regionråd). I undersøkelsen ble kommuneledelsen invitert til å ta stilling til områdene som er beskrevet under de 4 perspektivene / delkapitlene i rapportens kapittel 4-5. Spørsmållstillingen var rettet mot risiko og vurdering av hvor stor grad det var fare for manglende måloppnåelse for de ulike sektorene med gradering lav- middels og høy risiko. Hensikten med undersøkelsen var å invitere sentrale personer fra kommuneledelsen til å gi innspill til eventuelle risikoer og sårbarheter og slik gi muligheten for aktuelle tema til ny plan.

Ettersom undersøkelsen var rettet mot få personer velger vi av personvern hensyn å ikke gjengi svarene i dette dokumentet, men heller kommentere særskilt i delkapitlene der det i besvarelsene er pekt på spesielle områder. Undersøkelsen som ble gjennomført fikk en svarprosent samlet på 0 %.

Kontrollutvalget og revisjonens kunnskap og erfaring fra tidligere arbeid med kommunen

I denne analysen bygger vi på erfaringer og funn fra tidligere gjennomførte forvaltningsrevisjoner, undersøkelser, selskapskontroller, samt erfaringer og funn fra regnskapsrevisjon.

Tilsvarende undersøkelse som ble sendt kommuneledelsen ble også kollektivt gjennomgått av kontrollutvalget i eget møte. Basert på denne diskusjonen ble det utformet et oppsummeringsnotat over avtroppende kontrollutvalgs innspill til ROV og ny plan. På samme måte som

spørreundersøkelsen, trekkes innspillene frem i delkapitlene der det er relevant.

Nasjonale trender for forvaltningsrevisjon

Noen tjenesteområder får større fokus fra kontrollutvalgene. Ved å gjøre en enkel analyse av gjennomførte forvaltningsrevisjoner som er publisert gjennom NKRFs forvaltningsrevisjonsregister kan man få et bilde av nasjonale trender. Her er en stor andel av forvaltningsrevisjonsrapporter i kommunal sektor i Norge samlet, og kategorisert i; tjenesteområde, tema, hovedfokus og fokusområde.

KOSTRA og Kommunebarometeret

KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) er lovpålagt innrapportering fra kommunene til Statistisk Sentralbyrå og gir styringsinformasjon om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i landets kommuner. Det finnes tall om f.eks. pleie- og omsorgstjenester, barnehagedekning og saksbehandlingstid, og man kan sammenligne kommuner med hverandre, med regionale inndelinger og med landsgjennomsnittet.

Avvik fra sammenlignbare grupper kan ha flere årsaker. Det er viktig å være klar over at KOSTRA-tall alene ikke er egnet for å benyttes som grunnlag til å gjøre konklusjoner, men kan gi implikasjoner for nærmere undersøkelser. Dersom kommunens ressursbruk innen et område er lavere enn sammenlignbare grupper, kan dette bety at kommunens tjenester ikke er i samsvar med lov og forskrifter eller kommunens egne vedtak. Dette kan i sin tur medføre at innbyggernes behov ikke fullt ut ivaretas. På den annen side kan nevnte forhold også innebære at ressursene er bedre utnyttet i kommunen enn i sammenlignbare grupper. En kommunes ressursbruk innenfor et område kan også avhenge av politiske prioriteringer av det enkelte område. Et sikrere svar på hva avvik i ressursbruk reelt sett bunner i, vil kreve en grundigere gjennomgang av angjeldende områder.

Som en forlengelse av KOSTRA-tallene har vi valgt å presentere kommunens rangering fra Kommunal rapport "Kommunebarometer". Dette er en sammenlikning av landets kommuner, basert på til sammen 151 nøkkeltall. Hensikten er å gi beslutningstakere – særlig lokalpolitikere – en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver. Tallene er i hovedsak hentet fra KOSTRA, med tillegg av offentlig statistikk fra SSB, Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning. Kommunebarometeret presenterer 12 ulike temaer: barnehage, kostnadsnivå, saksbehandling, barnevern, kultur, sosialtjenesten, grunnskole, miljø og ressurser, vann, avløp og renovasjon, helse, pleie og omsorg og økonomi.

Andre kilder

Åpenhetsindeksen er utarbeidet av Pressens offentlighetsutvalg, for å se på hvor åpne Norges kommuner er og hvor tilgjengelig informasjon er. Undersøkelsen har målt både hvor raske og korrekte kommunene er til å håndtere sine innsynskrav, og hvor tilgjengelig viktig informasjon, som journaler, dokumenter, informasjon og kontaktdata er på kommunenes nettsider.

Sabima er en miljøorganisasjon som jobber for å stanse tapet av naturmangfold. Sabima publiserer årlig gjennom Naturkampen.no en rangering av landets 356 kommuner etter 29 indikatorer som sier noe om hvordan kommunen ivaretar naturen. Hver indikator er basert på fakta fra kommunenes egne plankart, deres rapportering i KOSTRA, tall fra Miljødirektoratet, tall fra Fiskeridirektoratet og kommunenes svar på spørreskjema fra Sabima.

Tilsynsmyndigheter

Statsforvalteren har i oppgave å samordne det statlige tilsynet med kommunene og fylkeskommunene. Formålet med samordningen er å sikre at tilsynsbelastningen for enkeltkommuner ikke blir for stor, unngå dobbeltarbeid og lære av arbeid som allerede er gjort.

Fra 1. januar 2020 ble det tatt i bruk en ny nasjonal tilsynskalender hvor det finnes oversikter og rapporter over planlagte og gjennomførte statlige tilsyn og forvaltningsrevisjoner i kommuner og fylkeskommuner. Alle statlige tilsynsorgan plikter å registrere gjennomførte og planlagte tilsyn i dette registeret, så som Statsforvalteren selv, samt DSB, Kystverket, Mattilsynet, Arbeidstilsynet, Datatilsynet, Statens Kartverk, Helsetilsynet og Arkivverket. Sektorer og tematikk som er gjennomgått i nær fortid av andre tilsynsorgan bør unngås, men kan likevel, der det er funn som har relevans for videre undersøkelser, legges til vekt.

2.2 Metode for risikovurdering.

Som beskrevet rangeres ikke områder etter vesentlighet i tema for forvaltningsrevisjon. I risikovurderingen legges det vekt på sannsynlighet for manglende måloppnåelse og regeletterlevelse, og i denne vil vesentlighetsbegrepet inngå. Det er vurdert risiko knyttet til:

- Overholdelse av lover og bestemmelser (eksempelvis erfaringer fra tidligere tilsyn og revisjon)
- Måloppnåelse (eksempelvis kommunens årsberetninger)
- Økonomi og produktivitet (eksempelvis KOSTRA-data)

Er det for eksempel høy eller lav risiko knyttet til regeletterlevelse, produktivitet eller måloppnåelse innen opplæringsområdet?

Det finnes ikke en egen standard for hvordan man veker risiko i denne sammenhengen. Noen velger å lage en score basert på ulike faktorer, men en slik score vil inneholde en stor grad av subjektiv vurdering. Sekretariatet har derfor valgt å ikke lage en tallscore, fordi det kan tolkes som en objektiv konklusjon på risiko. Så langt mulig har vi i denne ROVen forsøkt å benytte objektive data, eksempelvis KOSTRA-data i Kommunal Rapports kommunebarometer til å gi en indikasjon av risiko, og her gradere risiko etter fargeskala:

Grønn – lav risiko Gul – middels risiko Rød – høy risiko

Også denne graderingen er til sist en subjektiv vurdering selv om det også ligger objektive data til grunn. KOSTRA-dataene kan likevel være en god indikator på en relativ måloppnåelse av anerkjente variabler.

3. Generelt om kommunen

Bodø er Nordlands største by og kommune målt etter antall innbyggere, og er administrasjonssenter i Nordland fylke. Befolkningen i tettbebyggelsen utgjør 91 % av kommunens innbyggertall. Den 1. januar 2005 ble Skjerstad innlemmet i Bodø. Det var ingen endringer i kommunestrukturen i kommunereformen 2017-2020.

3.1 Demografi

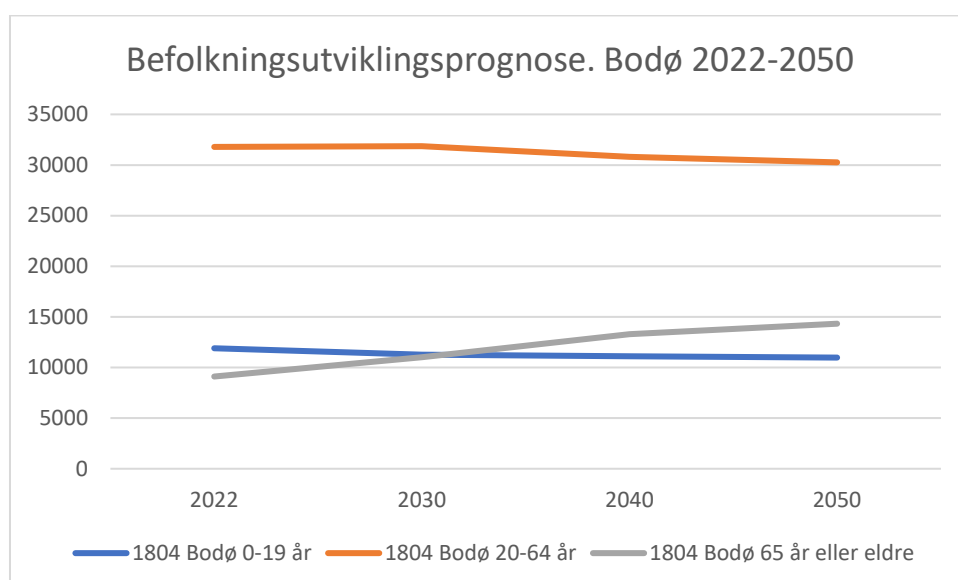
Statistisk Sentralbyrå (SSB) publiserer jevnlig regionale befolkningsframskrivinger med beregninger av hvordan befolkningen i Norges kommuner forventes å utvikle seg framover, gitt ulike forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, flytting, innvandring og utvandring. Det er tre overordnede kilder til usikkerhet i befolkningsframskrivingene: demografiske forutsetninger, modellspesifikasjon og offisiell statistikk. Den største usikkerheten er knyttet til de demografiske forutsetningene om framtidig fruktbarhet, dødelighet, innenlandsk flytting og inn- og utvandring.

SSB publiserer flere alternativer, med ulike kombinasjoner av forutsetninger om de demografiske komponentene på nasjonalt nivå. Alternativene beskrives med fire bokstaver som forteller hvilke forutsetninger som er brukt om: 1) fruktbarhet, 2) levealder, 3) innenlandske flyttinger og 4) innvandring. H = høy, M = medium og L = lav. Hovedalternativet, som presenteres her (MMMM), bruker mellomnivået for alle de fire komponentene.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå, oppdatert 05.07.2022.

Framskrevet folkemengde 1. januar, etter region, alder, statistikkvariabel og år. 1804 Bodø.

		2022	2030	2040	2050
0-19 år	Hovedalternativet (MMMM)	11 900	11 276	11 111	10 979
20-64 år	Hovedalternativet (MMMM)	31 795	31 860	30 822	30 261
65 år eller eldre	Hovedalternativet (MMMM)	9 108	11 000	13 291	14 326
SUM		52 803	54 136	55 224	55 566

Bodø kommune hadde pr 01.01.2022 en befolkning på 52.803 personer og ventes med middelalternativet å ha en folketilvekst på 5,2 % mot 2050. Økningen kommer innenfor aldersgruppen 65 + , mens de andre aldersgruppene ventes å ha en gradvis nedgang.

3.2 Organisering

Bodø kommune er organisert med 7 avdelinger direkte underlagt kommunedirektør: administrasjonsavdelingen, økonomi- og finansavdelingen, oppvekst- og kulturavdelingen, helse- og omsorgsavdelingen, teknisk avdeling, samfunns- og næringsavdelingen og utbyggings- og eiendomsavdelingen. Det er i tillegg 3 kommunale foretak (KF) tilknyttet kommunen: Bodø Spektrum, Stormen Konserthus og Bodø Havn. KFene har i henhold til loven eget styre, egen ledelse og egne vedtekter, men anses som en del av kommunen.

Kommunen er deltager i fem interkommunale selskap (IKSer) med ulik grad av delegert myndighet: Salten kommunerevisjon, Iris Salten, Salten Brann, Helse- og miljøtilsyn Salten og Bodø2024. Kommunen er også deltager i vertskommunesamarbeid og kommunale oppgavefelleskap.

3.3 Mål. Kommuneplanens samfunnsdel

Kommunen skal etter plan – og bygningsloven ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.

Bystyret vedtok kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2021-2033 i møte 28.10.2021. Kommuneplanen inneholder langsiktige mål og innsatsområder for kommunesamfunnet, og for kommunen som organisasjon og skal være bodøsamfunnets felles, overordnede og helhetlige plan. Planen inneholder 3 hovedmål med 8 satsningsområder og til sammen 169 delmål.

3 hovedmål

1. Bodø - mennesket i sentrum

Folk skaper byen. Trivsel, trygghet og inkludering skal ligge til grunn.

2. Bodø - smart og grønn

Utvikling av en kompakt kommune og lokalsamfunn der nye løsninger skaper attraktive bo- og levekår innenfor rammen av klima og miljøhensyn.

3. Bodø - motor i nord

Bodø skal være i førersetet for relasjonsbygging, og nærings- og samfunnsutvikling i nordområdene.

8 satsningsområder

1. Samskaping. Legge til rette for nye kreative løsninger, økt trivsel, reell involvering og mening for innbyggerne. Delmål:

- Bodø kommune skal i alle sektorer legge til rette for økt grad av involvering og samskaping, og at brukere av tjenester og innbyggere generelt skal føle seg mer inkludert.
- Nye metoder for borgerinvolvering og brukermedvirkning skal utvikles og tas i bruk.
- Vi skal ha et levende og mangfoldig frivilligsamarbeid.

2. Livsfaser. I barne- og ungdomsårene er foresatte, barnehage og skole sentrale, mens i voksenlivet er trygghet for barna, bolig og arbeid viktig. Alderdommen preges av livet som er levd, de sosiale relasjoner som er bygget, livets opp- og nedturer og helsesituasjon.

- Alle skal oppleve sosial tilhørighet, mestring og trivsel ut fra egne forutsetninger og på ulike arenaer/møteplasser. Vi skal bidra til å hindre utenforskap.

- Vi skal arbeide for tidlig innsats, tverrfaglig tilnærming og god samhandling som bærende prinsipp i alle tjenesteområdene.
 - Bodø skal være en alders- og generasjonsvennlig kommune hvor byrom, boliger, samfunnsfunksjoner og tjenester inviterer til fellesskap og deltakelse mellom generasjoner og på tvers av miljøer og interessegrupper.
 - Vi skal ha rett tjeneste til rett tid og varighet, av riktig kompetanse.
 - Bodø kommune skal legge til rette for heltidskultur i tjenestene.
 - Bodø kommune skal legge til rette for et variert boligtilbud tilpasset ulike behov.
3. Folkehelse og mangfold. Befolkningens helse er en av de viktigste ressursene i lokalsamfunnet. God helse oppnår man gjennom å mestre og tilpasse seg livets uunngåelige vanskeligheter og hverdagens krav.
- Det skal tilrettelegges for en sosial og fysisk aktiv hverdag for alle i nærmiljøet.
 - Bodø kommune skal legge til rette for et forutsigbart samarbeid med frivillig sektor.
 - Satsing på helsefremmende arbeid i barnehage og skole bidrar til god helse, trivsel, læring og gode holdninger for barn, elever og ansatte.
 - Videreutvikle og synliggjøre samisk tilstedeværelse og kultur.
 - Tilflyttere og innvandrere inkluderes slik at de blir aktive samfunnsdeltakere og kommer seg raskt i jobb.
 - Gode levekår med like muligheter for alle, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, religion eller livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet. I dette ligger universell utforming av bygg, parker mv i Bodø-samfunnet.
 - Bodø kommune skal være aktiv i arbeidet med forebygging av gruppefiendtlighet, hatefulle ytringer, rasisme og ekstremisme.
4. Bærekraftig byutvikling. Satsingsområdet bærekraftig byutvikling, gir rammer for en kompakt og grønn arealbruk i hele kommunen.
- Det skal være mulig å leve og bo godt i hele kommunen.
 - Kommunedelplanen for ny bydel skal legge til rette for bærekraftig byutvikling for framtida i Bodø. Det er et mål at 20 % av de nye boligene realiseres som en solidarisk boligbygging med prisregulerte boliger.
 - Næringsarealer skal tilrettelegges og utvikles ut ifra prinsippet om rett næring på rett sted. Grunnlaget for næringer som bruker naturen skal ivaretas og sikres.
 - Det skal bygges nok boliger, og boligene skal være gode og tilrettelagt ulike livsfaser og behov. Alle boliger skal ligge i nærheten av gode byrom og rekreasjonsområder som er attraktive, og holder høy standard.
 - Det skal være fokus på fremtidsrettet infrastruktur og mobilitetsløsninger. Løsninger for fotgjengere, syklist og kollektivtrafikk skal prioriteres foran privatbilisme, og trygg skolevei skal prioriteres aller høyest.
 - Bodø sentrum skal styrkes som senter for handel, tjenester og opplevelser.
 - Samfunnsutviklingen vår skal gjøres innenfor rammene av målene om 70 % klimagassreduksjon, økt gjenbruk og gjenvinning og uten forringelse av naturmangfoldet.
5. Kulturkommunen Bodø. Bodø skal ta kultur- og samfunnsutviklingen i et europeisk perspektiv. Bodø kommune skal sammen med Nordland fylkeskommune være vertskap for Europeisk kulturhovedstad i 2024. Et europeisk kulturhovedstads år skal løfte Bodø og landsdelen, og det skal

satses langsiktig. Årene etter 2024 vil i så måte bli like viktig for Bodø og Nordland som selve kulturhovedstadsåret.

- Bodø styrke båndene til Europa gjennom tettere samarbeid, og sette fokus på mangfoldet i europeiske kulturer.
- Videreutvikle festivalene og kulturinstitusjonene som bidragsytere til internasjonalisering av kulturlivet
- Alle, særlig barn og unge, skal gis anledning til å delta i og oppleve kulturelle aktiviteter, herunder økt tilgang til flere kultur- og idrettsanlegg.
- Etablere fritidskoret for aldersgruppen 6 -18 år.
- Gjøre deltakelse i kulturlivet tilgjengelig for alle. Prioritere tilskuddsmidler til «mangfoldsgruppens» deltakelse i arrangementer.
- Alle skal ha mulighet til nære turmuligheter, oppleve utsiktspunkter, strender og naturmangfold i et rent miljø. Verdifulle naturområder skal sikres.

6. Kompetanse og innovasjon. Hvor trenger bodøsamfunnet å styrke seg på kunnskap og kompetanse for å kunne realisere mulighetene i byens store utviklingsprosjekter? Hvilke konkurransefortrinn kan vi utnytte i enda større grad gjennom satsing på innovasjon?

- Videreutvikle det forpliktende samarbeidet mellom Bodø kommune og Nord universitet, med Nordlandsforskning koblet tett på.
- Skolene og barnehagene i Bodø skal bidra til at det skapes innovasjonskultur og innovasjonsferdigheter.
- Følge opp innovasjonsutvalgets konklusjoner om å satse innen marin -, reiseliv- helse - og luftfartssektorene. Utvikle arenaer for innovasjon, utvikling og nytenkning som «Innovasjonshuset» og «Bærekraftlaben».
- Følge opp verdiskapningsstudiets anbefalinger om å søke å ta en posisjon innen grønn luftfart, kompetanseutvikling på bærekraftig reiseliv i nord og videreutvikle sjømat og biomarine næringer. Bodø samfunnet skal videre søke å posisjonere seg nasjonalt innen grønn vekst og sirkulærøkonomiske konsepter.
- Gjennom «Smart Bodø»-konseptet» søke tilskudd og bidra til å øke andel av forskningsmidler til Bodø og Nordland.
- Utnytte mulighetene innen «Innovative offentlige anskaffelser» ved å bygge opp en prosjektportefølje innen dette området.

7. Vekstkraft og regional utvikling. Bodø skal gjennom samskaping mellom kompetansemiljøene og gjennom store utviklingsprosjekter, være regional vekstmotor, og innovasjons- og kompetansesenter i landsdelen.

- Gjennom «Invest in Bodø» programmet tilrettelegge for vekst i offentlige og private arbeidsplasser gjennom fokus på gründing, innovasjon og etablering.
- Videreutvikle senterfunksjonen og bykommunen som vekstmotor innad i kommunen, overfor nabokommunene og landsdelen.
- Legge til rette for utvikling av prosesser og system for å bygge på internasjonale ressurser i Bodø, og legge til rette for ytterligere tilflytting nasjonalt og internasjonalt i henhold til mål i internasjonal strategi og Bodø 2024.
- Etablere samskappingsarenaer som Bodø – Rana samarbeidet som stimulerer til innovasjon og utvikling av arbeidsplasser.
- Smart by og det grønne skiftet skal være drivkraft for utviklingen av Bodøs vekst.
- Videreutvikle Bodø som logistikknutepunkt mht. luft, havn, vei og jernbane.

8. Sikkerhet og beredskap. Det skal være sikkert, trygt og godt å bo og ferdes i Bodø kommune.

- Bodø skal være en trygg og robust kommune, og et nasjonalt forbilde for helhetlig, systematisk og kunnskapsbasert sikkerhets og beredskapsarbeid.
- Bodø kommune skal være rustet til å håndtere uønskede hendelser og møte konsekvensene av klimaendringene.
- Gjennom samvirke og samarbeid skal kommunen planlegge og forberede beredskapstiltak som gjør oss best i stand til å forebygge og håndtere enhver krise som kan oppstå i Bodø
- Arbeide for å sikre tilstrekkelig beredskap og arbeidsplasser/sysselsetting innen samfunnssikkerhet og beredskap i kommunen.
- Samfunnssikkerhet skal være gjennomgående fokus i alle kommunale planer og prosesser.
- Gjennom Samlok II skal det arbeides for å etablere en samvirkearena for samfunnssikkerhet og beredskap, med evne til utvikling og innovasjon innen fagområdet

3.4 Økonomi

Kommuneloven § 14-2 krever at kommunestyret vedtar finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. For Bodø kommunes vedkommende er det vedtatt 4 handlingsregler.

- Resultatgrad (netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter) er 4,0 %, mens handlingsregelen tilsier 1,75 %. Resultatgrad 2020 var – 1,4%, mens den var 0,9 % i 2021.
- Gjeldsgrad (netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter) er 110,7 %, mens vedtatt måltall er 85 %. (2020: 125,3 %, 2021: 114,6 %)
- Fondsgrad (disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter) 7,5 % - måltall 3,0%
- Belastningsgrad (rente og avdrag i prosent av driftsinntekter) 8,2 % - måltall 7,5 % (vedtatt endret fra 11 % ved behandling av Perspektivanalysen 2023-2032).

Det er rutine for å legge frem økonomirapportering for bystyret to ganger i året (tertialvis).

4. Risikovurdering av forvaltningen

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Aktuelle tema er gruppert ut fra tre dimensjoner: samfunnsperspektivet, bruker- og tjenesteperspektivet og organisasjonsperspektivet.

4.1 Samfunnsperspektivet

Med samfunnsperspektivet menes overordnede og sektorovergrepene tematikk som kan angå hele tjenesteproduksjonen og sektorområder, herunder planverk, næringsutvikling, klima og beredskap.

4.1.1 Samfunnsplanlegging og næringsutvikling.

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden. Planstrategien ble sist vedtatt og behandlet av bystyret i møte september 2020.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplaner (samfunnsdelen og arealdelen) eller deler av disse skal revideres, eller om planene skal videreføres uten endringer. Kommunen vedtok kommuneplanenes samfunnsdel i 2021 og kommuneplanens arealdel juni 2022. Det er ikke fremkommet informasjon som tilsier vesentlig risiko knyttet til kommunes utøvelse av rollen som samfunnsplanlegger.

Nærings- og utviklingsavdelingen (NU) har ansvar for koordinering og ledelse av flere av kommunens store utviklingsprosjekter og har også en koordinerende rolle innen strategisk samfunnsplanlegging. Avdelingen koordinerer flere av de store utviklingsprosjektene, så som Ny By – Ny Flyplass og i tillegg satsinger som Smart Bodø, Sikkerhets & Beredskaps- hovedstaden, luftfartssatsingen «Flybyen», Bodø i Vinden, DA pilaren Motor i Nord, Kulturveien og CityLoops. Flere av prosjektene er tungt vektet i kommuneplanens samfunnsdel. Bodø - motor i nord, er en av tre hovedmål i samfunnsplanen og det er et uttalt mål at Bodø skal være i førersetet for relasjonsbygging, og nærings- og samfunnsutvikling i nordområdene. Det er høy økonomisk innsats i flere av prosjektene, selv om det også finnes ekstern finansiering. Med bakgrunn i at det er tungt satset ressursmessig og økonomisk på flere prosjekter vurderes det å være en middels risiko for måloppnåelse.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Samfunnsplanlegging	Lav	
Næringsutvikling	Middels	Måloppnåelse av næringsutviklingsprosjekter

4.1.2 Miljø, klima og energi

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. Dette er også tydelig i Bodø kommunes kommuneplan ved av ett av tre hovedmål heter «Bodø - smart og grønn». Dette fokuserer på utvikling av en kompakt kommune og lokalsamfunn der nye løsninger skaper attraktive bo- og levekår, innenfor rammen av klima og miljøhensyn. Det er videre egne kommunedelplaner for blant annet sykkel, grønnstruktur, handlingsplan mot plast og handlingsplan for naturmangfold. Sabimas kartlegging på Naturkampen.no er delt inn i fire hovedkategorier som viser deres vurdering om kommunen satser på naturen, beskytter naturen, omfang av dispensasjoner og planlagt utbygging med til sammen 29 spørsmål. Bodø er i 2023 rangert som nummer 57 av 356 kommuner.

Kommunebarometeret har også en kategori om Klima og natur. Her kommer Bodø kommune svært godt ut med en 2. plass.

Kontrollutvalget har i sin vurdering pekt på at det er få miljøtiltak og lite krav som settes ved anskaffelse, for eksempel energibesparelse kommunale bygg. Selv om Bodø har gode resultater i de sammenligningene vi har trukket frem, er det av betydning at bærekraftmålene er tungt vektet i både nasjonalt og lokalt planverk. Med bakgrunn i dette vurderes området å ha middels risiko. Ved en forvaltningsrevisjon kan flere områder være aktuelle, men naturlig å knytte opp til evaluering og måloppnåelse av bærekraftmål og planverk, samt krav i offentlige anskaffelser.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Klima, energi og miljø	Middels	Evaluering og måloppnåelse av bærekraftmål og planverk. Offentlige anskaffelser.

4.1.3 Beredskapsplaner og ROS-analyser

Kommunene skal utvikle trygge og robuste lokalsamfunn og har et grunnleggende ansvar for å beskytte befolkningen og bidra til å opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner som forsyninger av vann og avløpshåndtering, nødvendige helse- og omsorgstjenester, strøm og elektronisk kommunikasjon (mobiltelefon og internett). Kommunens plikter innen samfunnssikkerhet og beredskap følger av bestemmelsene i lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Kommunen har kartlagt relevant risiko og sårbarhetsanalyse innenfor kommunens geografiske område i ROS Bodø 2018. Analysen bygger på den regionale ROS-analysen "ROS Salten" og viser både hvilke og hvordan uønskede hendelser som kan oppstå og utfordre Bodø kommune. På bakgrunn av ROS Bodø 2018 har kommunen utarbeidet beredskapsplaner som skal benyttes dersom det skjer uønskede hendelser. Kommunens samla beredskapsplanverk omhandler blant annet etablering av kriseledelsen, psykososialt kriseteam, smitteutbrudd, krisekommunikasjon og befolkningsvarsling, samt evakueringsplan. Kontrollutvalget har i sitt innspill vurdert at området er viktig å følge opp fremover og derav vurdert det å ha middels risiko.

Statsforvalteren i Nordland gjennomførte i 2022 et tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap i kommunen. Statsforvalteren ga i rapporten 2 avvik og 1 merknad, men skriver at hovedinntrykket er at Bodø kommune jobber godt med beredskap. Kommunen håndterer hendelser som oppstår på en tilfredsstillende måte og har en beredskapsorganisasjon med mye kompetanse. Særlig under koronapandemien har Bodø kommune lagt ned en betydelig innsats for å håndtere situasjonen, ikke bare i egen kommune, men også ved å støtte, og gi bistand til andre kommuner i Saltenregionen. Kommunens innsats for å videreføre og videreutvikle Beredskapsforum Salten har også vært svært god.

Med bakgrunn i disse erfaringene vurderes risikoen som lav og en forvaltningsrevisjon mindre relevant.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Beredskapsplaner og ROS	Lav	

4.2 Bruker- og tjenesteperspektivet

Under bruker- og tjenesteperspektivet går analysen inn i de ulike sektorene i kommunens direkte tjenesteproduksjon, herunder ansvar som sorterer under helse og sosial, oppvekst og kultur og teknisk avdeling. Noen ansvarsområder er delegert til interkommunale selskap. Dersom tematikken omfatter

regeletterlevelse, og måloppnåelse kan også IKSene være gjenstand for forvaltningsrevisjon.

I det vesentligste brukes data fra Kommunebarometeret og KOSTRA for å vurdere risiko.

4.2.1 Barnehagesektoren

Det er kommunens ansvar å tilby plass i barnehage til barn bosatt i kommunen. Barn med nedsatt funksjonsevne og barn med vedtak etter lov om barnevernstjenester har rett til prioritet. Barnehageloven regulerer kommunal barnehagedrift, så vel som private barnehagedrift.

Som barnehageeier plikter kommunen å drive virksomheten i samsvar med gjeldende lover og regelverk. Kommunen er lokal barnehagemyndighet, og har gjennom denne en dobbeltrolle som godkjennings- og tilsynsmyndighet både med egne og private barnehager. Dette kan innebære en balansegang mellom delvis motstridende oppgaver, som kan være en utfordring, spesielt for private barnehager.

Bodø kommune kommer på 95. plass når det gjelder barnehagesektoren i Kommunebarometer for 2023. Sektoren utgjør 10% av den totale vekten i barometeret. Det er 13 nøkkeltall for sektoren. De viktigste tallene er grunnbemanning per barn i kommunale barnehager, andelen kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen, og andelen ansatte i kommunale barnehager som har pedagogisk utdanning.

Bodø har ifølge statistikkene lavere bemanning i de kommunale barnehagene enn de fleste andre. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. I Bodø oppfyller 80 prosent av de kommunale barnehagene pedagognormen (uten dispensasjon), ifølge tall fra Utdanningsdirektoratet. 47,6 prosent av de ansatte i de kommunale barnehagene i Bodø har pedagogisk utdanning. 95,8 prosent av barna har barnehageplass. I kommunens årsmelding beskrives at OK-avdelingen ser store utfordringer innenfor rekruttering spesielt innenfor barnehage og skolesektoren. Her er det satt i gang tiltak for å redusere risikoen.

Det er gjennomført to relevante tilsyn av Statsforvalteren siste periode: I 2021 et tilsyn med barnehageloven. I 2023 ble det gjennomført tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet. I dette tilsynet ble det sett på kommunens ansvar som barnehagemyndighet, jf. barnehageloven om risikovurdering, veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med lov og forskrift. Det ble gitt flere pålegg knyttet til veiledningsplikten ovenfor barnehagene og knyttet til rutiner rundt spesialpedagogikk.

Oppsummert er det ikke fremkommet informasjon som tilsier særlig behov for forvaltningsrevisjon innen barnehagesektoren. Produktiviteten synes tilfredsstillende og selv om det riktignok er indikasjoner på utfordringer om spesialpedagogikk er kontrolloppgaven ivaretatt gjennom Statsforvalterens tilsyn. Det er også gjennomført to forvaltningsrevisjoner på området, og selv om skolen var pekt ut som case, tilhører ansvarsområdet samme avdeling noe som tilsier at tematikken er vurdert og erfaringer bør være trukket ut.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Barnehagesektoren	Lav	

4.2.2 Skole, SFO og voksenopplæring

Opplæringsloven gjelder for grunnskoleopplæringen og videregående opplæring i offentlige skoler og lærebedrifter, dersom ikke annet er særskilt fastsatt. Loven gjelder også for grunnskoleopplæring i private grunnskoler som ikke får statstilskudd etter friskoleloven og privat hjemmeopplæring i grunnskolen.

Barn og unge har både rett og plikt til grunnskoleopplæring. Opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Dersom en elev ikke får tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring, har vedkommende rett til spesialundervisning. Grunnskoleelevene har også rett til å gå på den nærmeste eller ved den skolen i nærmiljøet som de sokner til. Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Kommunen skal ha et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. årstrinn, og for barn med særskilte behov på 1. – 7. årstrinn. Skolefritidsordningen skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesse hos barna. Den som er over opplæringspliktig alder, og som trenger grunnskoleopplæring har rett til voksenopplæring, så langt de ikke har rett til videregående opplæring etter. Retten til opplæring omfatter til vanlig de fagene som enn trenger for å få vitnemål for fullført grunnskoleopplæring for voksne.

I kommunebarometeret er måltallene knyttet til grunnskoleopplæringen. Bodø kommer på 64. plass og det er 19 nøkkeltall som er vektlagt. Sektoren utgjør 20% av den totale vekten i barometeret. De viktigste nøkkeltallene i sektoren er avgangskarakterer og nasjonale prøver på 10. trinn og utdanningsnivået til lærerne. Det er en relativt høy andel elever som får leksehjelp i laveste trinn samt spesialundervisning, men utover dette er det bra score på nasjonale prøver, læreres kompetanse og på elevers trivsel.

Lærermangelen i barnehage og skole er merkbar. Det er vanskelig å rekruttere til stillinger og det må søkes om dispensasjoner fra utdanningskravet fordi man ikke får kvalifiserte lærere til ledige stillinger. Det er iverksatt ulike tiltak for å styrke rekrutteringsarbeidet slik at kommunen til enhver tid skal ha kvalifisert arbeidskraft. Dette er med på å redusere virkingen og risikoen.

Avtroppende kontrollutvalg har i sin tilbakemelding pekt på at det kan være høy risiko ved at det er uro både omkring grunnskole generelt og spesialundervisning spesielt, men det er gjennomført to forvaltningsrevisjoner innen sektoren to siste perioder, begge innen spesialundervisning. Statsforvalteren har også hatt et tilsyn på Alstad og Hunstad ungdomsskoler, også her med spesialpedagogikk som utgangspunkt. Dersom det skal velges et tema innenfor sektoren for forvaltningsrevisjon, bør det derfor være i et annet område.

Nasjonale trender viser mye oppmerksomhet rundt elevers rett på trygt og godt skolemiljø (opplæringsloven 9 A) etter revideringen av lovverket. Her har imidlertid Statsforvalteren også gjennomført et tilsyn på Aspåsen skole i 2021. Tilsynet ga flere pålegg og kan i så måte være interessant for videre kontroller, men problemstillingen må i så fall vurderes strengt ved at man legger til grunn erfaringer fra tidligere tilsyn og ikke igangsetter et prosjekt som tangerer tidligere kontroll.

Kommunens perspektivanalyse peker på de demografiske endringene i befolkningen. I et tiårsperspektiv viser analysen at det blir færre barn og unge, men de mest betydelige endringene slår ikke inn før i 2025 og utover mot 2030. Elevtallet i grunnskolene i Bodø ventes å bli vesentlig redusert i løpet av de neste 5 til 10 år. Reduksjonen i elevtallet anslås til et sted mellom 800 og 900 i forhold til dagens elevtall. Hvordan man tilpasser seg denne utviklingen kan derfor være særlig aktuell som utgangspunkt for kontroll.

Med henblikk på den totale ressursbruken, endringer i lovverk og demografiske endringer vurderes risikoområdet for grunnskolesektoren som middels.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Grunnskole	Middels	Kapasitet

Skolefritidsordning SFO	Lav	
Voksenopplæring	Lav	

4.2.3 Kultur, idrett, tros- og livssynssamfunn

Kommunene skal sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemidler og tiltak som fremmer og legger til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet. Kommunene har ansvar for folkebibliotekene og kulturskolene. Mange kommuner har organisatorisk tilknytning til ett eller flere lokale museer. I Salten er det organisert gjennom Stiftelsen Nordlandsmuseet. Kommunene har ansvar for å forvalte kunst kommunen selv eier.

Kommunene er den viktigste offentlige bidragsyteren når det gjelder å skape gode rammebetingelser for lokal idrettsaktivitet. Imidlertid er ikke tilrettelegging for idrett en lovpålagt oppgave og tilskuddsnivået i stor grad kan være påvirket av kommuneøkonomien. Kommunen samarbeider med idretten gjennom et idrettsråd og formålet er at det skal være en arena for samarbeid mellom idrettslag, idrettskrets og kommunen.

Kommunene har hatt det økonomiske ansvaret for kirken siden kommunene ble opprettet i 1837. Dette ansvaret omfatter at kommunen utreder en del utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd. Tilskuddsordningen for tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke skal sikre stor grad av økonomisk likebehandling av tros- og livssynssamfunnene i Norge. Det årlige tilskuddet skal tilsvare statens og kommunens budsjetterte utgifter per medlem i Den norske kirke.

I kommunebarometeret er de tre tyngste nøkkeltallene i kultursektoren netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge, netto driftsutgifter til idrett og idrettsanlegg per innbygger og mange ansatte kulturarbeidere i kommunen. Bodø kom på 76. plass innen denne sektoren. Der kommunen har best score, skyldes det i hovedsak høy ressursbruk og høy andel med ansatte kulturarbeidere. Når det gjelder frivillighet måler kommunebarometeret hvor stor andel av kulturutgiftene som overføres til frivillige. Her ligger kommunen på 12,8 %, som er litt over gjennomsnittet. Kontrollutvalget har i sin tilbakemelding pekt å at området kan utgjøre en risiko, og der det kan være interessant å se på om prinsipper for likebehandling blir ivarettatt.

Utgifter til tros- og livssynssamfunn omfattes ikke av scoren, men ifølge KOSTRA-data har kommunen en ressursbruk lik landsgjennomsnittet.

Kulturkommunen Bodø er en av åtte satsningsområder i kommuneplanen. Det heter at Bodø skal ta kultur- og samfunnsutviklingen i et europeisk perspektiv og mye av satsningen bygges rundt Europeisk kulturhovedstad Bodø 2024. Det er understreket at årene etter 2024 i så måte vil bli like viktig som selve kulturhovedstadsåret. Nordland fylkeskommune har som deleier av Bodø 2024 gjennomført en eierskapskontroll av Bodø 2024, men denne er rettet mot eierstyringen, ikke måloppnåelse. Det er ikke gjennomført kontroller eller relevante tilsyn innenfor kultursektoren utover dette. Med bakgrunn i høy ressursinnsats og ambisiøse mål, vurderes risikoen å være høy.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Kultur	Høy	Måloppnåelse Bodø 2024. Overføringer til frivillige.
Idrett	Lav	
Tros- og livssynssamfunn	Lav	

4.2.4 Flyktningtjenesten

Kommunene har ansvar for at flyktninger og innvandrere får det tilbudet de har krav på etter introduksjonsloven. Kommunene skal veilede flyktninger og innvandrere på introduksjonslovens

område. Kommunene skal tilby opplæring i norsk- og samfunnskunnskap til de som har rett til det/ plikt til det. Kommunene skall tilby introduksjonsprogram innen tre måneder etter bosetting i kommunen, eller etter at personen selv har bedt om det.

Flyktningkontoret er organisatorisk underlagt oppvekst- og kulturavdelingen med egen virksomhetsleder og tre seksjoner: drift, bosetting og kvalifisering. Utover flyktningkontoret er bosettingsarbeidet en oppgave som påvirker kommuneorganisasjonen i flere ledd, spesielt barnehage, grunnskole, voksenopplæring, barnevern, helse, nav og boligkontoret.

Kommunen fatter vedtak om bosetting av flykninger etter anmodning fra lmdi. Flyktningkontoret gjennomførte i perioden 2020 – 2021 nedbemanning etter flere år med nedgang i bosettingstallene. Så kom invasjonen av Ukraina i februar 2022, og igjen ble behovene, forutsetningene og utfordringene på en dramatisk måte endret. Før invasjonen vedtok bystyret bosetting av 70 personer i 2022. Pr høsten 2023 er det bestemt å bosette 360 personer etter tilleggsanmodning. Dette innebærer stor aktivitetsvekst på kort tid, med den risiko det medfører både knyttet til økonomi, produktivitet og kapasitet og måloppnåelse. Risikoen berører flere kommunale tjenester. Risikoen vurderes som høy. Flere vinklinger kan være aktuelle.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Flyktningtjenesten	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Økonomi, kapasitet, regelverksetterlevelse.

4.2.5 Barnevern

Barnevernloven skal sikre barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig helsehjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barnevernloven gjelder for alle barn som har bosted i landet og oppholder seg her. Kommunen plikter å yte forsvarlige tjenester og tiltak. Barnet har rett på nødvendige tiltak når lovens vilkår for tiltaket er oppfylt.

Kommunen er ansvarlig for å utføre de oppgavene som følger av barnevernloven, som ikke er tillagt et statlig organ og de skal ha et internkontrollsystem som sikrer dette. Kommunen har også ansvaret for nødvendig opplæring av barneverntjenestens personell. Barneverntjenesten skal blant annet arbeide forebyggende, samarbeide med andre deler av forvaltningen og frivillige organisasjoner, samt utarbeide individuell plan for å ivareta barns interesser. Det er barneverntjenesten i oppholdskommunen til barnet som er ansvarlig for å yte tjenester og tiltak etter barnevernloven.

Nøkkeltallene for andel barn i barnevernet og andel undersøkelser gjennomført innenfor tre måneder er de tyngste i Kommunebarometeret. I tillegg måles antall barn i institusjon og fagutdannet per 1 000 barn. Bodø kom på 284. plass i sektoren i 2022. Det er flere indikatorer med lav score, særlig fristoversittelser i undersøkelser.

Det er gjennomført én forvaltningsrevisjon i sektoren forrige valgperiode. Her var økonomisk styring og internkontroll tema. Rapportens anbefalinger er fremdeles under oppfølging. Statsforvalteren har gjennomført ett tilsyn i 2023 med hjemmel i barnevernloven.

Stortinget har vedtatt en barnevernsreform som trådte i kraft 1.1.2022. Den flytter mer ansvar til kommunene på barnevernsområdet. Det heter at reformen skal bidra til å styrke det forebyggende arbeidet og tidlig innsats. Med barnevernsreformen har kommunene fått et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Dette stiller krav til kommunens styring av barnevernet, til ledelsen i barnevernet og til det samlede familiestøttende arbeidet. Som følge av lovendringen, økt ansvar og svake KOSTRA-tall vurderes risikoen å være høy. Dette støttes av tilbakemelding fra kontrollutvalget i spørreundersøkelsen, og det er nevnt blant annet stor turnover blant ansatte og risiko med vertskommuneordningen. En naturlig innfallsvinkel vil være

regelverksetterlevelse/måloppnåelse, men konkret problemstilling må vurderes opp mot Statsforvalterens tilsyn og erfaringer fra denne.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Barnevern	Høy	Regelverksetterlevelse/måloppnåelse

4.2.6 Helsetjenester

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helsetjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Kommunen har plikt til å tilby blant annet helsetjeneste i skolene, helsestasjonstjeneste og svangerskaps- og barselomsorgtjenester og hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner. Videre skal kommunen tilby utredning, diagnostisering og behandling, herunder fastlegeordning, samt sosial, psykososial og medisinsk habilitering og rehabilitering.

Helsetjenestene i Bodø kommune er organisatorisk delt. Barne- og familieenheten under Oppvekst og kulturavdelingen har blant annet ansvar for familiesentrene, helsestasjoner og fysioterapi. Helsekontoret under Helse- og omsorgsavdelingen har blant annet ansvaret for legetjenesten, legevakt og smittevern. De tyngste nøkkeltallene i Kommunebarometeret innenfor Helse er legedekning, dekning av helsesykepleier, skolehelse, hjemmebesøk og vaksinasjonsgrad.

Det har ikke vært forvaltningsrevisjoner i området siste to valgperioder, men tilsyn fra Statsforvalteren; krisesentertilbudet i 2020 og legevakt 2023.

Bodø kommune scorer godt i Kommunebarometeret og kommer på 31. plass i denne sektoren i 2023, og det er særlig innenfor tilbud til barn og unge at tallene er gode (skolehelse, vaksinasjon, jordmordekning). Parameterne innenfor legetjenesten trekker ned, på grunn av lavere legeårsverk og færre ledige listeplasser. Fastlegeordningen har vært under økende nasjonalt fokus siste årene blant annet på grunn av vaktbelastning og rekrutteringsutfordringer. Det nasjonale Pasient- og brukerombudet trekker dette særlig frem i sin årsmelding for 2022 ved at mangelen på fastleger har nasjonalt omfang og gir alvorlige konsekvenser for pasientene. Et aktuelt område for forvaltningsrevisjon vil derfor kunne være legetjenesten og kapasitet til å fylle lovkrav.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Helsetjeneste	Middels	Kapasitet/regelverksetterlevelse legetjenesten.

4.2.7 Rus og psykisk helsearbeid

Kommunen har ansvar for tjenester til mennesker med psykiske lidelser og har ansvar for oppfølging av personer som er i risiko for å få, eller som har, et rusmiddelproblem. Tilbudene kan både handle om forebygging og direkte tjenesterettede tiltak, herunder råd og veiledning, behandlings- og rehabiliteringstjenester, praktisk bistand og opplæring, plass i institusjon, helsetjenester i hjemmet, økonomisk stønad og arbeidsrettede tiltak, tilbud om midlertidig bolig og bistand til å skaffe bolig.

Kommunebarometeret måler i liten grad sektoren opp mot andre kommuner. Det finnes KOSTRA-tall som blant annet viser årsverk av psykiatriske sykepleiere, årsverk av personer med personer med videreutdanning i rusarbeid og driftsutgifter til personer med rusproblemer, men disse er i liten grad egnet til sammenligning. De tallene som er meldt inn later til å være innenfor normalområdet. Det har ikke vært forvaltningsrevisjoner eller tilsyn av relevans. Det nasjonale Pasient- og brukerombudet skriver i årsmelding for 2022 at psykisk helsehjelp må prioriteres høyere og at det er manglende kapasitet og kvalitet innen psykisk helsehjelp, både i kommunene og spesialisthelsetjenesten. Det er imidlertid ikke fremkommet lokal informasjon som tilsier vesentlig risiko om tilbudene for sektoren.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Rus og psykisk helse	Lav	

4.2.8 Hjemmetjenester

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige omsorgstjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Hjemmetjenesten i Bodø kommune består av hjemmetjenesten Nord, hjemmetjenesten Sentrum, hjemmetjenesten Sørøst, Rehabiliteringstjenesten og Oppfølgingstjenesten psykisk helse og rus. Hjemmetjenesteområdet var i 2022 budsjettert med 475 årsverk, fordelt på ca 580 medarbeidere.

I kommunens årsmelding for 2022 står det beskrevet at tjenesteområdet over flere år har hatt stor turnover i sykepleier- og helsefagarbeiderstillinger, og har store utfordringer med å drifte på en forsvarlig måte. Rekruttering av kompetanse har vært, og er svært krevende for den ordinære hjemmetjenesten.

Sivilombudet gjennomførte april 2022 tilsynsbesøk hos seks voksne personer med utviklingshemning og med et døgkontinuerlig tjenestetilbud boliger. Ombudet ga anbefalinger til Bodø kommune om bl.a 1. Avgjørelser om bruk av tvang, 2. Bruk av tvang og makt i boligene, 3. Helseoppfølging og habilitering og 4. Beskyttelse mot vold og overgrep. Kontrollutvalget fikk i januar 2023 en redegjørelse fra administrasjonen om oppfølging av ombudets anbefalinger, og tok dette til orientering.

Norsk Forbund for Utviklingshemmede, Bodø lokallag, har i 2023 gitt innspill til kontrollutvalget om deres syn på tjenesten, bl.a at tjenestemottagere må forholde seg til for mange tjenesteytere, og mangel på tilgjengelig informasjon om gjennomføring av tilbud til brukerne. I tillegg mener de at kommunen har en institusjonsrettet tjeneste mer enn en individuelt rettet tjeneste.

Det har ikke vært forvaltningsrevisjoner eller tilsyn fra Statsforvalteren siste to perioder. Arbeidstilsynet har gjennomført tilsyn med tematikk forebygging av psykiske plager blant ansatte.

Bodø kommer totalt sett godt ut for sektoren på Kommunebarometeret med en 88. plass for pleie og omsorg. Dette er imidlertid et stort område som utgjør 20 % av den totale vekten i barometeret, både hjemmetjenester og institusjonsdrift. Det er 28 nøkkeltall for sektoren. I analysen har vi tatt for oss de variablene som angår hjemmetjenesten spesielt: gjennomsnittlig timer hjemmesykepleie i uka, andel vedtak om hjemmetjeneste som iverksettes innen 15 dager, trygghetsalarmer og årsverk. Kommunen er rask å iverksette vedtak, men tendens til nedgang i vedtakstimer. Jevnt over har kommunen middels score på parameterne.

Den demografiske utviklingen tilsier økning i mottakere av hjemmetjenester. Sektoren er allerede tung i ressursbehov for kommunen og behovet vil være økende. Sammenligningstall viser relativt sett god måloppnåelse, men på sikt ventes tjenesten å være under press. Sett opp mot kommunens egen beskrivelse av rekrutteringsutfordringer og store utfordringer med å drifte på en forsvarlig måte, vurderes risikoen å være middels.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Hjemmetjeneste	Middels	Rekruttering/regelverksetterlevelse.

4.2.9 Institusjonsomsorg

Dersom tilbud på et lavere nivå i omsorgstrappen ikke er tilstrekkelig, plikter kommunen å gi pleie-

omsorgstilbud i institusjon, eksempelvis langtidsopphold på sykehjem, korttidsopphold eller avlastning. Slike tjenester vil normalt være ressurskrevende. I Bodø kommune er det 6 virksomheter og 18 avdelinger med 502 årsverk i 2022, fordelt på ca 700 ansatte.

I Kommunebarometeret, der kommunen altså kommer på 88.plass innen pleie og omsorg, er de viktigste nøkkeltallene innen institusjonsdrift andel ansatte med fagutdanning, andelen av beboere med omfattende bistandsbehov og andel plasser i sykehjem i skjermet enhet. Bodø scorer jevnt over middels til godt. Når det gjelder ressursbruk er dette målt med netto utgifter til pleie og omsorg pr innbygger. Også her ligger Bodø på gjennomsnitt.

Det har vært én forvaltningsrevisjon i perioden 2020-2022. Formålet var her å belyse hvorfor institusjonsdrift i Bodø kommune har så store kostnadsdrivere og om rådmannen følger opp budsjettavvikene i henhold til gjeldende retningslinjer. Rapportens anbefalinger ble fulgt opp og lukket i 2022. I tillegg har Statsforvalteren hatt tilsyn på Sølvsuper Helse- og velferdssenter i 2020 med tema «helse- og omsorgstjenester til eldre på sykehjem.». Det er også gjennomført tilsyn i 2021 om kommunen sørger for at helsetjenester til personer uten samtykkekompetanse blir utført i samsvar med lovkrav. Tilsynet ble gjennomført på Furumoen sykehjem og hjemmetjenesten Skjerstad. Det ble ikke avdekket lovbrudd.

Selv om produktiviteten og måloppnåelsen synes tilfredsstillende, er det på samme måte som for hjemmetjenestene, kritisk med kompetanse. Det heter i kommunens årsmelding at den største utfordringen for institusjonsdriften er å rekruttere og beholde faglært personell. Flere virksomheter har hatt ute flere utlysninger uten å få en eneste kvalifisert søker. Disse utfordringene vurderes å ville øke i årene fremover. En del av driften har innleie fra private vikarbyrå, og en høy andel medarbeidere som ikke har formell helsefaglig utdanning. Risikoen vurderes derfor å være middels med rekruttering/kompetanse som aktuell tema for forvaltningsrevisjon. Spørreundersøkelsen til avtroppende kontrollutvalg peker på samme problematikk, ivaretagelse av brukernes behov for kompetent personell, om pasientene får oppfølging av fagfolk og opplæring av nytt personell. I tillegg til dette kapasitet for tjenesteyting, avklaring av samtykkekompetanse, dialog mellom pasient og utreder.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Institusjonsdrift	Middels	Rekruttering/regelverksetterlevelse.

4.2.10 Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester

Økonomisk sosialhjelp reguleres i hovedsak av lov om sosiale tjenester i NAV, forvaltningsloven og sosialtjenesteloven. Målet er å bidra til å gjøre søkerne selvhjulpne, samt å forebygge utenforskap, økonomisk og sosialt. Dette gjøres gjennom opplysning, råd, veiledning og oppfølging, å yte sosial stønad som for eksempel livsopphold, boutgifter (husleie, strøm, etablering mm.), barnehage, SFO/AKS, lege- og tannlegeutgifter, aktiviteter mm., samt økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning. NAV har også ansvar for bolig gjennom bostøtte, midlertidig og varig botilbud og utleie av kommunal bolig, samt KVP – kvalifikasjonsprogrammet. Mottakerne kan ha flere og sammensatte behov, de kan være kort- eller langvarige, og de kan utredes for overgang til statlige ytelser.

Kommunene har hovedansvaret for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet. Kommunene skal blant annet medvirke til å skaffe boliger til personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, som boliger med særlig tilpasning og med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemming eller av andre årsaker. NAV-kontoret skal finne midlertidig botilbud til de som ikke klarer det selv.

I Kommunebarometeret for 2023 kommer Bodø kommune på 83 plass i kategorien Sosialtjeneste. De

viktigste nøkkeltallene er stønadslengde for eldre mottakere, andel som er på stønad i over seks måneder og ti måneder, andelen som har sosialhjelp som hovedinntekt, andelen mottakere av kvalifiseringsstønad og årsverk til økonomisk rådgivning. Bodø scorer enten middels eller godt på alle parameterne.

Helse- og omsorgsavdelingen organiserer boligkontoret og den kommunale NAV-delen. I årsmeldingen beskrives stabilt antall sosialhjelpsmottakere, men at man ser en økning knyttet til flyktninger fra Ukraina. Boligkontoret ser også en økning mot denne gruppen.

Statsforvalteren gjennomførte i 2021 tilsyn med tilgjengelighet til sosiale tjenester i Nav. Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjoner i sektoren. Med unntak av forvaltningsansvaret som gjelder flyktninger (egen omtale) er det ikke fremkommet risiko av betydning.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester	Lav	

4.2.11 Bygg- og eiendomsforvaltning

Plan og bygningsloven og forskrift om tekniske krav til byggverk inneholder krav og bestemmelser til kommunale eiendommer. Dette gjelder bl.a. naturpåkjenninger, uteareal og ytre miljø, krav til byggverk, sikkerhet ved brann, planløsning og bygningsdeler, krav til universell utforming, miljø og helse, energi, installasjoner og anlegg. God eiendomsforvaltning i kommunen handler om å gi ansatte og tjenestemottakere gode og effektive bygninger til lavest mulig kostnad. Dette innebærer å skape best mulig bygningsmessige rammer for tjenestene som leveres.

Kommunen har rollen både som eier, forvalter og bruker av eiendom. Disse rollene er ulike og kan til tider ha motstridende interesser. Ansvar for de ulike rollene bør derfor organiseres på en tydelig og hensiktsmessig måte. Videre bør det foreligge overordnede politisk forankrede mål for bolig- og eiendomsforvaltningen, et rasjonelt system for planlegging og styring, og rapportering som bidrar til god kommunikasjon mellom bolig- og eiendomsforvaltningen og politikerne, og som kan tjene som beslutningsgrunnlag.

Bodø kommune eier ca. 310 000 m² bygningsmasse, inkludert ca. 49 000 m² boligareal, som forvaltes av avdelingen. Bystyret vedtok i juni 2020 strategi for langsiktig forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av kommunale bygg og i dette fireårsplan for opprettelse av vedlikeholdsfond. I henhold til retningslinjer ble det satt av ca. 3,6 millioner for 2022.

Ifølge KOSTRA-tall ligger Bodø på et gjennomsnittlig nivå hva angår eiendomsforvaltningen. Kommunen har noe høyere areal å forvalte enn landet for øvrig og snittet for egen KOSTRA-gruppe, men likevel vesentlig lavere energikostnader pr kvadratmeter. Kommunen brukte i 2022 8,8 % av samlede driftsutgifter til eiendomsforvaltning mot 8,7 % i KOSTRA-gruppen og 9,6 % i landet som helhet.

Det har vært flere forvaltningsrevisjoner i området siste perioder: 2018: fjernvarmeanlegg, 2018-2022: forvaltning av kommunale bygg, samt en pågående oppfølging av revisjon levert i 2022 om eiendomsforvaltning av boliger. Med bakgrunn i dette synes behovet for forvaltningsrevisjoner i sektoren å være dekket.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Bygg- og eiendomsforvaltning	Lav	

4.2.12 Vann og avløp

Vannforsyning reguleres av flere lover som blant annet matloven, helseberedskapsloven, folkehelseloven og drikkevannsforskriften. Avløpshåndtering reguleres i hovedsak av forurensningsloven med tilhørende forskrift. Kommunen har en tilsynsfunksjon mot private avløpsanlegg og det er krav til større vannanlegg. Vannforsyning og avløpshåndtering er omfattet av selvkostprinsippet gjennom det lovmessige kravet om at brukerne av tjenesten bør bære kostnadene forbundet med tjenestene. Kommunen er imidlertid ikke pålagt full kostnadsdekning. Tømming fra slamavskillere er også underlagt selvkostprinsippet, men her er kravet at selvkost skal danne grunnlag for innbyggernes brukerbetaling.

Økningen av rentenivået har medført en økning i kapitalkostnadene. Dette har ført til at selvkostområdet for vann og avløp har gått med underskudd i 2022 og slik at gebyrene måtte øke med ca. 30% for 2023. Gebyrhåndteringen av selvkostområdet gjennomgås årlig gjennom årlige gebyrvedtak og den ordinære regnskapsrevisjonen. I tillegg er det foretatt etterlevelseskontroll. I 2019 var det en forvaltningsrevisjon med dette som tema og det ble undersøkt om kommunen behandler selvkosttjenestene vann og avløp i henhold til lov og forskrift og hvordan kommunen behandler sine fond.

Ettersom økonomi og produktivitet er grundig kontrollert, bør en eventuell forvaltningsrevisjon av området være innenfor kvalitet og regelverksetterlevelse. Bodø kommer på 174. plass i sektoren for vann, avløp og renovasjon i Kommunebarometeret. Her måles både gebyrnivå, kvalitet og vedlikehold. Kommunen har et relativt sett lavt gebyrnivå, gode tall på vannkvaliteten og godt utskiftingstakt på ledningsnett, men mye brudd i vannleveransen. Det er også noe høy alder på spillvannsnett og mange innbyggere som ikke er tilknyttet anlegg som overholder alle renskrav. Sett opp mot kommunens ambisiøse klimamål, er dette noe som bør forbedres. En aktuell problemstilling kan være å undersøke i hvilken grad sikrer kommunen at vannforsyningen og avløpssystemet er av tilstrekkelig kvalitet. Dette må vurderes opp mot erfaringer av gjennomførte tilsyn fra Mattilsynet.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Vann og avløp	Middels	Regelverksetterlevelse.

4.2.13 Renovasjon

Renovasjon reguleres i hovedsak av forurensningsloven med tilhørende forskrift. Viktige tiltak for å hindre forsøpling, helse- eller luktproblemer eller andre forurensningsulempes som følge av avfall, er å ha etablert gode systemer for innsamling av avfall og en god oppfølging av forsøplingsaker. Kommunen skal blant annet sørge for at det er etablert et system for innsamling av husholdningsavfall og at det gis nødvendig informasjon om avfallshåndtering til husstander og bedrifter. Renovasjon er omfattet av selvkostprinsippet.

Kommunens renovasjonshåndtering er delegert til det interkommunale selskapet Iris Salten IKS. Selskapsvirksomheten reguleres av en egen selskapsavtale. Iris har eget styre som velges av representantskapet. I selskapets årsmelding er det ikke pekt på spesielle usikkerhetsfaktorer, men selskapene som arbeider innenfor avfallsbransjen er eksponert for prisendringer i det globale råvaremarkedet og påvirkes av nasjonale miljømessige målsetninger. Konsernet har sunn økonomi med høy egenkapital i alle selskap. Konsernet har et tydelig engasjement for bærekraft, og samtlige selskaper har fokus på bærekraft i sine strategier.

Det har vært flere kontroller av Iris siste perioder. De kontrollene som har vært kan regnes som forvaltningsrevisjoner, ved at det omfatter tema innenfor selskapets drift, mer enn styringsdialogen og utøvelse av eierskapene. I 2020 ble det behandlet en rapport om selvkost og offentlige anskaffelser i selskapet. Opprinnelig rapport påpekte en del svakheter ved selskapets håndtering av offentlige

anskaffelser, mens oppfølgingsrapporten viste en betydelig forbedring. I 2022 var det en ny rapport med tema statsstøtteregulativet og offentlig anskaffelse. Rapporten konkluderte med at selskapet i stor grad sørget for et avtaleverk som ivaretar kravene i statsstøtteregulativet, og i varierende grad har tilrettelagt for en konkret konkurranse i anbudskonkurranse 2020/2021 om mottak av avfall.

Vurderingen av den økonomiske internkontrollen synes å være godt ivaretatt gjennom tidligere kontroller. Dersom man skal velg annen tematikk kan det eksempelvis være innen kvalitet og regelverksetterlevelse. Det er imidlertid ikke fremkommet informasjon som indikerer behov for kontroller på dette området.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Renovasjon	Lav	

4.2.14 Brann og feiing

Brann og redningstjenester reguleres i hovedsak av brann- og eksplosjonsvernloven. Loven har som formål å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker, samt uønskede tilsiktede hendelser, og kommunen har en sentral rolle i dette arbeidet. Dette er blant annet regulert i forskrift om kommunal beredskapsplikt. Brannvesenets oppgaver er å sørge for beredskap ved brann og å drive forebyggende arbeid.

Det forebyggende arbeidet innebærer blant annet kartlegging av brannobjekt og utsatte grupper, samt tilsyn og feiing av fyringsanlegg i bygninger. Fra og med 2016 er fritidsboliger omfattet av kommunens plikt til å drive tilsyn og feiing av fyringsanlegg. Feiertjenesten er omfattet av selvkostprinsippet. Håndteringen av dette ble undersøkt av kontrollutvalget gjennom flere behandlinger i 2023 og synes tilstrekkelig belyst.

Det er det interkommunale selskapet Salten Brann IKS som er delegert myndighet til håndtering av brann og feiing i kommunen. Virksomheten reguleres av en egen selskapsavtale og representantskapet velger eget styre. Selskapsavtalen ble endret i 2022 og det er foretatt en justering av avtalen om finansiering og fordeling av kostnader. I ny avtale legges andelen av størrelsen på den vedtatte brannordningen til grunn ved fordeling av felleskostnader for den totale beredskapen, mot at fordelingen tidligere var basert på folketall.

En sentral aktivitet i selskapet i 2022 har vært arbeidet med implementering ny brannordning. Plan for helhetlig tjenesteleveranse, som omfatter materiell, kompetanse, stasjoner og sløkkevann er ferdigstilt, og det ble gjennomført dialogmøter med alle kommuner på ettersommeren. For noen stasjoner medfører ny brannordning bare mindre justeringer, mens det ved andre lokasjoner kreves at nye tjenester etableres og infrastruktur tilpasses.

Brannordningene definerer hvordan beredskapstjenester i Salten Brann IKS skal organiseres og dimensjoneres. Dette har implikasjoner både knyttet til leveranse, kvalitet og økonomi. I kontrollutvalgets innspill til risiko- og vesentlighetsvurderingen og innspill til ny forvaltningsrevisjon, er nettopp brannordningen og øvelser pekt på som er område med høy risiko. De store endringene som selskapet har i rammebetingelser og organisering kan tale for dette. Det har heller ikke vært forvaltningsrevisjoner her siste perioder.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Brann og feiing	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Økonomi, kapasitet, regelverksetterlevelse.

4.2.15 Byggesak, kart og oppmåling

Byggesaksområdet reguleres i hovedsak av plan og bygningsloven, med tilhørende forskrifter og veiledere. Kommunene utøver myndighetsutøvelse gjennom å fatte vedtak innenfor blant annet deling og oppmåling, byggesøknader, utslippssøknader og reguleringsplaner. Behandling av byggesaker, oppmåling og matrikkelføring og utslippstillatelser er omfattet av selvkostprinsippet.

Byggesaksbehandling og reguleringsarbeid er viktige områder for utviklingen av en kommune. En utfordring er å ha god kontinuitet og kompetanse. Svakheter i saksbehandling og veiledning kan medføre at tiltak som ikke skulle vært godkjent blir godkjent, eller omvendt.

I årsmeldingen beskrives ikke spesielle utfordringer. Det har ikke vært tilsyn eller forvaltningsrevisjoner i området. Kommunebarometeret har egen måling for saksbehandling og vurderer blant annet saksbehandlingstid for byggesaker, byggesaksgebyr og andel dispensasjoner. Bodø kommer på 127. plass i denne kategorien. Saksbehandlingstiden og dispensasjon er tilfredsstillende, men kommunen later til å høye gebyrer. Dette var imidlertid tema for forenklet etterlevelseskontroll i 2022 og der rapporten ikke ga grunnlag for nærmere undersøkelse eller oppfølging. Samlet sett vurderes risikoen som lav for området.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Byggesak, kart og oppmåling	Lav	

4.2.16 Veier, parker og idrettsanlegg

Kommunale veier reguleres av veglova og formålet er å sikre at planlegging, bygging, vedlikehold og drift av offentlige og private veier sikrer en trygg og god trafikkavvikling. Parker og grøntområder reguleres gjennom plan og bygningsloven og ved behandling av reguleringsplaner skal kommunen ta hensyn til arealformål til grøntstruktur som naturområder, turdrag, friområder og parker. Standard og vedlikehold av veier er viktig for å forhindre ulykker. Ut fra et folkehelse- og trivselsperspektiv er det viktig med idrettsanlegg og parker.

Det er Byteknikk som vedlikeholder veier, idrettsanlegg og infrastruktur, herunder brøyting, feiing og strøing. Det beskrives en krevende vinterdrift, blant annet med oversvømmelser, forebygging og sikring mot flom, bergrensing og fjellsikring. En økende alder på maskinpark gir økende driftsutgifter. Parkarealer, nærmiljøanlegg og lekeplasser i Bodø får en stadig større betydning som møteplass når byen vokser. Fremtidsrettet infrastruktur og mobilitetsløsninger er viktig i kommuneplanen. Det heter at løsninger for fotgjengere, syklist og kollektivtrafikk skal prioriteres foran privatbilisme, og at trygg skolevei skal prioriteres aller høyest. Det er videre laget egen trafikksikkerhetsplan, bylogistikkplan og kommunedelplan for sykkel.

Temaet er ikke omtalt i kommunebarometeret, men KOSTRA har en rekke nøkkeltall innen samferdsel. Bodø kommune har rapportert om høyere utgifter, både i drift og investering på veier enn gjennomsnittet for landet og KOSTRA-gruppen, men selv om ressursbruken er god er det viktig med et godt planverk for håndtering av mer krevende vintre. Risikoen vurderes som middels med flere aktuelle tema: produktivitet og måloppnåelse.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Veier, parker og idrettsanlegg	Middels	Produktivitet. Måloppnåelse.

4.2.17 Landbruk og natur-/viltforvaltning

Hovedoppgavene i kommunenes landbruksforvaltning knytter seg til tilskudds- og lovforvaltning.

Områdene reguleres av blant annet jordlova, konsesjonsloven, skogbrukslova, lov om motorferdsel i utmark, viltloven, naturmangfoldloven, plan- og bygningsloven og friluftsløven. I tillegg kommer en rekke forskrifter og rundskriv. Kommunene har oppgaver knyttet til saksforberedelse og kontroll av ulike tilskuddsordninger i landbruket. Videre har kommunene både myndighet og tilsynsoppgaver etter konsesjonsloven i forbindelse med eierskifte, og etter jordloven i forbindelse med nydyrking, deling eller omdisponering av jordbrukseiendom, og i forbindelse med driveplikt. Kommunen har også ansvar for å kontrollere at skogbruksloven følges, og kan fastsette meldeplikt for planer om hogst og tiltak knyttet til foryngelse og stell av skog.

I KOSTRA rapporteres det om en rekke parametere innenfor landbruk- og skogforvaltningen, men kommunene har svært ulik ressursbruk noe som henger sammen med næringsstrukturen i kommunen, og derfor vanskelig egnet for sammenligning. Det er ikke fremkommet indikasjon om vesentlig behov for kontroll av området.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Landbruk og natur- /viltforvaltning	Lav	

4.3 Organisasjonsperspektivet.

Organisasjonsperspektivet tar for seg hvordan kommunen er organisert og hvilken styring og organisering den har for å nå de oppsatte mål for tjenesteproduksjonen, samt hvordan saksbehandling og interne tjenester blir ivaretatt. Organisasjonsperspektivet retter fokuset mot om tjenesteproduksjonen, og støttefunksjoner til disse, er effektiv og i tråd med lover og regler. I analysen har vi støttet oss på kommunens egen informasjon, herunder kommunens nettsider, planer, regnskap, årsberetning og rapport på internkontroll til bystyret.

4.3.1 Organisering, styring og ledelse

Kommuneloven legger rammene for den politiske organiseringen av en kommune. Kommunens øverste folkevalgte organ er kommunestyret som ledes av ordfører. Under kommunestyret skal det opprettes et formannskap og man kan også oppnevne utvalg og/eller råd. Kommunestyret skal ansette en kommunedirektør, som skal være leder for kommunens administrasjon. Ut over dette er det stor grad av frihet for hvordan den administrative organiseringen av kommunen skal være.

Valg av administrativ organisasjonsmodell og hyppigheten av omorganiseringer kan ha betydning for vurdering av risiko. Hvor mange nivåer man velger vil ha betydning for nærhet til eventuelle situasjoner, samt hvor mange enheter eller personer en leder skal følge opp. Det er viktig med et oppdatert delegeringsreglement som gjenspeiler styringslinjene. Delegeringsreglementet viser hvordan myndighet til å fatte beslutninger på vegne av kommunen er fordelt på politisk nivå, og mellom politisk og administrativt nivå.

Bodø kommune har en overordnet politisk og administrativ organisering som har fått virke i flere perioder og vært relativt stabil. I perioden 2019 – 2023 var bystyret organisert gjennom tre utvalg; plan- og miljøutvalget samfunnsutvalget og velferdsutvalget. Fordelingen av representanter i utvalgene ble gjort etter prinsippet om gjennomgående representasjon. Dette innebærer at alle bystyrets medlemmer enten er medlem av et utvalg eller formannskapet. I februar 2023 vedtok bystyret å endre utvalgsstrukturen ved at samfunnsutvalget og velferdsutvalget ble slått sammen til ett utvalg: velferdsutvalget.

I den administrative organiseringen er det 7 avdelinger under kommunedirektør. Det er i tillegg 3 kommunale foretak (KF): Bodø Spektrum, Stormen Konserthus og Bodø Havn. KFene har i henhold til loven eget styre, egen ledelse og egne vedtekter, men anses som en del av kommunen. Det er fem

interkommunale selskap (IKSer) med ulik grad av delegert myndighet: Salten kommunerevisjon, Iris Salten, Salten Brann, Helse- og miljøtilsyn Salten og Bodø2024. Kommunen er også deltager i vertskommunesamarbeid og kommunale oppgavefelleskap.

Bodø kommunens delegeringsreglement har vært oppdatert og revidert flere ganger siste periode. Det er ikke gitt spesielle indikasjoner som peker på spesiell risiko omkring kommunens organisering, styring og ledelse. **Kontrollutvalget har imidlertid pekt på evnen til samordning og samhandling mellom avdelinger som en mulig risikofaktor og aktuelt tema for kontroll.**

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Organisering, styring og ledelse	Middels	Samordning mellom avdelinger.

4.3.2 Internkontroll og kvalitetssikring

Internkontroll er et vidt begrep og kan omfatte prosesser for å gi rimelig sikkerhet for målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering, og overholdelse av lover og regler. Det kan både dreie seg om økonomisk internkontroll (regnskap, transaksjonskontroll, budsjettoppfølging mm) eller mer spesifikk internkontroll på de ulike tjenesteområdene.

Det er et grunnleggende krav til økonomiforvaltningen at kommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko og økonomisk internkontroll vil også omfatte finansforvaltningen. Det ble av revisjonen i 2023 foretatt en forenklet etterlevelseskontroll av finansforvaltningen. Denne konkluderte at kommunens finansreglement ikke er oppdatert etter nye bestemmelser i lov og forskrift, at det ikke er etablert interne kontrollrutiner som er oppdaterte etter ny lov og forskrift og at finansrapporteringen er mangelfull.

Ved regnskapsbehandlingen gis det informasjon av regnskapsrevisjonen som også kan si noe om den økonomiske internkontrollen i kommunen. Revisjonen skriver at regnskapsavdelingen har god kvalitet i leveransen av sine tjenester og at digital behandling av alle regnskapsprosesser forenkler både etatene sin jobb og revisjonens jobb.

Interkontroll og krav til dette er skjerpet i den nye kommuneloven. Den stiller krav til at kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Kommunedirektøren skal som ansvarlig for internkontrollen utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, ha nødvendige rutiner og prosedyrer, avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik, dokumentere internkontrollen og ved behov evaluere og forbedre prosedyrer og tiltak for internkontroll. Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret minst én gang i året. Dette ble lagt frem som egen sak for bystyret i desember 2022. I egenvurderingen står det at kommunens internkontroll er på et akseptabelt nivå.

Etterlevelseskontrollen viste mangler i internkontrollen vedrørende finansforvaltningen. Det er også av betydning at kravene om internkontroll er styrket i kommuneloven, blant annet ved årlig rapportering til bystyret. Dette kan være av særlig interesse for en forvaltningsrevisjon, for å vurdere om rutiner og rapportering er tilfredsstillende i henhold til lov nå når lovkravet er skjerpet. Risikoen vurderes derfor å være høy.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Internkontroll og kvalitetssikring	Høy	Regelverksetterlevelse

4.3.3 Økonomistyring

Kommuneloven omfatter regler for langsiktig og bærekraftig økonomiforvaltning, for å trygge det finansielle grunnlaget for velferdstjenestene, og tilliten til at ressursene forvaltes på beste måte. Kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid.

Kommunestyret skal selv vedta økonomiplan, årsbudsjett, konsolidert årsregnskap, årsberetning, finansielle måltall, økonomireglement og finansreglement. Økonomiplanen skal ta utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel, og kan utgjøre handlingsdelen til samfunnsdelen. Økonomiplan og årsbudsjett skal settes opp i balanse og være realistiske og årsbudsjettet er bindende. Budsjettoppfølgingen har derfor en sentral rolle i styringen av kommunen. Kommunedirektøren har plikt til å rapportere om budsjettavvik, og foreslå budsjettendringer. Regnskapsrevisjonen skriver at kommunen for regnskapsåret 2022 ikke var ajour med budsjettreguleringer av investeringsregnskapet, og at det foretas en del reguleringer helt mot slutten av året. Dette forklares med tidspress og at oppfølging av investeringsprosjekt av ressurs hensyn ikke blir prioritert slik som ønsket. Dette øker risikoen for nye overskridelser. Ut over dette er det ikke spesielle merknader fra revisjonen som indikerer høy risiko om økonomistyringen.

I årsberetningen skal det redegjøres for vesentlige budsjettavvik, inkludert avvik fra premisene for bruk av bevilgningene, og eventuelt merforbruk skal dekkes inn året etter at det oppsto. Dersom økonomiplan eller budsjett fremlegges med merforbruk, eller regnskapsmessig merforbruk ikke inndeckes innen fristen, innebærer det økonomisk ubalanse, og det medfører innmelding i registeret om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK).

I kommunebarometeret kommer Bodø på 163. plass i kategorien «Økonomi». De tyngste nøkkeltallene i sektoren er nøkkeltallene for driftsmargin og disposisjonsfond. Samlet har disse nøkkeltallene en vekt på 50 prosent av sektoren. Kommunen hadde i 2022 tilfredsstillende resultat, men lave driftsreserver og høy grad av renteesponert gjeld. Dette viser også resultatoppnåelse av bystyrets egne handlingsregler, ref kap 3.4. Selv om det er noe bedring i resultatene knyttet til renter og gjeld, gjenstår det mye før handlingsreglene er oppnådd. Risikoen vurderes med dette som middels.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Økonomistyring	Middels	Måloppnåelse.

4.3.4 Offentlige anskaffelser

Anskaffelser i offentlig sektor reguleres av lov om offentlig anskaffelser med tilhørende forskrifter. Norge har gjennom internasjonale avtaler forpliktet seg til å følge bestemte fremgangsmåter ved anskaffelser over visse verdier (terskelverdier). Loven gjelder også ved anskaffelser som er under terskelverdien. En oppdragsgiver skal ikke diskriminere leverandører, hindre konkurranse eller dele opp anskaffelser for å omgå bestemmelsene. Den skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet.

Offentlige anskaffelser er et tema med krevende regelverk og som krever stor grad av kompetanse. Innkjøpskontoret i Bodø kommune har ansvaret for inngåelse av rammeavtaler, bistå tjenesteenhetene i større anskaffelsesprosjekter og opplæring og veiledning av godkjente bestillere. I tillegg er innkjøpskontoret vertskommune for en samordnet innkjøpstjeneste for flere kommuner i Salten og Nordland; SIIN. I kommunens egen vurdering av internkontrollen heter det at det er vedtatt

egen innkjøpsstrategi, men at reglementet ikke er ferdigstilt.

Det har vært én forvaltningsrevisjon på området siste perioder, men den var rettet konkret mot Iris Salten. Det ble i 2021 gjennomført en etterlevelseskontroll, da med innkjøp under terskelverdi som tema. Her ble 10 anskaffelser kontrollert og to avvik påpekt. Dette er likevel en *forenklet* kontroll og tok bare stikkprøver uten å være en gjennomgang av hele kommunens praksis. Utover denne kontrollen har konkrete anskaffelser vært til drøfting ved flere anledninger i kontrollutvalget, spesielt kommunens anskaffelse av ikt-utstyr og tjenester. Kommunen har erfart at feil håndtering av større anskaffelser kan ha store økonomiske, ressursmessige og omdømmemessige konsekvenser. Temaet er satt på plan for forvaltningsrevisjon forrige periode, men enda ikke gjennomført. Risikoen vurderes som høy. Dette støttes i spørreundersøkelsen.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Offentlige anskaffelser	Høy	Regelverksetterlevelse.

4.3.5 Personalforvaltning. Kompetanse/rekruttering.

Bystyret har det overordnede arbeidsgiveransvaret, og kan vedta arbeidsgiverstrategier og reglementer. Det kan være en utfordring for kommuner å rekruttere og beholde personale med ønsket kompetanse, og arbeidsgiverstrategien kan være et verktøy for å bli en attraktiv arbeidsgiver og redusere risikoen på området.

I kommuneloven er kommunedirektøren er gitt ansvar for å utøve det løpende arbeidsgiveransvaret, og har med det det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke annet er fastsatt i lov. Hovedavtalen inneholder bestemmelser om forhandlingsordning, prosedyrer samt arbeidsgivers og tillitsvalgtes rettigheter og plikter. Hovedavtalen er et virkemiddel for å sikre samhandling og gode prosesser mellom partene.

I kommunens egen analyse av internkontrollen heter det at det er vedtatt egen arbeidsgiverstrategi og personalhåndbok. Når det gjelder vesentlig risiko pekes det på sykefravær og risiko for å beholde og rekruttere personell, herunder kompetanse for å sikre kvalitet på tjenestene. Dette er også omtalt i flere av tjenesteområdene og spørreundersøkelsen mot avtroppende kontrollutvalg. Som tiltak nevnes at strategisk kompetanseplan må utarbeides. Av forvaltningsrevisjoner har det vært et prosjekt mot HR-kontoret i perioden 2020-2022. Revisjonen tok for seg tre problemstillinger: om HR-kontoret følger opp varslingsaker i henhold til gjeldende retningslinjer, om kravet til drøfting ved endring av stilling og arbeidsoppgaver og om avtalen med bedriftshelsetjenesten er fulgt opp. Rapporten avslørte store mangler og ga flere anbefalinger som etter hvert ble lukket i 2022. Med bakgrunn i dette anses behovet for forvaltningsrevisjon av området som dekket, men kompetanse- og rekrutteringsutfordringen er karakterisert som sårbar i flere sektorer, og vurderes derfor aktuell for kontroll med tanke på måloppnåelse. Dette er også tilbakemelding fra spørreundersøkelsen, særlig med tanke på helse og omsorg. Dessuten er det pekt på sykefraværsoppfølging og etterlevelse av regelverk.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Personalforvaltning	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon
Kompetanse/rekruttering	Høy	Måloppnåelse.

4.3.6 IKT, digitalisering, personvern, arkiv og saksbehandling

Økt digitalisering representerer muligheter for besparelser og bedre tjenester, men kompleksiteten i offentlig sektor kan være en utfordring. Mange kommuner mangler helhetlige planer eller egen IKT-

/digitaliseringsstrategi, og mange kommuner benytter digitale tjenester i langt større omfang enn de tilbyr digitale tjenester. Digitaliseringen innebærer også økt risiko knyttet til informasjonssikkerhet. For å unngå så vel tap av verdier som tap av tillit, er det nødvendig for kommunen å sikre at uvedkommende ikke får tilgang til informasjon, at informasjon ikke blir endret utilsiktet, og at informasjonen er tilgjengelige for brukerne ved behov.

Personvern er et tidsaktuelt tema, ikke minst med personvernforordningen som ble tatt inn i norsk lov i 2018. Datatilsynet er både tilsyn og ombud og skal veilede og kontrollere om virksomheter etterlever personvernreglene. Kommunen plikter å ha oversikt over systemer som behandler personopplysninger og informasjonsutveksling mellom systemene. Det er også viktig å vite hvilke typer personopplysninger som behandles, hvilke opplysninger som oppbevares og hvor lenge de oppbevares.

Åpenhet og innsyn er sentrale forutsetninger for et fungerende demokrati. Kommunelevens regler om møteoffentlighet og offentlighetsloven skal legge til rette for at offentlig virksomhet er åpen og gjennomsiktig. Kommuner og offentlige organ har ansvar for å dokumentere sin egen aktivitet i arkivholdet. En velfungerende postjournal og arkivordning er grunnleggende forutsetninger for å ivareta åpenhet og demokratisk kontroll. Alle kommuner skal utarbeide en arkivplan som skal innrettes slik at den kan brukes som et redskap i organets internkontroll med arkivarbeidet.

Pressens offentlighetsutvalg i samarbeid med Kommunal Rapport publiserer årlig et såkalt Åpenhetsbarometer som vurderer åpenheten i landets kommuner. Her vurderes blant annet postlister, tilgjengelighet på hjemmesider, møteoffentlighet og respons på henvendelser og innsynskrav. Bodø kom i 2023 på en 136. plass, opp fra 298. plass året før.

I rapporteringen til bystyret om internkontrollen står det at rutiner og dokumentasjon om datasikkerhet og håndtering personopplysninger er etablert og at det gjennomføres interimrevisjon og egenkontroll. I og med at regelverket er såpass nytt og omfattende, er det imidlertid en risiko for at kommunen ikke har tilfredsstillende system for etterlevelse på dette området. På denne bakgrunn var temaet med i plan for forvaltningsrevisjon forrige periode, men enda ikke gjennomført grunnet andre prioriteringer. Når det gjelder arkivplan og dokumenthåndtering står det i rapporteringen om internkontroll at det er forbedringspotensial i etterlevelse av disse. I spørreundersøkelsen er spesielt tildelingskontorets rolle og saksbehandling trukket frem, og spørsmål om den som søker får de lovpålagte tjenestene som vedkommende har krav på. **Kontrollutvalget har i tillegg trukket frem habilitetsvurderinger som mulig risiko, hvordan kommunen systematisk håndterer problematikken og dokumentasjon på dette.** Med bakgrunn i dette vurderes temaet å ha høy risiko.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
IKT, digitalisering, personvern	Høy	Regelverksetterlevelse
Arkiv, saksbehandling	Høy	Regelverksetterlevelse tildelingskontoret. Habilitetsvurderinger.

4.3.7 Arbeidsmiljø

Det er et arbeidsgiveransvar å sørge for at det utføres systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten i samarbeid med arbeidstakerne og deres tillitsvalgte. Arbeidsmiljøloven konkretiserer krav til systematisk HMS-arbeid, noe som omfatter å fastsette mål, fordele ansvar, oppgaver og myndighet, kartlegge og vurdere risikoforhold og iverksette tiltak for at arbeidsmiljøet skal være i samsvar med lovkrav, forebygge og følge opp sykefravær.

Etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte er viktige virkemidler for å redusere risikoen for uetisk atferd og korrupsjon. Retningslinjene må jevnlig oppdateres, være forståelige, relevante og etterlevbare, og skal gi klare anvisninger for hvilken atferd som forventes i ulike situasjoner.

Arbeidsmiljøloven gir arbeidstaker rett til å varsle om kritikkverdige forhold. Dette er definert som forhold som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer. Loven regulerer også fremgangsmåte og arbeidsgivers aktivitetsplikt ved varsling. Loven gir vern mot gjengjeldelse av varsling gjennom forbud mot gjengjeldelse samt oppreisning og erstatning ved brudd på forbudet. Kommunen har plikt til å utarbeide rutiner for intern varsling som skal være skriftlige. Kommunen skal oppmuntre sine medarbeidere til å varsle om kritikkverdige forhold og tilrettelegge for varsling. For å bidra til dette er det viktig at verdien av varsling anerkjennes i kommunen og at kommunen arbeider for å fremme et godt ytringsklima.

Når det gjelder tilsyn har særlig Arbeidstilsynet en særlig rolle i å kontrollere arbeidsgivers etterlevelse av helse, miljø og sikkerhet i henhold til arbeidsmiljøloven. Det er gjennomført flere tilsyn på flere områder av kommunen siste perioder og kontrollhensynet synes ivaretatt. I internkontrollrapporten vises det til at det både er utarbeidet HMS-plan , vernerunder og medarbeidersamtaler, og at disse er oppdatert og fulgt.

Det står også i internkontrollrapporteringen at det er rutiner for avvikshåndtering og varsling. Kontrollutvalget kjenner imidlertid flere tilfeller som indikerer at dette er et krevende område for kommunen. Varsling er et fenomen som er gitt økt oppmerksomhet i arbeidslivet og som har stor økonomisk og omdømmemessig risiko ved feil håndtering. Temaet har vært gjenstand for forvaltningsrevisjon i prosjektet om HR-kontoret, og vurderes derfor å ikke være aktuell for ny kontroll denne perioden, selv om det fremdeles vurderes å ha risiko.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
HMS: Helse, miljø og sikkerhet	Lav	
Etikk og varsling	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon

4.4 Oppsummering

Tema	Risiko	Merknad
Samfunnsplanlegging	Lav	
Næringsutvikling	Middels	Evaluering og måloppnåelse
Miljø, klima og energi	Middels	Evaluering og måloppnåelse av bærekraftmål og planverk. Krav i offentlige anskaffelser.
Beredskapsplaner og ROS-analyser	Lav	
Barnehagesektoren	Lav	
Grunnskole	Middels	Kapasitet.
Skolefritidsordning SFO	Lav	
Voksenopplæring	Lav	
Kultur	Høy	Måloppnåelse Bodø 2024. Overføringer til frivillige.
Idrett	Lav	
Tros- og livssynssamfunn	Lav	
Flyktningtjenesten	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Økonomi, kapasitet, regelverksetterlevelse.
Barnevern	Høy	Regelverksetterlevelse/måloppnåelse.
Helsetjenester	Middels	Kapasitet/regelverksetterlevelse legetjenesten.
Rus og psykisk helsearbeid	Lav	
Hjemmetjenester	Middels	Rekruttering/regelverksetterlevelse.
Institusjonsomsorg	Middels	Rekruttering/regelverksetterlevelse.
Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester	Lav	
Bygg- og eiendomsforvaltning	Lav	
Vann og avløp	Middels	Regelverksetterlevelse.
Renovasjon	Lav	
Brann og feiing	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Økonomi, kapasitet, regelverksetterlevelse.

Byggesak, kart og oppmåling	Lav	
Veier, parker og idrettsanlegg	Middels	Produktivitet. Måloppnåelse.
Landbruk og natur- /viltforvaltning	Lav	
Organisering, styring og ledelse	Middels	Samordning mellom avdelinger.
Internkontroll og kvalitetssikring	Høy	Regelverksetterlevelse.
Økonomistyring	Middels	Måloppnåelse
Offentlige anskaffelser	Høy	Regelverksetterlevelse.
Personalforvaltning	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon.
Kompetanse/rekruttering	Høy	Måloppnåelse.
IKT, digitalisering, personvern.	Høy	Regelverksetterlevelse.
Arkiv og saksbehandling	Høy	Regelverksetterlevelse tildelingskontoret. Habilitetsvurderinger.
HMS: Helse, miljø og sikkerhet	Lav	
Etikk og varsling	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon

5. Risikovurdering av kommunens eierskap

I likhet med forvaltningsrevisjon skal bystyret også vurdere kontroller av sine eierskap basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering.

5.1 Om eierstyring

Kommunene har stor grad av frihet når det gjelder organiseringen av den kommunale virksomheten og har i lang tid gjort bruk av fristilte organisasjonsmodeller. Organisering av kommunal virksomhet i egne rettssubjekter utfordrer de vanlige ansvars- og styringslinjene. For å avhjelpe denne utfordringen har kommuneloven egne bestemmelser om kommunestyrets tilsyn og kontroll med slik utskilt virksomhet. Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsynet med kommunens forvaltning og én av oppgavene er å påse at kommunen fører tilsyn med sine interesser i selskaper – det vil si eierskapskontroll eller selskapskontroll. Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover, forskrifter og kommunestyrets vedtak.

Det kan være en glidende overgang mellom hva som er kontroll av eierskapsutøvelsen og revisjon av selskapet (forvaltningsrevisjon). Dersom selskapskontrollen skal omfatte selskapets virksomhet – spørsmål som krever innsyn i selskapets drift – vil dette være en forvaltningsrevisjon. Et typisk eksempel er samfunnsansvar (f.eks. etikk, varsling og anskaffelser). Andre eksempler på tema som må undersøkes gjennom forvaltningsrevisjon, er regelverksetterlevelse (f.eks. anskaffelser og offentlighet), selvkost og annen måloppnåelse/gjennomføring av virksomheten.

At virksomheter eller tjenester skilles ut som egne foretak eller selskaper innebærer at betingelsene for folkevalgt styring og kontroll, og til dels også politikerrollen, endres. Dette medfører at styringen vil være av en annen art enn den politiske styringen av kommunens øvrige virksomhet. De mest brukte argumentene for å skille ut virksomhet i selskaper og foretak er knyttet til kostnadseffektivitet, tjenestekvalitet, konkurranseutsetting, oppgave- og ansvarsfordeling og oversiktighet. Med en slik organisering får folkevalgte ansvar for å fastsette mål og å føre kontroll med måloppnåelse, mens selskapets styre og ledelse har ansvar for valg og bruk av virkemidler.

Styringsvirkemidlene i en utskilt virksomhet er ikke de samme som for kommunens egen virksomhet. Ved at virksomheten legges til en enhet fristilt fra kommunens administrasjon mister kommunestyret sin rett til direkte instruksjon. Kommunestyret kan kun instruere den eller de representantene som opptrer i eierorganet på kommunestyrets vegne, for eksempel i et representantskap. Organer eller ansatte i selskapene kan ikke instrueres direkte.

Kommunens egenkontroll består av administrasjonssjefens internkontroll og kontrollfunksjonene underlagt kontrollutvalget. Når virksomhet skilles ut i egne juridiske enheter er det ikke lenger administrasjonssjefen som har ansvaret for internkontrollen, men styret i den aktuelle virksomheten. Selskapsformer som bygger på annet lovverk enn kommuneloven, har ikke nødvendigvis de samme juridiske kravene til internkontroll som en kommune. For en offentlig eier er det likevel viktig å påse at styret har den nødvendige kontroll med virksomheten.

5.2 Problemstillinger i en eierskapskontroll

NKRF har i 2018 utgitt en veileder i selskapskontroll og gir her en nærmere beskrivelse av hvilke problemstillinger som kan inngå i kontrollen. Eierskapskontroll er et middel for å påse at kommunen forvalter sine eierinteresser i selskap i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger og i henhold til aktuelt lovverk. Dette leder fram mot en overordnet problemstilling for all eierskapskontroll:

Sikrer kommunen at eierinteressene utøves i samsvar med relevant lovgivning og kommunestyrets

vedtak og forutsetninger?

Hvordan det er hensiktsmessig å innrette denne kontrollen, avhenger av om kommunen er «god» eller «moden» når det gjelder eierskap, eller om kommunen ikke har retningslinjer eller føringer for hvordan den vil forvalte sitt eierskap i selskaper. For en kommune som ikke har eierskapsmelding eller andre former for retningslinjer, kan en av følgende hovedproblemstillinger være formålstjenlig:

I hvilken grad er det lagt til rette for god eierstyring i kommunen? Utøves kommunens eierskap i samsvar med aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?

Dersom kommunen har eierskapsmelding eller andre retningslinjer for eierskapsforvaltningen, bør problemstilling formuleres i samsvar med det:

Har kommunen etablert tilfredsstillende rutiner eller retningslinjer for eierstyring?

og

Følger kommunen vedtatte rutiner/retningslinjer for eierstyring?

Dersom selve eierskapsmeldingen har vært gjennom selskapskontroll tidligere, kan det være hensiktsmessig å gå rett på praksis:

Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?

Dette er store problemstillinger, og det vil som regel være behov for å spisse eller avgrense undersøkelsen noe. Kanskje vil en rette kontrollen mot ett selskap, eller en vil fokusere på noen få tema knyttet til eierstyringen. Aktuelle tema innenfor problemstillingene kan blant annet være

- o Eierskapsmelding, eierskapsopplæring og evaluering av eierskapsmelding og eierstrategier
- o Samordning av selskapsføringer med andre eiere
- o Representasjon og fullmakter i eierorgan – valg av representanter, delegasjon og fullmakter
- o Demokratihensyn: offentlighet, arkiveringsrutiner i kommunen, behandling av eiersaker i kommunestyre - avklaringer og rapportering om eiersaker
- o Gjennomføring av møter i eierorgan – innkallinger, gjennomføring/saksbehandling og protokollføring
- o Styrevalgprosess og styresammensetning
- o Ivaretagelse av samfunnsansvar i selskapene
- o Avkastning og utbyttepolitikk
- o Anbefalinger fra tidligere kontroller

5.3 Bodø kommunes eierskapsmelding

Et mål for den nye kommuneloven er styrking av kommunenes eierstyring overfor kommunalt eide selskaper. Det er nå et lovfestet krav at kommunen minst én gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring, oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, og kommunens formål med sine eierinteresser.

KS har utarbeidet 21 anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll av kommunaleide selskaper og foretak. Formålet med prinsippene og anbefalingene er å avklare roller og ansvar, sikre åpenhet og ryddige beslutningsprosesser, redusere ulike typer risiko, stimulere til verdiskapning gjennom å legge til rette for økt effektivitet mv. Bodø kommunes overordnede

prinsipper for eierstyring er utformet med utgangspunkt i de ovennevnte prinsippene og anbefalingene og lagt til grunn i egen vedtatt eierskapsmelding. Kommunen har konkretisert dette i 10 prinsipper for eierstyring:

1. Valget om å etablere et selskap og valg av selskapsform skal baseres på en analyse av kommunens styringsbehov og mål for virksomheten
2. Bodø kommune skal angi klare og langsiktige mål for selskapene. Styret er ansvarlig for å realisere målene.
3. Bodø kommune skal fremme sine interesser ovenfor kommunale selskap gjennom eierorganene
4. Selskapenes kapitalstruktur skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapenes situasjon
5. Det skal være åpenhet knyttet til Bodø kommunes eierskap og selskapenes virksomheter basert på prinsipp om meroffentlighet, samt legges til rett for interne dialogprosesser foran møter i representantskap og bedriftsforsamlinger
6. Selskapene skal være bevisst på sitt samfunnsansvar.
7. Styret skal på et uavhengig grunnlag ha en aktiv rolle med hensyn til service, kontroll, strategi og ressursituasjon.
8. Styresammensetning skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart.
9. Godtgjørelse til styret skal framstå som rimelig ut fra ansvar, kompetanse, arbeidsbyrde og virksomhetens kompleksitet. Lønnsnivå for ledere skal være konkurransedyktig, men ikke nødvendigvis lønnsledende innenfor sektoren.
10. Styret skal påse at selskapet har god internkontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring i forhold til virksomhetens karakter.

Bodø bystyre vedtok en revidert eierskapsmelding i juni 2021. I november 2022 ble det av kontrollutvalget bestilt en eierskapskontroll med formål å belyse om kommunen oppfyller lover og retningslinjer for god eierstyring og eventuelt finne svakheter for senere dypere gjennomgang med eierskapskontroll. Problemstillingene er å undersøke om eierskapsmeldingen er i samsvar med kommuneloven og gjeldende anbefalinger om eierstyring og om eierstyringen utføres i tråd med kommunens prinsipper og etablerte normer for god eierstyring.

Eierskapskontrollen er ikke avsluttet pr høsten 2023. Revisjonens kontroll er en generell gjennomgang av kommunens eierskapsmelding og vil ha verdi for senere kontroll av enkeltsselskaper. Det er naturlig å avvente kontroll av enkeltsselskaper inntil resultatet av kontrollen på eierskapsmeldingen foreligger.

5.4 Bodø kommunes eierskap. Selskaper hvor kommunen har eierinteresser

Bodø bystyre behandlet sist sin eierskapsmelding i juni 2021, sak 21/85. I oversikten gjengis kun eierinteresser i aksjeselskaper, interkommunale selskaper, interkommunale samarbeid som er organisert som egne rettssubjekter, samvirkeforetak og foreninger.

Kommune	Selskap	Selskapsform	Kontrollert
Bodø	Bodø Sentrumsforum	Aksjeselskap	nei
Bodø	Kunnskapsparken Bodø	Aksjeselskap	nei
Bodø	Tusen hjemmet	Aksjeselskap	nei
Bodø	Sentrumsterminalen Bodø	Aksjeselskap	nei
Bodø	Landegode Handel	Aksjeselskap	nei
Bodø	Zahlfjøs en	Aksjeselskap	nei
Bodø	Saltens Bilruter	Aksjeselskap	nei
Bodø	Langstranda Næringseiendom	Aksjeselskap	nei
Bodø	Bodø Energi	Aksjeselskap	ja
Bodø	AS Industribygg	Aksjeselskap	nei
Bodø	Salten Kraftsamband	Aksjeselskap	nei
Bodø	Bodø Produksjonssenter	Aksjeselskap	nei
Bodø	Frem Bodø	Aksjeselskap	nei
Bodø	Arktisk Filharmoni	Aksjeselskap	nei
Bodø	Galvano Tia	Aksjeselskap	nei
Bodø	Nye Bodø Eiendom	Aksjeselskap	nei
Bodø	Bps nord - Veipakke Salten	Aksjeselskap	nei
Bodø	Bodø 2024	Interkommunalt selskap	nei
Bodø	Salten Kommunerevisjon	Interkommunalt selskap	nei
Bodø	Helse og miljøtilsyn Salten	Interkommunalt selskap	nei
Bodø	IRIS Salten	Interkommunalt selskap	ja
Bodø	Salten Brann	Interkommunalt selskap	nei
Bodø	Mørkvedhallen	Samvirke	nei
Bodø	Stadionparken Fellesanlegg	Delt ansvar	nei

Kilde: Bodø kontrollutvalg, sak 31/22. Plan for eierskapskontroller. I kolonnen til høyre angis om det har vært kontroll i selskapet siste to perioder.

Bodø kontrollutvalg og Bodø bystyre behandlet plan for eierskapskontroller i 2022 med tilliggende risiko- og vesentlighetsvurdering. Siden eierskapsmeldingen ikke er oppdatert siden da og analysen er gjort er det kun gjort en mindre gjennomgang av eierskapene.

I korte trekk kan man oppsummere vesentlighetsmomenter med hvor alvorlig det er for kommunen dersom dens mål for eierskapet ikke oppnås. Det finnes mange mulige kriterier for hva som gjør et eierskap vesentlig. Noen eierskap har et finansielt formål, altså at man ønsker økonomisk utbytte, mens andre har et politisk formål, for eksempel at man ser det som en hensiktsmessig måte å tilby en viktig tjeneste til innbyggerne, et bidrag til å utvikle arbeidsplasser i kommunen eller en måte å organisere andre kommunale oppgaver på.

I dette kan følgende vesentlighetsmomenter legges til grunn:

- Store økonomiske verdier
- Hvorvidt selskapet utfører viktige kommunale oppgaver
- Mottar vesentlige tilskudd fra kommunen
- Betydning for lokalsamfunn/arbeidsplasser
- Politisk interesse/prestisje

Risiko kan defineres som sannsynligheten for at kommunen ikke oppnår sine intensjoner med eierskapet eller at andre betydelige problemer oppstår. En slik analyse for hvert enkelt selskap vil vanligvis være en ressurskrevende prosess. Ved utarbeidelse av plan for selskapskontroll bør man derfor foreta en overordnet helhetsvurdering av risikonivået knyttet til kommunens eierskapsutøvelse, og risiko i det enkelte selskap, særlig knyttet til eiernes styring og kommunenes målsetting med eierskapet.

Økonomien vil alltid være en viktig risikofaktor. Et selskap som går konkurs, er naturlig

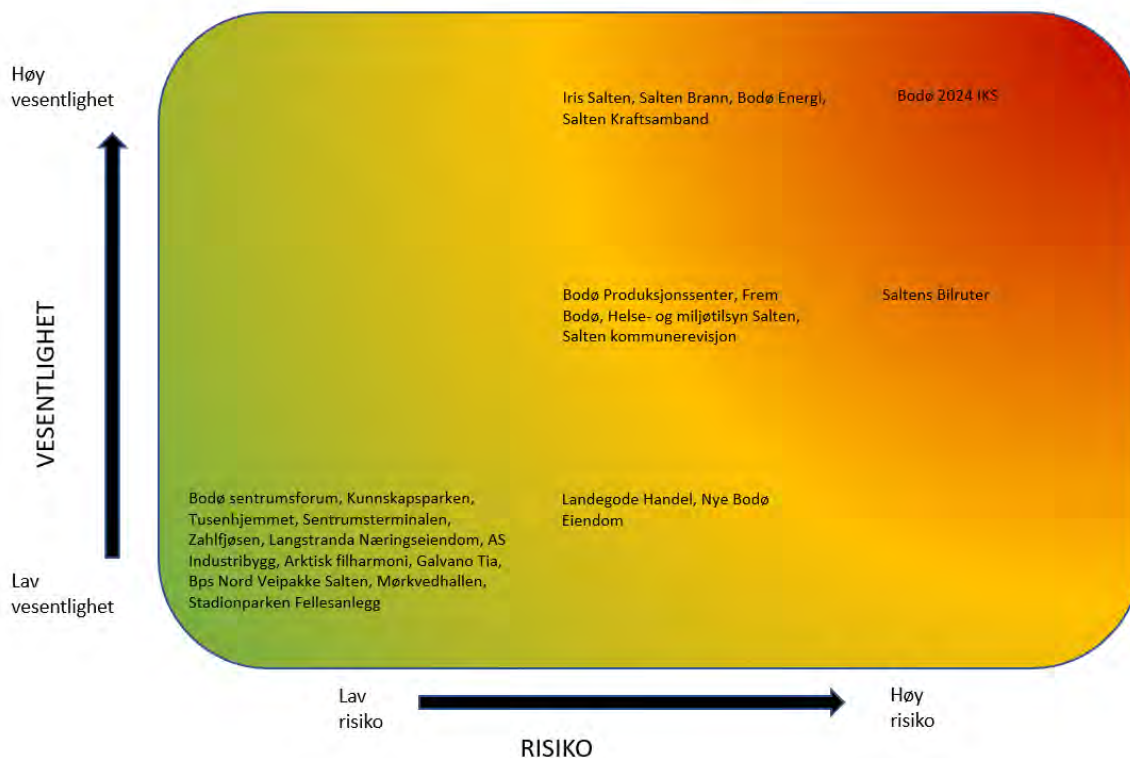
nok ikke i stand til å oppnå noen mål. Momenter som kan være aktuelle å legge vekt på kan være fornuftig nivå på egenkapital, tilstrekkelig likviditet og avkastning i tråd med formålet. Negativ utvikling over tid er særlig et faresignal.

Selv om et selskap har god økonomi, betyr det ikke nødvendigvis at det oppfyller målene kommunen har med eierskapet. Dersom eierskapet ikke er rent finansielt motivert, er det også nødvendig å vurdere andre former for måloppnåelse. En konkret vurdering av måloppnåelsen ligger imidlertid i større grad til selve selskapskontrollen enn til den overordnede analysen og er derfor i liten grad vurdert her.

Oppsummert kan eksempler på risikomomenter være:

- Negativ økonomisk utvikling (EK, likviditet, avkastning)
- Negativ medieoppmerksomhet
- Store endringer (organisasjon, lederskifter, målsettinger, marked)
- Komplisert/uklar organisering
- Rollekonflikter (for eksempel sentrale politikere i styret)
- Svak eierstyring
- Manglende etiske retningslinjer og anitkorrupsjonsarbeid
- Urealistiske eller uklare mål
- Politisk kritikk

I forrige plan for eierskapskontroll ble risiko og vesentlighet oppsummert i en fargeskala som dette:

I en eierskapskontroll er det naturlig å peke på selskap som enten har en viss risiko og/eller vesentlighet i seg. I det følgende kommenteres derfor kun selskap som ikke har både lav risiko og lav vesentlighet. Informasjon om selskapets formål er i hovedsak fra selskapets egne vedtekter. Kommunens eierstrategi er hentet fra eierstrategi, vedtatt av bystyret i mai 2019.

Bodø Energi AS: Selskapet har som formål å anskaffe, distribuere og selge energi samt utøve annen

virksomhet som naturlig står i forbindelse med dette. Bodø kommune skriver i sin eierstrategi at eierskapet kan karakteriseres som både finansielt og industrielt motivert. Disse definisjonene kan imidlertid anses som ytterpunkter. Bodø kommunes motivasjon for eierskapet i Bodø Energi kan følgelig defineres som et balansepunkt mellom finansielt og industrielt eierskap. Bodø kommune forventer et høyt og forutsigbart utbytte fra Bodø Energi. Bodø kommune ønsker samtidig å sikre en kapitalisering av selskapet som muliggjør en langsiktig videreutvikling av selskapet som en lokal vekstmotor. Bodø energi ansees å kunne spille en viktig rolle i utviklingen av nye smarte Bodø innen området fornybar energi, energieffektivisering og nettkapasitet.

Det ble gjennomført en eierskapskontroll av selskapet i perioden 2015-2019 og vurderes følgelig å ikke være aktuell denne perioden.

Salten Kraftsamband AS (SKS): Selskapets formål er, dels i egen regi og dels gjennom deltagelse i andre selskaper, eie, drifte og bygge kraftverk og overføringsanlegg samt omsetning av kraft, og for øvrig yte tjenester til andre prosjekter innenfor energirelaterte eller andre avledede forretningsområder. I eierstrategien står det at Bodø kommunes eierskap i SKS kan karakteriseres som både finansielt og industrielt motivert. Disse definisjonene kan imidlertid anses som ytterpunkter. Bodø kommunes motivasjon for eierskapet i SKS kan følgelig defineres som et balansepunkt mellom finansielt og industrielt eierskap. Bodø kommune forventer et høyt og forutsigbart utbytte fra SKS. Bodø kommune ønsker samtidig å sikre en kapitalisering av selskapet som muliggjør en langsiktig videreutvikling av selskapet som en regional vekstmotor. SKS skal bidra til økt verdiskapning gjennom å tilby samfunnsnyttige og kundeorienterte tjenester samt utbygging av effektiv og miljøvennlige energi. Bodø kommune skal være en forutsigbar og langsiktig eier.

Eierskapet vurderes å ha høy vesentlighet grunnet store økonomiske verdier. Selskapet er derfor særlig aktuell for eierskapskontroll. Kontrollen kan fokusere på om kommunens eierinteresser utøves i samsvar med bystyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring.

Saltens bilruiter AS: Selskapet har til formål å drive rutebiltrafikk og annen forretningsvirksomhet, samt å delta i andre selskaper av lignende art. Selskapet er også mor og eierselskap i Saltens-konsernet som har fem operative datterselskaper (Nordlandsbuss, Østbø, SB Transport, Stoklands Bilruiter og Wiiks Transport). Konsernet leverer tjenester innen persontransport, miljøtjenester og logistikk.

Bodø kommunes formål med eierskapet er av hovedsakelig finansiell karakter. I tillegg er konsernet en betydelig arbeidsgiver lokalt, i Salten for øvrig og i Nordland med både kunnskapsbaserte arbeidsplasser og arbeidsplasser for fagarbeidere. Salten Bilruiter AS ansees også å kunne spille en rolle i utviklingen av Bodø som logistikk knutepunkt og i utviklingen av nye smarte Bodø innen områder som miljø, logistikk og mobilitet.

Er markedsutsatt og vurderes derfor å ha betydelig risiko. Bodø kommune har eierskap på 41 % noe som innebærer stor kapitalbinding . Vurderes imidlertid å være mindre vesentlig siden det ikke ivaretar kommunale tjenester. Kan være aktuell for kontroll.

BOPRO Bodø Produksjonssenter AS: Formålet er gjennom produksjon, tjenesteyting og annen virksomhet å skape grunnlag for sysselsetting og kvalifisering av yrkeshemmede i henhold til NAVs retningslinjer og krav til selskapet som tiltaksarrangør. Innenfor rollen som viktig samfunnsaktør skal selskapet i tillegg til å skape muligheter for vekst og utvikling for enkeltindividet, også ha fokus på forretningsmessig utvikling og reell verdiskapning. Selskapets overskudd skal forbli i bedriften og disponeres til formål som styrker den framtidige virksomhet.

Strategisk eierskap av samfunnsmessig betydning. Bodø Kommunes formål med eierskapet i Bodø

Produksjonssenter AS er, i nært samarbeid med NAV, å skape trygge, forutsigbare og varig tilrettelagte arbeidsplasser i kommunen. I denne sammenheng framstår bedriften i dag som en betydelig arbeidsgiver med fokus på høy faglig kompetanse og med et bredt utviklet tilbud av produksjonsarenaer. Bodø Produksjonssenter vil i årene framover inneha en sentral rolle med å utvikle varig tilrettelagte arbeidsplasser for mennesker som faller utenfor det ordinære arbeidsliv.

Grunnet sin rolle som aktør for tilbud til vanskeligstilte, vurderes eierskapet å være vesentlig. Som heleid selskap er i utgangspunktet rammebetingelsene klare, men vilkårene til tilrettelagte arbeidsplasser har vært under endring fra NAV og har av den grunn økt sin risiko. Kan være aktuell for selskapskontroll.

Frem Bodø AS: Formålet er å styrke den enkelte deltakers forutsetninger og muligheter for framtidig arbeid eller utdanning gjennom moderne og variert arbeidspraksis, opplæring og kvalifisering. Selskapet skal bistå med formidling til arbeid eller annen aktivitet som kan gi den enkelte et kvalitetsmessig godt liv.

Strategisk eierskap av samfunnsmessig betydning. Bodø kommunes formål med eierskapet i Frem er av hovedsakelig strategisk samfunnssosial karakter. Bedriften er en arbeidsgiver lokalt med kunnskapsbaserte arbeidsplasser innen sosial- og helsefeltet. Bodø Industri ansees også å spille en viktig rolle i å forbygge sosiale utgifter og forskjeller, samt å bidra til at personer kommer seg fra trygdeytelser til lønnet arbeid.

Samme vurdering som BOPRO. Kan være aktuell for eierskapskontroll.

Helse- og miljøtilsyn Salten IKS: Interkommunalt selskap med delegert myndighet som utfører lovpålagte tjenester innenfor miljørettet helsevern på vegne av eierkommunene og i samråd med kommuneoverlegene.

Ivaretar oppgaver som er lovpålagte for kommunene. Har et ansvarsområde med økt fokus: matsikkerhet, helsevern, arbeidsmiljø osv. Fagfelt med rekrutteringsutfordringer.

Salten kommunerevisjon IKS: Interkommunalt selskap. Formålet er primært å dekke eiernes behov for regnskaps og forvaltningsrevisjon. Lovpålagt oppgave og av den grunn anses middels vesentlighet.

Krevende å skaffe kompetanse, spesielt innen regnskapsrevisjon. Sårbarhet og middels risiko.

Landegode Handel: Driver kjøp og salg av dagligvarer samt hva som står i forbindelse hermed, herunder deltagelse med eierandel i andre firmaer tilknyttet samme bransje.

Strategisk eierskap av samfunnsmessig betydning. Kommunens eierandel bidrar til å opprettholde butikktilbud på Landegode, som videre gjør det enklere å kunne bo å leve på Landegode. Øvrige eiere er Maxmat AS og Landegode Fiskarlag AL. Bystyret har vedtatt salg av aksjepost og vurderes ikke å være aktuell for kontroll.

Nye Bodø Eiendom as: Nordland fylkeskommune og Bodø kommune opprettet høsten 2020 et felles eid eiendomsutviklingselskap. Frem til endelig utbyggingsvedtak og finansieringsplan for ny lufthavn er fattet i Stortinget og selskapets kapitaliseringsbehov er klart, vil selskapet ikke ha egne ansatte og vil ledes av et interimsstyre.

Selskapets formål er kjøp, utvikling og salg av eiendom, i hovedsak frigitt ved flytting av Bodø Lufthavn, samt det som naturlig står i forbindelse med dette. Selskapet kan også drive bortfeste og utleie av egen eiendom. Selskapet skal drive på forretningsmessige vilkår og kan etablere datterselskaper alene

eller i partnerskap med andre.

Selskapet vurderes å ha moderat risiko, men lav vesentlighet inntil aktiviteten øker, og derfor ikke relevant for selskapskontroll nå.

Iris Salten IKS: Interkommunalt selskap. Betjener de ni kommunene i Salten, som også eier selskapet. Eierandelen er beregnet ut fra innbyggertallet i kommunene. Henter og behandler både husholdnings- og bedriftsavfall.

Vurderes å ha særlig høy vesentlighet fordi det er delegert myndighet til å forvalte en viktig kommunal lovpålagt tjeneste. Betydelig økonomi og markedsutsatt på de konkurranseutsatte delene av virksomheten.

Ikke gjennomført kontroller med eierstyring som hovedtema, men likevel to revisjoner som er nærliggende til forvaltningsrevisjon (drift) og som også har gitt kunnskap relevant for eierstyring. Kontrollutvalget har i sin tilbakemelding vurdert selskapet som interessant for kontroll, men vurderes samlet sett å være mindre aktuell for eierskapskontroll denne perioden siden det har vært flere prosjekter forrige periode.

Salten Brann IKS: Interkommunalt selskap med formål å ivareta eierkommunenes behov, plikter og oppgaver vedrørende brann- og ulykkesberedskap, brannforebyggende- og kontrollerende art, samt andre tiltak som naturlig hører inn under dette formål innenfor det til enhver tid gjeldende regelverk.

Med delegert myndighet til å forvalte en viktig kommunal lovpålagt tjeneste vurderes dette å være et eierskap med særlig høy vesentlighet. Betydelig økonomi og gjennomgår store organisasjonsendringer med blant annet etablering av underselskap i 110-sentralen, og dertil økt risiko i eierstyringen. Ikke gjennomgått eierskapskontroller siste perioder. Aktuell for eierskapskontroll.

Bodø 2024 IKS: Interkommunalt selskap eid med like deler 50 % av Bodø kommune og Nordland fylkeskommune. Hovedformålet er å styrke den langsiktige utvikling og betydning av kunst- og kulturlivet i Bodø og Nordland, inkl. involvering av den øvrige landsdel der det er naturlig, samt bidra til å styrke den europeiske kulturs mangfold. Selskapet skal planlegge, gjennomføre og evaluere Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024. Selskapet skal yte støtte til arrangementer og prosjekter opp til, under og etter hovedstadsåret 2024.

Vurderes å ha særlig høy vesentlighet grunnet kommunens ambisjoner i kommuneplanen om hovedstadsåret. Dette er også tilbakemelding fra kontrollutvalget forrige periode. Betydelig økonomisk innsats og ressursbruk i et kort tidsrom øker risikoen. Har imidlertid vært gjenstand for eierskapskontroll i 2023, da med Nordland Fylkeskommune som bestiller. Revisor konkluderte i sin rapport at Nordland Fylkeskommunen fører kontroll med sine eierinteresser i Bodø2024 IKS og i stor grad utøver sine eierinteresser i samsvar med fylkestingets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.

Selv om denne eierskapskontrollen var rettet mot Nordland Fylkeskommune, vurderes rapporten å ha overføringsverdi til Bodø kommune som eier, og en ny kontroll vurderes som lite relevant. Imidlertid kan selskapet og prosjektet være gjenstand for forvaltningsrevisjon opp mot måloppnåelse, jfr vurderinger i kapittel 4.

5.5 Oppsummering

Selskap	Risiko/vesentlighet	Merknad
Bodø Energi AS	Middels/Høy	Gjennomgått eierskapskontroll. Mindre aktuell.
Salten Kraftsamband AS SKS	Middels/Høy	Aktuell for kontroll.
Saltens Gruppen (Saltens Bilruter AS)	Høy/Middels	Aktuell for kontroll.
Bodø Produksjonssenter AS BOPRO	Middels/ Middels	Aktuell for kontroll.
Frem Bodø AS	Middels/ Middels	Aktuell for kontroll.
Helse og miljøtilsyn Salten IKS	Middels/ Middels	Aktuell for kontroll.
Salten kommunerevisjon IKS	Middels/ Middels	Aktuell for kontroll.
Landegode Handel AS	Middels/Lav	Vurderes ikke aktuell
Nye Bodø Eiendom AS	Middels/Lav	Vurderes ikke aktuell
IRIS Salten IKS	Middels/Høy	Nylig kontrollert. Mindre aktuell.
Salten Brann IKS	Middels/Høy	Aktuell for kontroll.
Bodø 2024 IKS	Høy/Høy	Kontrollert av NFK 2023. Ikke aktuell for eierskapskontroll, men kan vurderes for forvaltningsrevisjon.

6. Konklusjon. Samlet vurdering

Basert på risiko- og vesentlighetsvurderingen gis her en anbefaling over tema for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for valgperioden. Planen bør revideres underveis i perioden. For å ha en fleksibilitet anbefales også at kommunestyret gir kontrollutvalget myndighet til å foreta endringer i planen ved behov.

6.1 Anbefalte områder for forvaltningsrevisjon

Listen er i utgangspunktet i prioritert rekkefølge og det er forsøkt å fordele temaene ut over avdelingene slik at det blir en jevn fordeling med tanke på ressursbelastning. Konkret problemstilling for det enkelte prosjekt utformes av kontrollutvalget i egne prosjektplaner. Der som det er hensiktsmessig å samordne prosjekter med flere kommuner, kan dette gjøres i samråd med revisjonen.

Anbefalte områder for forvaltningsrevisjon perioden 2024-2027:

1. IKT, digitalisering, personvern.
2. Offentlige anskaffelser
3. Flyktningsjenesten
4. Kompetanse/rekruttering
5. Kultur
6. Internkontroll og kvalitetssikring
7. Barnevern
8. Arkiv og saksbehandling

6.2 Anbefalte områder for eierskapskontroll

Kommunens oversikt over sine eierskap synes i hovedsak avklart og oversiktlig. Spesifikke eierskapskontroller vurderes derfor å ha lavere prioritet enn forvaltningsrevisjoner og det synes tilstrekkelig med 1-2 eierskapskontroller i perioden. Tema for kontroll kan eksempelvis dreie seg om hvorvidt kommunens eierinteresser utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring. Følgende selskap anbefales i prioritert plan:

1. Salten Brann IKS
2. Saltens Gruppen (Saltens Bilruter)

SAK 14/24

Sak til drøfting: Medvirkningsordninger i Bodø kommune

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.03.2024

Vedlegg:

- Saltdal kommune, Prosedyre medvirkningsråd

Bakgrunn for saken:

Saken er satt på dagsorden etter avtale med utvalgets leder, og etter innspill fra utvalgets varamedlem Åshild Opøyen.

Kommunelovens § 5-12 pålegger kommunene å opprette og velge medvirkningsorganer: Det skal velges et eldreråd, et råd for personer med funksjonsnedsettelse og et ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom.

Departementet har gitt en egen forskrift om medvirkningsorgan, og i § 2 står det følgende om hvordan kommunene skal legge til rette for medvirkningsorganenes arbeid:

Kommunestyret og fylkestinget skal etablere rutiner som sikrer at rådene mottar sakene på et så tidlig tidspunkt i saksbehandlingen, at uttalelsene fra rådene har mulighet til å påvirke utfallet av saken. Rådene kan også ta opp saker på eget initiativ. Uttalelsene skal følge saksdokumentene til det kommunale eller fylkeskommunale organet som avgjør saken endelig.

Kontrollutvalget fikk i april 2021 (sak 25/21) en orientering om medvirkningsordningene i kommunen. Kommunen hadde ikke egne rutiner slik dette var beskrevet i forskriften. Utvalget tok saken til orientering.

Som eksempel på slik rutine legges det ved Saltdal kommunes prosedyre for medvirkningsråd. I dette eksemplet er det bl.a en sjekkliste for saksbehandlere slik at de kan vurdere om saken kan ha direkte konsekvenser for Ungdom, Eldre, Personer med funksjonsnedsettelse. Videre eksempler på involvering, og prosedyre for beskrivelse i saksfremlegg av hvordan medvirkning er ivaretatt: *Det skal framgå tydelig i alle politiske saker i et eget punkt i saksmalen hvordan medvirkning fra medvirkningsrådene er ivaretatt i det saksforberedende arbeidet. Innspill fra medvirkningsrådene skal inngå og vurderes i saksfremlegget.*

Kommunenenes Sentralforbund har sammen med bl.a Telemarksforskning utarbeidet rapporten Erfaringer med lovpålagte råd for medvirkning (Rapport 2022-01). Utredningen tok for seg følgende to problemstillinger

- *Hvordan fungerer rådene som medvirkningsorganer?*
- *Hva er forutsetningene for at rådene skal fungere godt og hva kan gjøres for å forbedre rådenes funksjonsmåte?*

Undersøkelsen (bl.a spørreundersøkelser i kommuner og fylkeskommuner) tyder på at rådene generelt sett har ganske gode muligheter til å medvirke, men at dette også varierer mellom kommuner og råd.

Den andre problemstillingen er besvart med å vise til god praksis i kommunene og noen viktige forutsetninger for at rådet skal fungere etter intensjonen:

- *å ha en sekretær/koordinator med tilstrekkelig tid til å følge opp rådene*
- *at kommunens administrasjon har kunnskap om rådets rolle*
- *at rådene har tilgang på informasjon om aktuelle politiske saker*
- *at det rekrutteres engasjerte medlemmer til rådene*
- *at rådene får opplæring om kommunens administrasjon og politiske prosesser*

Rapporten gir følgende tilrådinger:

For kommunene og fylkeskommunene vil gode grep være å sikre at forutsetningen i punktlisten over er oppfylt. Det er også viktig at kommunestyre og fylkesting faktisk lytter og tar hensyn til innspill fra rådene.

Kommuneloven beskriver rådene for medvirkning som «andre kommunale organer», og medlemmene der som folkevalgte. På den bakgrunn er det også uttrykt en viss bekymring for at det skapes forventninger til medvirkning og innflytelse som går ut over det å være rådgivende organ. En anbefaling er derfor at kommuner og fylkeskommuner gjennomgår lokale mandat eller retningslinjer for å tydeliggjøre rådets rolle og hvordan rollen skal ivaretas og eventuelt avgrenses.

Vurdering:

Saken legges frem for drøfting, og vurdering av om, og eventuelt i hvilken form kontrollutvalget ønsker å ta saken videre.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem for drøfting.

Inndyr, 28. februar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder

PROSEDYRE - MEDVIRKNINGSRÅD

Bakgrunn for prosedyren

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har med grunnlag i kommuneloven § 5.2 fastsatt forskrift for medvirkningsordningene.

Forskriften skal sikre bred, åpen og tilgjengelig medvirkning i alle saker som gjelder eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom. Medvirkningsrådenes oppgave er å uttale seg om alle typer saker som gjelder disse gruppene. I forskriften presiseres:

- Kommunestyret og fylkestinget skal etablere rutiner som sikrer at rådene mottar sakene på et så tidlig tidspunkt i saksbehandlingen, at uttalelsene fra rådene har mulighet til å påvirke utfallet av saken.
- Rådene kan også ta opp saker på eget initiativ.
- Uttalelsene skal følge saksdokumentene til det kommunale eller fylkeskommunale organet som avgjør saken endelig.

Formål

Prosedyre om hvordan involvering av medvirkningsrådene skal skje ved utarbeidelse av saker til kommunestyret og utvalgene. Rutinene skal sikre at medvirkningen ivaretas på en måte som gir medvirkningsrådene mulighet til å påvirke utfallet av saken.

Hvorfor medvirkning

Kommuneloven og forskrift for medvirkningsråd gir medvirkningsrådene rett til å uttale seg i saker som angår dem. Saksbehandling uten medvirkning kan få alvorlige og utilsiktede konsekvenser. Positive konsekvenser av medvirkning er:

- Alle som blir berørt blir hørt
- Innbyggernes tillit til de folkevalgte øker
- Beslutninger blir bedre – vi får en dypere problemforståelse og kan gjøre informerte valg
- De folkevalgte blir bedre i stand til å være gode representanter for innbyggerne
- Det blir enklere å gjennomføre vedtatte tiltak – bredt eierskap og flere ambassadører

Omfang

Prosedyren omfatter følgende medvirkningsråd

- Ungdomsråd
- Rådet for personer med funksjonsnedsettelse
- Eldrerådet

Rutinen er lik for utvalgs- og kommunestyresaker.

Involvere medvirkningsrådene i utarbeidelse av sak.

Saksbehandleren skal med én gang man får i oppdrag å utarbeide en politisk sak vurdere om og hvordan medvirkning skal gjennomføres.

Til hjelp i vurderingen kan følgende kategorisering benyttes:

Kategorisering

Kategori 1 Saker med lite rom for eller behov for medvirkning

- Saker av svært lokal / avgrenset karakter, f.eks. tilskuddssaker, eierskapssaker, interne organisatoriske saker mv.
- Saker som er regelstyrt / lovstyrt f.eks. konsesjoner, løyver mv.

Kategori 2 Saker som en må vurdere behov for medvirkning i, jfr. sjekklisten under

- Plansaker og strategisaker
- Høringssaker
- Tilskuddssaker som berører målgruppene til medvirkningsrådene
- Saker som omhandler
- Folkehelse
- Behov for universell utforming
- Utdanning og opplæring
- Kultur – aktivitet og arenaer
- Samferdsel, persontransport, infrastruktur

I saker i kategori 1 vil det som regel ikke være behov for medvirkning, mens det i saker i kategori 2 ofte vil være behov for medvirkning. Saksbehandleren kan bruke sjekklisten under i denne vurderingen.

Sjekkliste

Vil saken ha noen direkte konsekvenser for

- Ungdom
- Eldre
- Personer med funksjonsnedsettelse

Vil saken ha noen indirekte konsekvenser for disse gruppene spesielt

- Eldre
- Personer med funksjonsnedsettelse

Eksempel på involvering kan være

- Saksbehandler deltar på møte i medvirkningsråd for å informere om saken
- Medvirkningsråd inviteres til orienteringsmøte om tema, problemstilling og planlagt prosess i saken
- Medvirkningsråd inviteres til å delta i arbeidsgruppe som skal utforme saken
- Saksbehandler kan melde opp sak til medvirkningsrådene
- Saksbehandler kan oversende skriftlig grunnlagsmateriale til medvirkningsrådene
- Medvirkningsrådene avgjør selv hvilke saker de skal medvirke i.

Beskrive hvordan medvirkning er ivaretatt

Det skal framgå tydelig i alle politiske saker i et eget punkt i saksmalen hvordan medvirkning fra medvirkningsrådene er ivaretatt i det saksforberedende arbeidet. Innspill fra medvirkningsrådene skal inngå og vurderes i saksfremlegget.

Saksbehandleren skal redegjøre for hvordan medvirkning er ivaretatt i saksbehandlingen, f.eks.:

- Medvirkningsrådene er blitt invitert med i arbeidsprosessen på følgende måte og med følgende resultat:
 - ✓ Form for medvirkning (beskrives)
 - ✓ Innspill og kommentarer (beskrives)
- Medvirkningsrådene har valgt å ikke ta del i prosessen (begrunnes)
- På grunn av hensyn til tidsfristen har det ikke vært mulig å involvere medvirkningsrådene (forklares)

RUTINER FOR MEDVIRKNING

Sltal kommune har følgende medvirkningsråd:

- Ungdomsråd
- Rådet for personer med funksjonsnedsettelse
- Eldrerådet

MVR er forkortelse for medvirkningsrådene.

1. Når det skal skrives politiske saker, utarbeides planer eller igangsettes prosjekter, skal det vurderes på hvilken måte MVR inviteres med i arbeidet. Dette skal, slik forskriften presiserer, skje på en slik måte at MVR har mulighet til å påvirke utfallet av saken.
2. Det skal framgå tydelig i alle politiske saker, gjennom eget punkt i saksmal, på hvilken måte medvirkning er ivaretatt i saksforberedende arbeid. Dersom det vurderes u-relevant skrives det inn i punktet.
3. MVR vurderer kommunestyrets saker. Vurderingene/ kommentarene sendes til organisasjonsrådgiver som sørger for at kommentarer følger som vedlegg til kommunestyre sakene.
4. Ordfører informerer kommunestyret om eventuelle skriftlige kommentarer fra MVR til kommunestyret.
5. MVR kan be om møter med ordfører, varaordfører og gruppeledere.
6. MVR kan be om møter med utvalgene og administrasjon.
7. MVR kan sende egne pressemeldinger, brev, uttalelser og høringsvar.

Sjekkliste

Vil saken ha noen direkte konsekvenser for

- Ungdom
- Eldre
- Personer med funksjonsnedsettelse

Vil saken ha noen indirekte konsekvenser for disse gruppene spesielt

- Eldre
- Personer med funksjonsnedsettelse

Medvirkning kan også involvere andre enn medvirkningsrådene, for eksempel barnas talsperson.

SAK 15/24

Orienteringer

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.03.2024

Vedlegg:

- a) Riccardo Malandrino - Foreldreforeningen beskytt barn og unge, e-post 29.1.2024: Barnevernskandalen i Bodø - generell informasjon.
- b) Riccardo Malandrino - Foreldreforeningen beskytt barn og unge, brev 29.1.2024 Barnevernskandalen i Bodø - generell informasjon
- c) Riccardo Malandrino - Foreldreforeningen beskytt barn og unge, e-post 28.2.2024: Møtereferat - møte med kontrollutvalget
- d) Riccardo Malandrino - Foreldreforeningen beskytt barn og unge, brev 28.2.2024: Ang. møte med Bodø kommunes kontrollutvalg
- e) Bodø kommune, bystyret 08.02.2024: Særutskrift Rapport eierskapskontroll Bodø kommune
- f) Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) 13.02.2024: Klagenemndas avgjørelse 13. februar 2024 i sak 2023/0852 (Klager: Breeze Tekstil AS)
- g) Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) 14.02.2024: Klagenemndas avgjørelse 14. februar 2024 i sak 2023/0682 (Klager: Nor Tekstil AS)
- h) Statsforvalteren i Nordland, 21.02.2024: Rapport - tilsyn - systemrevisjon -Bodø legevaktsentral 2023
- i) Brev til administrasjonen 20.02.2024: Spørsmål om status for oppfølging av Nummerert brev nr 1 / Etterlevelseskontroll finans- og gjeldsforvaltning
- j) Brev fra administrasjonen mottatt 27.2.2024: Status for oppfølging av Nummerert brev nr 1/ Etterlevelseskontroll finans- og gjeldsforvaltning

Bakgrunn for saken:

Mottatte og aktuelle dokumenter og henvendelser legges frem for kontrollutvalget til orientering, og vurdering av eventuell oppfølging. I tillegg til brev og andre henvendelser vil dette gjelde

- Innkallinger til representantskap og generalforsamlinger
- Uttalelser, tolkninger og annet fagstoff fra departement og interesseorganisasjoner innen kontroll og tilsyn (FKT og NKRF)
- Rapporter etter statlige tilsyn

Ved godkjenning av innkalling og saksliste til møte 19. januar 2024 ble følgende ført i protokollen:

Kirsten Hasvoll ønsket å ta opp følgende under Eventuelt: Hvordan dokumentene til sakene fremstilles.

Under behandling av sak 08/24 Eventuelt, besluttet utvalget følgende: *Innspill fra Kirsten Hasvoll tas opp i neste møte.*

Vedlegg a)- d) er e-post og brev sendt fra Riccardo Malandrino - Foreldreforeningen beskytt barn og unge. Tema for henvendelsene er Bodø kommunes barnevern.

Bystyret har i sin sak 24/14 behandlet Rapport eierskapskontroll (**vedlegg e**). Saken ble vedtatt som innstilt, inkludert at oppfølging av rapporten gjennomføres i løpet av 3. kvartal 2024.

Vedlegg f) og g) er to avgjørelser fra KOFA angående kommunens anskaffelse av rammeavtale for leie og vask av tøy. Utlysning av rammeavtalen skjedde desember 2022. Bodø kommune besluttet å inngå avtale med tilbyder 1. Tilbyder 2 klaget til KOFA med påstand om at tilbyder 1 sitt tilbud ikke oppfylte det absolutte kravet om bransjestandard i utlysningen. KOFA sa seg enig i dette 3.7.2023 og konkluderte med at valgte leverandørs tilbud dermed inneholdt et vesentlig avvik fra anskaffelsesdokumentene. Etter denne beslutningen hadde Bodø kommune brutt regelverket ved å ikke avvise valgte leverandørs tilbud. Kommunen valgte deretter å avlyse konkurransen.

I **vedlegg f)** har klagenemnda kommet til et annet resultat enn klagenemnda gjorde juli 2023, og konkluderer med at det ikke foreligger noe avvik mellom klagers tilbud og anskaffelsesdokumentene. Tilbyder skulle likevel ikke vært avvist fra konkurransen. KOFA konkluderte med at Bodø kommune ikke hadde plikt til å avvise tilbyder 1. I **vedlegg g)** har tilbyder 2 sendt klage til KOFA med påstand om at Bodø kommune har brutt regelverket ved å avlyse konkurransen uten saklig grunn. Videre at kommunen skulle ha omgjort tildelingsbeslutningen til fordel for tilbyder 2 som var innstilt som nummer to. KOFAs konklusjon er at Bodø kommune ikke har brutt anskaffelsesregelverket ved å avlyse konkurransen i saken.

Tilgjengelige rapporter fra statlige tilsyn legges frem for kontrollutvalget til orientering – dette i tråd med praksis og anbefaling fra Kommunaldepartementet. **Vedlegg h)** er rapport etter tilsyn med kommunens legevaktsentral i 2023. Statsforvalteren konkluderer som følger:
Bodø kommune har ikke lagt til rette for og fulgt med på at helse- og omsorgstjenester som tilbys ved legevaktsentralen er forsvarlige.

Bodø legevaktsentral besvarer ikke normalt alle henvendelser innen to minutter. Bodø kommune har heller ikke formalisert en systematisk oppfølging av svartid på legevaktstelefon.

Informasjonsoverføring til lege i distriktslegevakt er ikke satt i system.

Konsekvensene av dette kan være at pasienter ikke får nødvendig helsehjelp til riktig tid.

I **vedlegg i**) har sekretariatet bedt administrasjonen status for oppfølging av Nummerert brev nr 1. Utvalget behandlet sak om dette 25.8.2023 (sak 37/23) I brevet påpekte revisor at

- Kommunens finansreglement er ikke oppdatert etter nye bestemmelser i kommuneloven og finansforskriften, begge gjeldende fra 01.01.2020.
- Det er ikke etablert interne kontrollrutiner for finansforvaltning som er oppdaterte etter ny lov og forskrift.

Ved behandling av saken rapporterte utvalget til bystyret at *Kommunedirektør har planlagt å legge fram forslag til oppdatert finansreglement og tilhørende rutiner i bystyremøte den 8. desember 2023.* I brev mottatt 27.2.2024 (**vedlegg j**) opplyser administrasjonen at oppdatert finansreglement og tilhørende rutiner ble utsatt av kapasitetsmessige årsaker. Videre at «*Kommunedirektørens mål er å levere oppdatert finansreglement til politisk behandling innen sommer 2024.*»

Inndyr, 28. februar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder

Fra: [Riccardo Malandrino](#)
Til: [Post Sekretariatet](#)
Kopi: ordforer@bodo.kommune.no; [Kjell Hugvik](#); [Elin Eidsvik](#); [Tore Tverbakk](#);
Mary.Iren.Brattoy@bodo.kommune.no;

Barnevernskandalen i Bodø - generell informasjon
mandag 29. januar 2024 15:52:36
[Barnevernskandalen i Bodø - generell informasjon.pdf](#)

Emne:
Dato:
Vedlegg:

Hei,

Viser til telefonsamtale med sekretariatet til Salten Kontrollutvalgsservice i dag kl 10:38, og sender herved vedlagt brev med informasjon om barnevernskandalen i Bodø. I saken har det allerede vært møter med barnevernstjenesten, Bodø kommune og Statsforvalteren i Nordland. Bodø bystyre er også blitt informert om saken i tillegg til bl.a. Europa-parlamentet, og saken er nå havnet i Den europeiske menneskerettsdomstolen i Strasbourg for andre gang. Den 26 januar i år ble det sendt en forespørsel pr. e-post til ordfører om et møte for å evt. kunne finne en løsning i anledning rettskraftig dom om tilbakeføring som foreligger i saken. Henvendelsen er registrert i Bodø kommunes postliste med saksnr. 2023/6801.

Det bes om at denne henvendelsen journalføres jfr. journalføringsplikten/arkivforskriften i Bodø kommunes postliste under saksnr. 23/4077, og at bekreftelse på mottak av denne henvendelsen bekreftes med et direkte svar på denne e-post.

Mvh

Riccardo Malandrino - Foreldreforeningen beskytt barn og unge

Foreldreforeningen beskytt barn og unge
V/Riccardo Malandrino,
Prinsensgate 32,
8003 Bodø

Salten kontrollutvalgsservice
V/Lars Hansen,
Postboks 54,
8138 Inndyr
E-post: post@sekretariatet.no

Bodø, 29.01.24

Barnevernskandalen i Bodø - generell informasjon

I juni i 2023 fikk Statsforvalteren i Nordland, Bodø kommunes barneverntjeneste, Bodø kommunes administrasjon og Bodø bystyre en offentlig henvendelse med en rekke momenter og spørsmål på bakgrunn av YouTube-videoen «Barnevern på den lokalpolitiske agendaen i Bodø kommune» produsert av KS der det innledningsvis uttales følgende av ordfører Ida Maria Pinnerød: «Det å skape en god oppvekst for alle barn og unge i kommunene er noe av det viktigste oppdraget vi har som lokalt folkevalgte og ordførere.»

Henvendelsen er offentlig da den er registrert i Bodø kommunes postliste, og inneholder også et vedlegg på hele 10 sider med relevante artikler fra Menneskerettsloven. Henvendelsen inneholder bl.a. også en rekke av paragrafene i Norges Grunnlov med dertilhørende tekst og prinsipper samt relevante spørsmål knyttet til disse.

Menneskerettsloven er en norsk lov som skal styrke menneskerettighetenes stilling i norsk rett jf. lovens § 1. Loven representerer en gjennomføring av Grunnloven § 92. Loven innebærer at fem konvensjoner fra Europarådet og FN som er ratifisert av Norge, også gjelder som norsk lov. Konvensjonene er gitt det som ofte kalles en semikonstitusjonell karakter siden de går foran alminnelig norsk lovgivning dersom denne fører til resultater som er i strid med konvensjonen.

Dette betyr at kommunens administrasjon og kommunens barneverntjeneste i sin praksis også må forholde seg til Menneskerettsloven og Norges Grunnlov i tillegg til øvrig relevant lovverk knyttet opp til det forvaltningsansvaret som begge instansene har.

Henvendelsen tar opp en rekke momenter knyttet til kommunens barneverntjeneste, og nevner også YouTube-videoen «Barnevernsjefen i Bodø må gå av» der en barnevernssak fra Bodø som nå har havnet i EMD belyses. Saken har blitt belyst ytterligere i YouTube-videoen «Barnevernskandalen i Bodø vokser!».

Saken er meget alvorlig og preges av en rekke alvorlige lovbrudd som løgner, stort gjennomtrekk av saksbehandlere og en ledelse uten evne til empati. Nå er nok en saksbehandler blitt satt på saken og som ikke har noen tidligere erfaring med barnevernssaker.

Slike ting som å underslå dokumenter, å nekte barnet tillitsperson, å nekte foreldre støtteperson og å bli nektet innsyn i saksdokumenter har gjort foreldrene og barnet helt rettsløse. Dette er ikke bare en skandale for kommunens barneverntjeneste men også for kommuneadministrasjonen. Rett etter at saken ble kjent, trakk ordfører Ida Maria Pinnerød seg fra videre gjenvalg som ordfører.

Da saken sist var i fylkesnemda, oppfordret kommuneadvokaten foreldrene til å endre forklaring ved å opplyse om at det var vold i hjemmet for å få barnet tilbake. Barnet har flere ganger nektet for dette.

Det er straffbart å gi uriktig forklaring og uriktig anklage, og det er også straffbart å oppfordre andre til å gi uriktig forklaring.

Da saken var i lagmannsretten, så trakk kommunen alle påstander om foreldrene. Hekseprosessen som har vart i flere år har derfor vært helt grunnløs.

I saken hevdes kun tilknytningen (tilknytning til fosterfamilien) og som ikke er tillatt brukt i følge EMD.

Premiss 208 i Lobben-saken sier at påstanden om manglende tilknytning ikke kan benyttes hvis barnevernet ikke har fulgt opp sin plikt med å jobbe for tilbakeføring. Dette vises også i en rekke premisser fra ulike EMD-saker mot Norge.

Dette er kun noen av momentene i saken som tas opp i YouTube-videoen «Barnevernskandalen i Bodø vokser!»

Foreldrene fikk i desember i 2018 en rettskraftig dom om tilbakeføring av barnet sitt, men denne dommen har ennå ikke blitt fulgt opp av hverken Statsforvalteren i Nordland eller Bodø kommunes barneverntjeneste.

Foreldrene har i saken ikke blitt behandlet med respekt fra hverken Bodø kommune eller barnevernstjenesten, og har tidligere hverken fått snakke med noen ved Statsforvalteren i Nordland, Bodø kommunes administrasjon eller Bodø kommunes barneverntjeneste.

12 og 13 september i år ble det gjennomført tilsyn med barneverntjenesten for Bodø, Gildeskål, Hamarøy, Rødøy, Røst, Steigen og Værøy.

I brev av 24. mai i år fra Statsforvalteren i Nordland hvor det varsles om tilsynet, står det bl.a. følgende: «Statsforvalterens hjemmel for å føre tilsyn med den kommunale barneverntjeneste følger av lov om barnevern § 17-3 første ledd. Statsforvalteren skal føre tilsyn med lovligheten av kommunens oppfyllelse av plikter etter barnevernloven kapittel 1 til 15 og plikter etter kommuneloven § 25-1. Reglene i kommuneloven kapittel 30 gjelder for denne tilsynsvirksomheten.»

Om hva som var tema for tilsynet, står det bl.a. følgende: «Dette tilsynet er del av et landsomfattende tilsyn i 2022 og 2023. I et landsomfattende tilsyn fører alle statsforvaltere tilsyn med samme tema. Formålet med tilsynet er å avdekke svikt og bidra til å styrke rettssikkerheten og kvaliteten i barneverntjenesten, blant annet ved å understøtte og bidra til tjenestenes eget kvalitetsforbedringsarbeid.»

Til tross for dette landsomfattende tilsynet, så fortsetter norsk barnevern å bli dømt i en rekke saker i Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) i Strasbourg.

I Bodø kommunes svar på henvendelsen av juni i 2023 som nevnes innledningsvis i denne artikkelen og som kom 13 september i 2023 etter påpakning fra Sivilombudet, uttrykker avdelingsdirektør Elin Eidsvik at kommunen ikke ser grunn til å svare mer utdypende på det som tas opp i henvendelsen. Spørsmålene i henvendelsen som er knyttet til barneverntjenestens utføring av sitt oppdrag etter barnevernloven og rettskilder som Menneskerettsloven og Norges Grunnlov står fremdeles ubesvart.

I Bufdirs veileder om internkontroll for kommunens barneverntjeneste står det bl.a. følgende i forhold til Barnevernlovens krav: «Bestemmelsene i barnevernloven § 2-1 syvende ledd og barnevernloven § 2-1 a, krever at kommunene i sitt internkontrollarbeid må identifisere behov for opplæring og/eller veiledning av de ansatte, iverksette kvalifikasjons-hevende tiltak ved behov og følge opp at de iverksatte tiltakene virker etter sitt formål.»

I Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder om internkontroll i kommunesektoren står det i punkt 2.2 (Krav om internkontroll for å sikre

etterlevelse av lover og forskrifter) følgende i forhold til Kommunelovens § 25-1 første ledd: «Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.»

Allikevel ser det ut til at barnevernskandalen i Bodø får fortsette med de ansvarlige instansers velsignelse.

Riccardo Malandrino

Lars Hansen

Fra: Riccardo Malandrino <rmalandrino@gmail.com>
Sendt: onsdag 28. februar 2024 11:07
Til: Postmottak Bodø Kommune
Kopi: Post Sekretariatet
Emne: Møtereferat - møte med kontrollutvalget
Vedlegg: Møtereferat - møte med kontrollutvalget .pdf

kontrollutvalgsservice
Data 28. 2 2024
Jnr. 29/243
Arkiv nr. 412 61
Hjemmel u off:

Det bes om at denne henvendelsen journalføres jfr. journalfringsplikten/arkivforskriften i Bod kommunes postliste under saksnr. 23/4077, og at bekreftelse på mottak av denne henvendelsen bekreftes med et direkte svar på denne e-post.

Mvh

Riccardo Malandrino - Foreldreforeningen beskytt barn og unge

Foreldreforeningen beskytt barn og unge
V/Riccardo Malandrino,
Prinsensgate 32,
8003 Bodø

Kontrollutvalget
V/Sander Delp Horn,
Postboks 319,
8001 Bodø
E-post: postmottak@bodo.kommune.no

Sakeri kontrollutvalgsservice
Dato 28.2.2024
Jnr. 24/244
Arkiv nr. 412 61
Hjemmel u off:

Bodø, 28.02.24

Ang. møte med Bodø kommunes kontrollutvalg

I møtet som ble avholdt 26. februar med Bodø kommunes kontrollutvalg, stilte kontrollutvalgets leder Sander Delp Horn og Foreldreforeningen beskytt barn og unge representert ved undertegnede. Initiativet til møtet, ble tatt av Foreldreforeningen beskytt barn og unge da det i saken foreligger en rekke alvorlige lovbrudd. Det ble tatt utgangspunkt i relevante lovverk og forskrifter som berører saken, og følgende punkter ble gjennomgått under møtet (møteprotokoll sendes Foreldreforeningen beskytt barn og unge pr. e-post):

- Foreldrene nektes innsyn i saksdokumenter.
- Barnet har fremdeles ingen tillitsperson og har aldri blitt informert om tillitsperson og den rettslige adgangen barnet har til å ha med seg tillitsperson i møter med Bodø barneverntjeneste.
- Alle rettsrunder i saken har blitt gjennomført med underslag av dokumenter og kommuneadvokaten har oppfordret foreldrene til å endre forklaring.
- Foreldrene har rettskraftig dom om tilbakeføring av barnet.
- Barnet vil hjem til sine foreldre

Følgende dokumentasjon i saken ble levert til leder for kontrollutvalget: Signert sakliste for møte (26.02.24), brev ang. Bodø kommunes barnevernstjeneste (10.06.23), sakliste for møte med Statsforvalter (15.12.23), svar fra Statsforvalter på klage om nekting av tillitsperson (17.08.22), godkjent anke til EMD (klage nr. 36825/21 innbragt 25.06.21), kopi av e-post med krav om tilbakeføring (09.08.23), kopi av e-post om samværsplan og tilbakeføringsplan (06.09.23), kopi av e-post med krav om tilbakeføring jf. Premisser fra EMD (22.10.23), svar på tilbakeføringskrav fra

Bodø kommunes barneverntjeneste (15.11.23), kopi av notat fra barnet i saken, referat fra møte med Statsforvalter (15.12.23), protokoll fra møte med Statsforvalter (02.01.24), kopi av e-post om forespørsel om møte med velferdsutvalget (26.12.23), kopi av e-post om forespørsel om møte med ordfører (26.01.24), kopi av e-post til Salten kontrollutvalgsservice (29.01.24), brev ang. barnevernskandalen i Bodø - generell informasjon (29.01.24).

Mvh

Riccardo Malandrino - Foreldreforeningen beskytt barn og unge

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
24/14	Bystyret	08.02.2024

Rapport eierskapskontroll Bodø kommune

Bystyrets behandling i møte den 08.02.2024:

Votering

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

- 1.Rapport fra Eierskapskontroll med Bodø kommune er forelagt bystyret i Bodø og tas til etterretning.
- 2.Bystyret ber kommunedirektøren merke seg rapportens anbefalinger.
- 3.Bystyret ber kontrollutvalget påse at bystyrets vedtak om eierskapskontroll følges opp. Det bes om at oppfølging av rapporten gjennomføres i løpet av 3. kvartal 2024.
- 4.Bystyret understreker at revisor skal rapportere underveis til kontrollutvalget om fremdrift og avvik ved bestilte oppdrag.

Kontrollutvalgets innstilling

1. Rapport fra Eierskapskontroll med Bodø kommune er forelagt bystyret i Bodø og tas til etterretning.
2. Bystyret ber kommunedirektøren merke seg rapportens anbefalinger.
3. Bystyret ber kontrollutvalget påse at bystyrets vedtak om eierskapskontroll følges opp. Det bes om at oppfølging av rapporten gjennomføres i løpet av 3. kvartal 2024.
4. Bystyret understreker at revisor skal rapportere underveis til kontrollutvalget om fremdrift og avvik ved bestilte oppdrag.

Hva aktualiserer saken?

Kontrollutvalget behandlet i sitt møte 28.11.2023 *Rapport – eierskapskontroll Bodø kommune*.
Kontrollutvalget innstiller til bystyret som foretar den endelige behandlingen av saken.

Saksopplysninger

Saksframlegg, rapport fra Salten kommunerevisjon og protokoll fra kontrollutvalgets behandling 28.11.2023 følger som vedlegg til dette saksframlegget

Kjell Hugvik
Kommunedirektør

Anna M. Welle
Avdelingsdirektør

Saksbehandler: Berit Skaug

Trykte vedlegg:

- 1 Saksframlegg Rapport eierskapskontroll 28112023.docx
- 2 Eierskapskontroll Bodø.pdf
- 3 saksprotokoll 28112023.doc

Rett utskrift: Berit Skaug

Klagenemnda for offentlige anskaffelser

Saken gjelder: Avlysning av konkurranse, Avvisning av tilbud

Innklagede gjennomførte en åpen anbudskonkurranse for inngåelse av rammeavtale for leie og vask av tøy. Klagenemnda kom i sak 2023/313 frem til at klagers tilbud skulle vært avvist. Som følge av klagenemndas avgjørelse avviste innklagede klagers tilbud og avlyste konkurransen grunnet forfeilet konkurranse og uklart konkurransegrunnlag. Saken ble behandlet i stornemnd. Klagenemnda konkluderte med at det ikke var plikt til å avvise klagers tilbud, men at innklagede hadde saklig grunn til å avlyse konkurransen på avlysningstidspunktet.

Klagenemndas avgjørelse 13. februar 2024 i sak 2023/0852

Klager: Breeze Tekstil AS

Innklaget: Bodø kommune

Klagenemndas medlemmer: Tarjei Bekkedal, Hallgrim Fagervold, Sverre Nyhus, Wenche Sædal og Hanne S. Torkelsen.

Bakgrunn:

- (1) Bodø kommune (heretter *innklagede*) kunngjorde 8. desember 2022 en åpen anbudskonkurranse for anskaffelse av rammeavtale for leie og vask av tøy. Anskaffelsens verdi ble på kunngjøringstidspunktet estimert til 40 millioner kroner. Tilbudsfrist var 23. januar 2023.
- (2) Kravspesifikasjonen inneholdt 18 krav som alle var merket som absolutte krav. Kravene var listet opp i en tabell. Tabellen var lagt opp slik at leverandørene skulle bekrefte at de oppfylte hvert enkelt krav i kravspesifikasjonen, og for noen av kravene var det også lagt opp til å legge ved dokumentasjon.
- (3) Kravspesifikasjonens krav nummer 3 var utformet på følgende måte:

3. Bransjestandard	A	Det kreves at vaskeriet oppfyller krav satt av Norske vaskeriers kvalitetstilsyn (NVK) som følger av den til enhver tid gjeldende bransjestandard "Smittevern for vaskerier som behandler tekstiler til helseinstitusjoner", og at tekstiler vaskes etter denne standarden. (se vedlegg). Kjemikalier skal ikke være klassifisert som giftige, meget giftige, kreftfremkallende, arvestoffskadelige eller reproduksjonsskadelige i henhold til forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP). ...	Bekreft: vedlegg nr:
---------------------------	----------	---	---

- (4) Planlagt oppstart av rammeavtalen var satt til 1. mai 2023.

Postadresse:
Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:
Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (5) Innklagede mottok tilbud fra Nor Tekstil AS og Breeze Tekstil AS.
- (6) Breeze Tekstil AS bekreftet i tilbudet at de oppfylte kravspesifikasjonens krav nummer 3 om bransjestandard. Som dokumentasjon var det vedlagt tilbudet en bekreftelse fra Norske Vaskeriers Kvalitetstilsyn (heretter NVK) på at det var satt i gang tiltak for å tilfredsstille bransjestandarden, og at godkjenning var planlagt gjennomført i løpet av 1. kvartal 2023.
- (7) I tildelingsbrev datert 11. april 2023 informerte innklagede om at Breeze Tekstil AS ble tildelt kontrakten. Det ble samtidig opplyst om at begge leverandørene var kvalifisert til å delta i konkurransen, og at begge tilbudene oppfylte kravene i kravspesifikasjonen.
- (8) Nor Tekstil AS påklaget tildelingen og brakte saken inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser i sak 2023/313. Klagenemnda kom til at kravet om bransjestandard skulle vært oppfylt på tilbudstidspunktet, og at Breeze Tekstil AS ikke hadde dokumentert det. Nemnda konkluderte derfor med at tilbudet til Breeze Tekstil AS skulle vært avvist siden det inneholdt et vesentlig avvik.
- (9) På bakgrunn av klagenemndas avgjørelse i sak 2023/313 avviste innklagede Breeze Tekstil AS fra konkurransen, og avlyste deretter konkurransen 17. juli 2023. Begrunnelsen for avlysningen var:

«I KOFA-sak 2023/313, ble kommunen innklaget av Nor Tekstil AS. Klagenemnda konkluderte med at valgte leverandør skulle vært avvist, idet et krav i kravspesifikasjonen ikke var oppfylt. Kommunen står da igjen med ett tilbud i konkurransen, hvilket gir rettslig grunnlag for å avlyse konkurransen. Det vises i den forbindelse til EU-domstolens dom i sak C-27/98, og blant annet KOFA-sakene 2010/7, 2010/259 og 2010/261. I tillegg mener kommunen at konkurransegrunnlaget i dette tilfellet ikke var formulert tilstrekkelig klart når det gjelder kravspesifikasjonen. Det er derfor ønskelig med en generell gjennomgang av konkurransegrunnlaget, for å gjøre det mer presist og tydelig. Ny konkurranse vil bli kunngjort så snart som mulig.».

- (10) Breeze Tekstil AS (heretter klager) påklaget avvisningen og avlysningen 15. august 2023. Innklagede besvarte klagen 23. august 2023. Klagen ble ikke tatt til følge.
- (11) Nor Tekstil AS påklaget også avvisningen, og brakte saken inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser ved klage datert 21. august 2023. Denne klagen er behandlet i sak 2023/682.
- (12) Klager brakte saken inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser ved klage datert 25. september 2023.
- (13) Nemndsmøte i saken ble avholdt 7. februar 2024.

Anførsler:

Klager har i det vesentlige anført:

- (14) Avvisningen og avlysningen må omgjøres, og kontrakten tildeles klager.
- (15) Tilbudet til klager ble urettmessig avvist, da kravet om bransjestandard først skulle vært oppfylt ved kontraktsoppstart og ikke ved tilbudsfrist. Konkurransegrunnlaget kan ikke

tolkes slik at kravet skulle være oppfylt ved tilbudsfristen, og klager har bekreftet og sannsynliggjort at kravet ville være oppfylt ved kontraktgjennomføring.

- (16) Som følge av den feilaktige avvisningen av klager forelå det ikke saklig grunn til å avlyse konkurransen. Konkurranses grunnlaget er klart, og det var ikke en forfeilet konkurranse.
- (17) Subsidiært anføres det at dersom det var grunnlag for å avvise klager fra konkurransen, forelå det saklig grunn for avlysning.

Innklagede har i det vesentlige anført:

- (18) Klager sitt tilbud ble avvist på bakgrunn av klagenemndas avgjørelse i 2023/313 som konkluderte med at innklagede hadde en plikt til å avvise klagers tilbud som følge av at tilbudet inneholdt et vesentlig avvik fra konkurranses grunnlaget. Det forelå dermed saklig grunn til å avlyse konkurransen, fordi det ikke lenger var flere fullt ut sammenlignbare tilbud.
- (19) Innklagede hadde saklig grunn og plikt til å avlyse konkurransen som følge av uklart konkurranses grunnlag.
- (20) Konkurransen har vist et klart behov for endringer i konkurranses grunnlaget. Det foreligger rettslig usikkerhet om når kravet om bransjestandard skal være oppfylt, og det er klart at dette må utarbeides på en bedre måte.
- (21) Tildelingskriteriet gevinstpotensiale og realisering er ikke utformet på en god nok måte. Tildelingskriteriet bærekraft er også problematisk slik det er utformet. Når det gjelder pris er det lagt opp til poengsetting etter forholdsmessig metode, som praksis fra klagenemnda har vist at i noen tilfeller kan medføre strid med regelverket. I tillegg har innklagede blitt oppmerksom på at en mer automatisert løsning kan ha klare fordeler for drift og miljø, og innklagede vil dermed vurdere om det skal gjøres endringer i kravspesifikasjonene.

Klagenemndas vurdering:

- (22) Klager har deltatt i konkurransen, og har saklig klageinteresse, jf. forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser § 6. Klagen er rettidig. Konkurransen gjelder en rammeavtale om leie og vask av tøy, som er en tjenesteanskaffelse. Anskaffelsens verdi er estimert til 40 millioner kroner. I tillegg til lov om offentlige anskaffelser 17. juni 2016 nr. 73 følger anskaffelsen forskrift om offentlige anskaffelser 12. august 2016 nr. 974 del I og III, jf. forskriften §§ 5-1 og 5-3.
- (23) Deler av denne saken, dvs. spørsmålet om klagers tilbud skulle vært avvist pga. manglende oppfyllelse av kravet til bransjestandard, er tidligere behandlet som sak 2023/313, jf. avsnitt 8 ovenfor. I den saken var Nor Tekstil AS, som den andre av de to konkurrerende tilbyderne i konkurransen, klager og fikk medhold i anførselen om at Breeze Tekstil AS skulle vært avvist fra konkurransen fordi selskapet på tilbudstidspunktet ikke tilfredsstilte kravet om å oppfylle bransjestandarden. Breeze Tekstil AS var ikke part i den saken, men siden innklagede som følge av klagenemndas avgjørelse avviste Breeze Tekstil AS fra konkurransen, fikk Breeze Tekstil AS mulighet til å klage på avvisningen som part i avvisningsbeslutningen.
- (24) Det er denne avvisningen som Breeze Tekstil AS nå har klaget inn for nemnda, og det underliggende avgjørende spørsmålet i denne saken er, som i sak 2023/313, om

innklagede hadde plikt til å avvise Breeze Tekstil AS fordi det på tilbudstidspunktet ikke oppfylte kravet om bransjestandard. Selv om det faktiske og rettslige grunnlaget for den vurderingen i det alt vesentlige er det samme som i sak 2023/313, har Breeze Tekstil AS som berørt både av avvisningen og avlysningen rett til å få behandlet sin klage. Siden det under saksforberedelsen i denne saken er kommet frem opplysninger som tydet på at denne nemnd vil komme til et annet resultat enn i den tidligere saken, er klagenemnda her satt som stornemnd, jf. klagenemndforskriften § 12 første ledd.

- (25) Det avgjørende spørsmålet for om innklagede hadde plikt til å avvise klagers tilbud, er om kravet om at tilbyderne måtte «*oppfylle krav satt av Norske vaskeriers kvalitetstilsyn*», jf. avsnitt 3, skulle vært oppfylt på tilbudstidspunktet eller om det var tilstrekkelig at det var oppfylt under gjennomføringen av kontrakten.
- (26) Klagenemnda tar her samme rettslige utgangspunkt som nemnda i sak 2023/313 og viser til forskriften § 24-8 (1) bokstav b, der det fremgår at oppdragsgiver «*skal*» avvise et tilbud som inneholder «*vesentlige avvik*» fra anskaffelsesdokumentene. Avvik foreligger dersom oppdragsgiver, ved å akseptere tilbudet, ikke kan kreve oppfyllelse i henhold til kontrakten, inkludert kravspesifikasjonen, slik det blant annet er lagt til grunn i LB-2019 -85112. For å avgjøre om det foreligger et avvik, skal tilbudet tolkes objektivt i lys av konkurransegrunnlaget. Konkurransegrunnlaget tolkes for å klargjøre hvilke krav som er stilt, og tilbudet tolkes for å undersøke om tilbudet tilfredsstillende disse kravene.
- (27) Ved tolkningen av konkurransegrunnlaget må det, på samme måte som ved tolkningen av kvalifikasjonskrav, tas utgangspunkt i hvordan en rimelig opplyst og normalt påpasselig leverandør vil forstå kravene, se for eksempel HR-2022-1964 *Flage Maskin* avsnitt 51. Utgangspunktet for tolkningen vil være den objektive forståelsen av ordlyden i konkurransegrunnlaget, men også andre momenter kan ha relevans som for eksempel formålet med anskaffelsen, hva kontrakten går ut på, hvilke dokumentasjonskrav som er satt samt sammenhengen i de ulike bestemmelsene i konkurransegrunnlaget.
- (28) Etter forskriften § 15-1 er kravspesifikasjoner krav som knytter seg til egenskaper ved varene, tjenestene eller arbeidene som skal anskaffes. Kravene utgjør dermed en del av kontraktsforpliktelsene. Utgangspunktet er at kravene må oppfylles ved gjennomføring av kontrakten, med mindre noe annet følger av konkurransegrunnlaget. Dette i motsetning til kvalifikasjonskrav, der utgangspunktet er at slike krav som knytter seg til tilbyderens gjennomføringsevne, må være oppfylt på tilbudstidspunktet.
- (29) Konkurransegrunnlaget inneholdt ingen formuleringer som gjelder tidspunktet for når kravet om bransjestandard skulle være oppfylt. Ut fra ordlyden i konkurransegrunnlaget var det med andre ord ingenting som tilsa at kravspesifikasjonene skulle være oppfylt på et tidligere tidspunkt enn det som følger av hovedregelen, nemlig på kontraktsoppstarttidspunktet, jf. avsnittet over.
- (30) Spørsmålet blir da om det er andre forhold ved konkurransegrunnlaget som likevel tilsier at det i denne konkurransen gjaldt et krav om at kravet om bransjestandard skulle vært oppfylt allerede på tilbudstidspunktet.
- (31) Klagenemnda kan ikke se at det konkrete innholdet eller formålet med kravet om bransjestandard, kan tolkes som et krav om oppfyllelse på tilbudstidspunktet. Kravet knyttet seg til kvaliteten på den ytelsen tilbyder skulle levere og var ikke satt som et

kvalifikasjonskrav. At kravet var absolutt, understreker viktigheten av oppfyllelse, men sier i seg selv ikke noe om oppfyllestidspunktet.

- (32) Kravspesifikasjonen viste videre spesifikt til «den til enhver tid gjeldende bransjestandard» og til «at tekstiler vaskes etter denne standarden». Kravet var med andre ord dynamisk og viste at standarden kunne endre seg i kontraktperioden, men kravet gjaldt i hele kontraktperioden. Dette taler for at kravet først skulle oppfylles ved kontraktgjennomføringen.
- (33) I tabellen der de 18 kravspesifikasjonene fremgikk, var det som det fremgår av avsnitt 3 ovenfor, et eget felt for hvert krav der tilbyderne skulle bekrefte oppfyllelse. Det kunne gjøres ved å sette «en hake», signatur eller lignende tegn på bekreftelse. I tillegg var det for 5 av kravene, herunder kravet om bransjestandard, rett under feltet for bekreftelse, et felt for utfyllelse av vedlegg. Det var imidlertid ikke gitt noen veiledning om hvorfor eller hvordan feltet skulle fylles ut, eller om konsekvensene av ikke å fylle ut feltet. Verken tabellen i seg selv, eller det at det var et eget felt for utfylling av vedlegg vedrørende bransjestandard, kan tolkes i noen spesiell retning med hensyn til oppfyllestidspunkt.
- (34) Det var kun satt av 6 uker, inkludert jule- og nyttårshelg, mellom kunngjøringen 8. desember og tilbudsfristen 23. januar 2023. Det innebar at potensielle tilbydere som ikke allerede hadde godkjent bransjestandard, ville ha svært kort tid på seg for å oppnå godkjenning av NVK innen tilbudsfristen. Konkurransesyn tilsier at kontraktstidspunktet er avgjørende for oppfyllelse av kravet, når ikke annet er presisert.
- (35) I sak LH-2020-24313 kom lagmannsretten til at et krav om ekomnettautorisasjon måtte være oppfylt innen utløpet av tilbudsfristen, og at manglende oppfyllelse innebar et vesentlig avvik fra anskaffelsesdokumentene. Klagenemnda kan ikke se at den avgjørelsen er relevant for saken her blant annet fordi lagmannsretten la vesentlig vekt på at det i konkurransegrunnlaget fremgikk at «(m)anglende oppfyllelse av et eller flere A-krav eller B-krav, samt andre krav nevnt over vil medføre at tilbudet avvises fra konkurransen.». Konkurransesyn i nærværende sak inneholdt imidlertid ingen slike føringer.
- (36) Klagenemnda kan etter dette ikke se at konkurransegrunnlaget kan tolkes slik at kravet om bransjestandard i kravspesifikasjonen skulle vært oppfylt allerede på tilbudstidspunktet.
- (37) Klager bekreftet i tilbudet at det ville oppfylle kravet. Videre fremla klager et brev fra NVK der det fremgikk at klager hadde satt i gang tiltak for å tilfredsstille bransjestandarden, og at godkjenning gjennom ekstern revisjon var planlagt gjennomført i løpet av 1. kvartal 2023.
- (38) Denne bekreftelsen forplikter klager, og dokumentasjonen sannsynliggjør at kravet vil bli oppfylt innen kontraktstart som var satt til 1. mai 2023. Det understreker at innklagede kunne kreve oppfyllelse av kravet om bransjestandard i henhold til vilkåret satt i kravspesifikasjonen.
- (39) Klagenemnda er etter dette kommet til et annet resultat enn klagenemnda i sak 2023/313 og konkluderer med at det ikke foreligger noe avvik mellom klagers tilbud og anskaffelsesdokumentene jf. forskriften § 24-8 (1) bokstav b. Innklagede kunne etter dette

ved aksept av klagers tilbud kreve oppfyllelse av klager i henhold til kravspesifikasjonene, og klager skulle *ikke* vært avvist fra konkurransen.

- (40) Klager har for det tilfellet at man skulle få medhold i tilbudet ikke skulle vært avvist, også anført at innklagedes beslutning om å avlyse konkurransen, må omgjøres, jf. avsnitt 8 og 9 der det fremgår at avlysningen skjedde samtidig med at klager ble avvist 17. juli 2023 som følge av klagenemndas avgjørelse i sak 2023/313.
- (41) Det følger av forskriften § 25-4 (1) at oppdragsgiver kan avlyse konkurransen med øyeblikkelig virkning dersom det foreligger «*saklig grunn*». Om det foreligger saklig grunn, avhenger av en totalvurdering av omstendighetene på tidspunktet for avlysningen. Det skal blant annet legges vekt på når avlysningen skjer, hvilke omstendigheter som ligger til grunn for avlysningen og hva oppdragsgiver ønsker å oppnå, jf. HR-2019-1801-A *Fosen-Linjen*.
- (42) Innklagede avviste klager fra konkurransen, i tråd med klagenemndas avgjørelse i sak 2023/313, og stod dermed igjen med bare ett tilbud. Innklagede avlyste deretter konkurransen, med den begrunnelse at det bare gjensto ett tilbud, og at det var behov for å gjøre endringer i konkurransegrunnet.
- (43) Innklagede har selv aldri ment at kravet om bransjestandard skulle være oppfylt på tilbudstidspunktet og var ikke enig i klagenemndas avgjørelse i sak 2023/313. Innklagede rettet seg imidlertid etter nemndas tolkning og avgjørelse, og avviste klager fra konkurransen. På bakgrunn av dette mente innklagede at det var behov for å klargjøre det aktuelle kravet i kravspesifikasjonen, slik at det samsvarte med deres opprinnelige intensjoner.
- (44) Klagenemnda er kommet til at innklagede hadde saklig grunn til å avlyse konkurransen på avlysningstidspunktet. Da avlysningen skjedde, var det for innklagede oppstått en reell rettslig usikkerhet, og Høyesterett har i HR-2019-1801-A avsnitt 88 uttalt at en slik usikkerhet som ikke er av bagatellmessig art, kan være saklig grunn til å avlyse en konkurranse. I tillegg kommer at avlysningen bygde på en oppfølging av nemndas vedtak, og at innklagede som følge av avvisningen av klager, kun stod igjen med kun ett tilbud. Gjenværende tilbud scoret også lavest på pris og kvalitet. Klagenemnda mener en avlysning også er best i samsvar med de grunnleggende prinsipper om konkurranse og likebehandling siden de to konkurrerende tilbydere nå, etter ulike og til dels motstridende avgjørelser som de selv ikke kan bebreides for, får mulighet til å konkurrere på ny.
- (45) Klagen har etter dette ført frem hva gjelder klagen over avvisningen, siden feilen kan ha påvirket resultatet av konkurransen. Klagegebyret blir derfor å tilbakebetale, jf. klagenemdforskriften § 13.

Konklusjon:

Innklagede hadde ikke plikt til å avvise klagers tilbud, men hadde likevel saklig grunn til å avlyse konkurransen på avlysningstidspunktet.

For Klagenemnda for offentlige anskaffelser,

Sverre Nyhus

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Klagenemnda for offentlige anskaffelser

Saken gjelder: Avlysning/totalforkastelse

Innklagede avlyste en konkurranse om inngåelse av rammeavtale om leie og vask av arbeids- og institusjonstøy. Klagenemnda konkluderte med at innklagede hadde saklig grunn til å avlyse konkurransen.

Klagenemndas avgjørelse 14. februar 2024 i sak 2023/0682

Klager: Nor Tekstil AS

Innklaget: Bodø kommune

Klagenemndas medlemmer: Tarjei Bekkedal, Sverre Nyhus og Hanne S. Torkelsen.

Bakgrunn:

- (1) Bodø kommune (heretter *innklagede*) kunngjorde 8. desember 2022 en åpen anbudskonkurranse for inngåelse av en rammeavtale om leie og vask av arbeids- og institusjonstøy. Anskaffelsens verdi ble estimert til 40 millioner kroner. Tilbudsfristen var 16. januar 2023.
- (2) Tildelingskriteriene var pris og kvalitet, som skulle vektet med 50 prosent hver. Kriteriet kvalitet var delt inn i underkriteriene «*System for bestilling og lagerstyring*» og «*Bærekraft*», som igjen skulle vektet med 50 prosent hver.
- (3) Av kravspesifikasjonen fremgikk følgende krav om «*Bransjestandard*»:

3. Bransjestandard	A	Det kreves at vaskeriet oppfyller krav satt av Norske vaskeriers kvalitetstilsyn (NVK) som følger av den til enhver tid gjeldende bransjestandard "Smittevern for vaskerier som behandler tekstiler til helseinstitusjoner", og at tekstiler vaskes etter denne standarden. (se vedlegg). Kjemikalier skal ikke være klassifisert som giftige, meget giftige, kreftfremkallende, arvestoffskadelige eller reproduksjonsskadelige i henhold til forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP). ...	Bekreft: vedlegg nr:
---------------------------	----------	---	---

- (4) Innen tilbudsfristen mottok innklagede tilbud fra Breeze Tekstil AS og Nor Tekstil AS (heretter *klager*).
- (5) Kontrakten ble tildelt Breeze Tekstil AS 11. april 2023 med en vektet poengscore på 1000 poeng mot klagers 971 poeng.

Postadresse:
Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:
Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (6) Under tildelingskriteriet pris fikk Breeze Tekstil AS 500 poeng, og klager 483 poeng. Under kriteriet kvalitet fikk Breeze Tekstil AS 250 poeng på hvert av de to underkriteriene. Klager fikk 238 poeng på underkriteriet bestilling og lagerstyring og 250 poeng på underkriteriet bærekraft.
- (7) Klager påklaget tildelingen og brakte saken inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser i sak 2023/313. Klagenemnda kom til at innklagede hadde brutt regelverket ved ikke å avvise Breeze Tekstil AS sitt tilbud, da det inneholdt et vesentlig avvik.
- (8) Den 17. juli 2023 avviste innklagede Breeze Tekstil AS og avlyste konkurransen. Begrunnelsen for avlysningen var:

«I KOFA-sak 2023/313, ble kommunen innklaget av Nor Tekstil AS. Klagenemnda konkluderte med at valgte leverandør skulle vært avvist, idet et krav i kravspesifikasjonen ikke var oppfylt. Kommunen står da igjen med ett tilbud i konkurransen, hvilket gir rettslig grunnlag for å avlyse konkurransen. Det vises i den forbindelse til EU-domstolens dom i sak C-27/98, og blant annet KOFA-sakene 2010/7, 2010/259 og 2010/261. I tillegg mener kommunen at konkurransegrunnlaget i dette tilfellet ikke var formulert tilstrekkelig klart når det gjelder kravspesifikasjonen. Det er derfor ønskelig med en generell gjennomgang av konkurransegrunnlaget, for å gjøre det mer presist og tydelig. Ny konkurranse vil bli kunngjort så snart som mulig.»
- (9) Klager påklaget avlysningsbeslutningen til innklagede den 20. juli 2023. Innklagede besvarte klagen den 7. august 2023. Klagen ble ikke tatt til følge.
- (10) Klagen over avlysningsbeslutningen ble brakt inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser 21. august 2023.
- (11) Klagenemnda har den 21. august også mottatt klage fra Breeze Tekstil AS på innklagedes avvisningsbeslutning av 17. juli og på avlysningsbeslutningen så fremt klagen på avvisningen fører frem. Denne klagen er behandlet i stornemnd som sak 2023/852.
- (12) Nemndsmøte i saken ble avholdt første gang 18. desember 2023 og på nytt 7. februar 2024 etter at klagenemnda hadde behandlet sak 2023/852.

Anførsler:

Klager har i det vesentlige anført:

- (13) Innklagede har brutt regelverket ved å avlyse konkurransen uten saklig grunn. Innklagede skulle ha omgjort tildelingsbeslutningen til fordel for klager som var innstilt som nummer to.
- (14) Tidspunktet for avlysning tilsier en forhøyet risiko for hva som er å anse som saklig grunn. I tillegg vil avlysning medføre at dagens kontrakt sannsynligvis måtte forlenges i en periode på 9 til 12 måneder, noe som vil kunne være i strid med anskaffelsesregelverket og utgjøre en ulovlig direkte anskaffelse.
- (15) Konkurransen ble avlyst etter at tildeling var gjennomført, og valgte leverandørs tilbud ble avvist som følge av vesentlig avvik. Det har derfor vært konkurranse om kontrakten. Innklagede har verken sannsynliggjort at konkurransen er mislykket eller at en ny konkurranse vil medføre en bedre situasjon.

- (16) Det krever lokal tilstedeværelse med omfattende infrastruktur for å kunne levere i henhold til innklagedes behov. Det er kun klager og valgte leverandør som kan tilby dette i det aktuelle området, og en ny konkurranse vil derfor ikke resultere i flere tilbud. At det kun finnes to tilbydere på markedet innebærer også at terskelen for hva som anses som saklig grunn for avlysning heves.
- (17) Det foreligger ingen rettslig usikkerhet rundt tidspunktet kravspesifikasjonen må være oppfylt på eller innholdet i denne. I klagenemndas avgjørelse i sak 2023/313 kom klagenemnda til at innklagedes krav i kravspesifikasjonen, som valgte leverandørs tilbud ikke oppfylte, var klart og lovlig.
- (18) Innklagede har ikke gjennomført en totalvurdering av partenes interesser.
- (19) Verken prismodellen som er benyttet eller tildelingskriteriet kvalitet er ulovlige eller problematiske.

Innklagede har i det vesentlige anført:

- (20) Avlysningen av konkurransen innebærer ikke et brudd på anskaffelsesregelverket. Innklagede stod kun igjen med ett tilbud, og det forelå dermed saklig grunn til å avlyse konkurransen. Spesielt gjelder dette når det gjenværende tilbudet var å anse som det dårligste.
- (21) Som følge av at klagenemnda tidligere har konstatert at det avviste tilbudet inneholdt et vesentlig avvik, foreligger det ikke flere fullt ut sammenlignbare tilbud. Når det kun er ett tilbud igjen, er det ikke sikret konkurranse om anskaffelsen.
- (22) Konkurransen har vist behov for å gjøre endringer i konkurransegrunnlaget. Evaluering og påfølgende klage har vist at tildelingskriteriet gevinstpotensiala og realisering ikke har vært utformet på en god nok måte. Også tildelingskriteriet bærekraft er problematisk, slik det er utformet. Det vil derfor gjøres endringer for å sikre at kriteriene er innenfor regelverkets rammer og kan evalueres på en korrekt måte. Videre er det behov for endring av evalueringsmodellen for tildelingskriteriet pris.
- (23) Det foreligger reell rettslig usikkerhet rundt tolkningen av konkurransegrunnlaget i klagenemndas avgjørelse i sak 2023/313 hvor valgte leverandørs tilbud ble ansett å inneholde et vesentlig avvik. Det kan være i strid med prinsippet om proporsjonalitet og gjennomsiktighet, dersom kravene til gjennomføring av kontrakten skal være oppfylt allerede ved tilbudstidspunktet. En slik tolkning vil også medføre at klager får en betydelig konkurransefordel.
- (24) Det er feil at det vil ta 9 til 12 måneder å gjennomføre en ny konkurranse. Konkurransegrunnlaget vil i det vesentligste kunne gjenbrukes, og så følger en tilbudsfrist på 30 dager. Det vil kunne foretas en rask evaluering og tildeling. Det er derfor ingen grunn til å tro at konkurransen vil resultere i en ulovlig direkte anskaffelse.

Klagenemndas vurdering:

- (25) Klager har deltatt i konkurransen og har derfor saklig interesse hva angår avlysningsspørsmålet, jf. forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser § 6 andre ledd. Klagen er rettidig. Konkurransen gjelder en rammeavtale om leie og vask av tøy, som er en tjenesteanskaffelse. Anskaffelsens verdi er estimert til 40 millioner kroner. I tillegg til lov om offentlige anskaffelser av 17. juni 2016 nr. 73 følger anskaffelsen

forskrift om offentlige anskaffelser av 12. august 2016 nr. 974 del I og III, jf. forskriften §§ 5-1 og 5-3.

- (26) Som det fremgår av avsnitt 10 og 11, har begge de konkurrerende tilbyderne i konkurransen klaget på avlysningen av konkurransen, men Breeze Tekstil AS har i tillegg påklaget selve avvisningen av deres tilbud.
- (27) Klagenemnda som stornemnd har avgjort klagen fra Breeze Tekstil AS og kommet til at tilbudet ikke skulle vært avvist, men at avlysningen av konkurransen på avlysningstidspunktet var saklig.
- (28) Klagenemnda legger til grunn stornemndas avgjørelse om at Breeze Tekstil AS' tilbud ikke skulle vært avvist. Siden stornemnda også kom til at innklagedes avlysning var saklig, hvilket også gir klager i denne saken, Nor Tekstil AS, mulighet til å delta i en ny konkurranse, kan det reises spørsmål om klager har interesse i å få medhold i en anførsel om at innklagede ikke hadde saklig grunn for avlysning.
- (29) Klagenemnda har likevel funnet det riktig å behandle klagen, men er kommet til samme resultat som stornemnda i sak 2023/852 om at avlysningen var saklig og deler også den begrunnelsen som stornemnda har gitt.
- (30) Klagenemnda nøyer seg derfor med å vise til den del av avgjørelsen i sak 2023/852 som omhandler avlysningsspørsmålet.

Konklusjon:

Innklagede har ikke brutt anskaffelsesregelverket ved å avlyse konkurransen i saken.

For Klagenemnda for offentlige anskaffelser,

Sverre Nyhus

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Helsetilsynet / Tilsyn / Tilsynsrapporter / Nordland / 2023

TILSYNSRAPPORT

Rapport – tilsyn – systemrevisjon – Bodø legevaktsentral 2023

Tidsrom for tilsynsbesøket:

06.12.23 – 08.12.23

Statsforvalteren i Nordland

21.02.2024

Innholdsfortegnelse

1. Tilsynets tema og omfang
2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet
3. Beskrivelse av faktagrunnlaget
4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag
5. Statsforvalterens konklusjon
6. Oppfølging av lovbrudd

Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet

Statsforvalteren gjennomførte tilsyn med Bodø legevaktsentral og besøkte i den forbindelse Bodø legevakt fra 06.12.23 til 08.12.23. Vi undersøkte om Bodø kommune sørger for at helsetjenestene som gis blir utført i samsvar med aktuelle lovkrav slik at befolkningen får trygge og gode tjenester.

Tilsynet ble gjennomført som del av årets planlagte tilsyn initiert av Statsforvalteren.

Statsforvalterens konklusjon:

Bodø kommune har ikke lagt til rette for og fulgt med på at helse- og omsorgstjenester som tilbys ved legevaktsentralen er forsvarlige.

Bodø legevaktsentral besvarer ikke normalt alle henvendelser innen to minutter. Bodø kommune har heller ikke formalisert en systematisk oppfølging av svartid på legevaktstelefon.

Informasjonsoverføring til lege i distriktslegevakt er ikke satt i system.

Konsekvensene av dette kan være at pasienter ikke får nødvendig helsehjelp til riktig tid.

Dette er lovbrudd på:

Helse- og omsorgstjenesteloven §§ 4-1 og 3-1 tredje ledd, helsetilsynsloven § 5 og forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten §§ 6-9.

1. Tilsynets tema og omfang

I dette kapittelet beskriver vi hva som ble undersøkt i tilsynet.

Ved tilsynet har vi undersøkt hvorvidt kommunen gjennom systematisk styring og ledelse sikrer at brukerne av Bodø legevaktsentral får forsvarlige tjenester.

Tilsynet var avgrenset til følgende:

- Håndtering av henvendelser slik at responstidskrav oppfylles
- Er legevaktsentralen tilgjengelig i nødnett
- Har legevaktsentralen et system for prioritering og triagering
- Har Bodø legevaktsentral et system for opplæring og en kompetanseplan
- Kommunens styringssystem, om kommunen følger med på om legevaktsentralen drives forsvarlig

2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet

Statsforvalteren er gitt myndighet til å føre tilsyn med kommunal helse- og omsorgstjeneste, etter helse- og omsorgstjenesteloven § 12-3 og helsetilsynsloven § 4.

Et tilsyn er en kontroll av om virksomheten er i samsvar med lov- og forskriftsbestemmelser. Vi gir derfor her en oversikt over kravene som ble lagt til grunn i tilsynet.

2.1. Krav til nødvendig helsehjelp

Kommunen skal sørge for nødvendig helsehjelp, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1. For å oppfylle ansvaret skal kommunen blant annet tilby legevakt, medisinsk akuttberedskap hele døgnet og medisinsk nødmeldetjeneste, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2. Krav til tjenesten er nærmere regulert i akuttmedisinforskriften.

Kommunen skal tilby legevaktordning og sørge for at minst en lege er tilgjengelig for legevakt hele døgnet. Legevaktordning omfatter legevaktsentral, ett fast/nasjonalt legevaktnummer og lege/leger i vaktberedskap. Legevaktsentralen skal ta imot og håndtere henvendelser og prioritere, sette i verk og følge opp henvendelser til lege, jf. akuttmedisinforskriften §§ 6 og 13. Det er et krav om at 80 prosent av henvendelsene normalt skal besvares innen to minutter.

2.2. Krav til forsvarlighet

Helse- og omsorgstjenestene skal være forsvarlige, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1. Det er kommunens ansvar å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere virksomheten, slik at tjenestene er forsvarlige i innhold og omfang.

Ansatte ved legevaktsentral skal ha tilstrekkelig fagkunnskap til å kunne foreta en faglig vurdering og iverksette nødvendige tiltak. Sentralen skal bemannes med personell med relevant helsefaglig utdanning på bachelornivå, ha nødvendig klinisk praksis og gjennomført tilleggsopplæring for arbeid som operatør. En operatør ved kommunal legevaktsentral skal også ha gjennomført kurs i akuttmedisin og kurs i volds- og overgrepshåndtering.

Kommunen må organisere og legge til rette for at personell kan utøve arbeidet på en forsvarlig måte, og sørge for tilstrekkelig bemanning og sikre at personellet har nødvendig kunnskap og ferdigheter. Ansatte ved sentralen må ha tilstrekkelig kompetanse til å foreta hastegradsvurderinger, dokumentere og formidle vurderinger for at pasienten gis nødvendig helsehjelp. Telefonvurdering er krevende, og lokaler bør derfor tilrettelegges for avskjerming, arbeidsro og god arbeidsflyt for den enkelte operatør.

Personell ved sentralen må gis nødvendig opplæring. Kravet til opplæring innebærer å sørge for at helsepersonell får nødvendig opplæring og trening i å utføre egne arbeidsoppgaver, øving og trening i samhandling og samarbeid mellom de andre leddene i den akuttmedisinske kjeden. Plikten til å legge til rette og se til at personell får nødvendig opplæring og trening i egne oppgaver og samhandling med andre akuttmedisinske tjenester og nødetater, følger av helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1 og akuttmedisinforskriften § 4.

2.3. Håndtering og prioritering av henvendelser

Helsedirektoratet har utviklet en veileder for Legevakt og legevaktsentral. Ifølge veilederen bør legevakten ha et system for prioritering og triagering av pasienter, og det bør være tilgang på beslutningsstøtte og rådgivningsverktøy.

Formålet med hastegradsvurdering og triagering er å skille mellom pasienter som trenger rask hjelp og de det ikke haster med. Det er helsepersonellet som er ansvarlig for å innhente nødvendig informasjon for å kunne gjøre vurderingen.

Det finnes ulike systemer for triagering og vurdering av pasienter. Noen er spesielt utviklet for telefonvurdering, mens andre brukes når pasienten er fysisk til stede. I veilederen står det blant annet om prioritering og triagering av pasienter ved legevakt og legevaktsentral:

«Pasienter, som blir prioritert til time ved legevakten, enten på telefon eller ved direkte oppmøte, bør alltid gis en hastegrad uavhengig av hvor stor pasientpågangen til legevakten er. ... Dersom førstevurdering er gjort over telefon og pasienten ikke mottar hjelp umiddelbart, bør pa-

sienten triageres på nytt etter ankomst til legevaktlokalet. Det er viktig å ha et system for å revurdere hastegrad hos ventende pasienter.

Rådgivning er en viktig del av legevaktsentralens oppgaver og operatøren skal kunne gi medisinske råd i de tilfeller der legekonsultasjon ikke er nødvendig. Bruk av beslutningsstøtteverktøy og god opplæring bidrar til at kvaliteten på tjenesten blir bedre og at vurdering, prioritering og tiltak blir mer ensartet. Det kan være en fordel å bruke samme beslutningsstøtteverktøy som de instansene man samarbeider med. Dette forebygger misforståelser i kommunikasjon med samarbeidspartnere.»

2.4. Kommunikasjon mellom legevaktssentral og legevakt

Hver virksomhet som yter helsehjelp har en plikt til å ha et pasientjournalssystem der helsepersonell kan dokumentere helsehjelpen, jf. pasientjournalloven § 8. Journalsystemet skal føres elektronisk, jf. pasientjournalforskriften § 12. Dersom det i enkelttilfeller ikke er mulig å registrere opplysningene elektronisk, kan de dokumenteres på annen måte inntil de kan registreres elektronisk.

I Helsedirektoratets nasjonale veileder om legevakt og legevaktssentral står det blant annet om dette:

«Journalsystemet skal støtte elektronisk meldingsutveksling.

Der flere virksomheter samarbeider om legevaktordningen i kommunen bør legevakten ha avtale om et felles elektronisk pasientjournalssystem. ...

Virksomheter som yter helsehjelp, skal i utgangspunktet ha sitt eget pasientjournalssystem. Legevakten kan inngå samarbeid om et felles journalssystem med andre virksomheter, som for eksempel samlokaliserte legekontor, sykehjem eller øyeblikkelig hjelp døgntilbud (ØHD). Det må fremgå tydelig hvilke plikter og ansvar legevakten har ved inngåelse av en felles journal med annen virksomhet. Systemet skal oppfylle de alminnelige kravene til blant annet taushetsplikt, tilgangskontroll og logg, jf. pasientjournalloven § 7.»

2.5. Nødnett

Ifølge akuttmedisinforskriften § 12 f skal lege i vakt og legevaktsentral ha kommunikasjonsberedskap og nødvendig kommunikasjonsutstyr knyttet til et felles, lukket, enhetlig og landsdekkende kommunikasjonsnett for helsepersonell i akuttmedisinsk beredskap i kommunen (nødnett). Bruken av nødnett i helsetjenesten er utdypet i [Nasjonale veileder for nødnett i helsetjenesten](#), samt regionale/lokale prosedyrer mellom helseforetak og kommunene.

Leger som deltar i legevaktordningen og operatører på legevaktsentralen skal kunne kommunisere i nødnett, internt og på tvers av etablerte kommune- og regiongrenser, samt med andre nødetater, jf. akuttmedisinforskriften § 18.

Virksomheter som yter akuttmedisinske tjenester skal sikre at personellet som utfører tjenestene får nødvendig opplæring og trening i å utføre egne arbeidsoppgaver og trening i samhandling og samarbeid mellom alle leddene i den akuttmedisinske kjeden, jf. akuttmedisinforskriften § 4.

2.6. Kommunens styringssystem

Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 tredje ledd og § 4-2 pålegger kommunen å drive systematisk arbeid for kvalitetsforbedring og pasienttrygghet. Dette systematiske arbeidet skal inngå som del av styringssystemet, jf. helsetilsynsloven § 5. Kravet til forsvarlig virksomhet omfatter flere forhold som faller sammen med kravet til ledelse og kvalitetsforbedring, jf. forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten, under dette systematisk arbeid for å ivareta pasienttryggheten.

Kommunens øverste leder, kommunedirektøren, eller den vedkommende har delegert ansvaret til, har også det overordnede ansvaret for styringssystemet. Det vil si hvordan aktiviteter i virksomheten er planlagt, gjennomført, evaluert og korrigert i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av helse- og omsorgslovgivingen. Styringssystemet, jf. pliktene i forskriften §§ 6 til 9, skal være tilpasset størrelsen på virksomheten, egenarten, aktiviteter og risikoforhold og ha det omfanget som er nødvendig.

3. Beskrivelse av faktagrunnlaget

Her gjøres det rede for hvordan virksomhetens aktuelle tjenester fungerer, inkludert virksomhetens tiltak for å sørge for at kravene til kvalitet og sikkerhet for tjenestemottakerne blir overholdt.

3.1. Organisering av Bodø legevaktsentral

Bodø kommune ivaretar rollen som vertskommune for legevaktsformidling og nødnett for Salten- kommunene Beiarn, Fauske, Hamarøy, Gildeskål, Meløy, Steigen og Sørfold. I tillegg deltar Værøy og Røst.

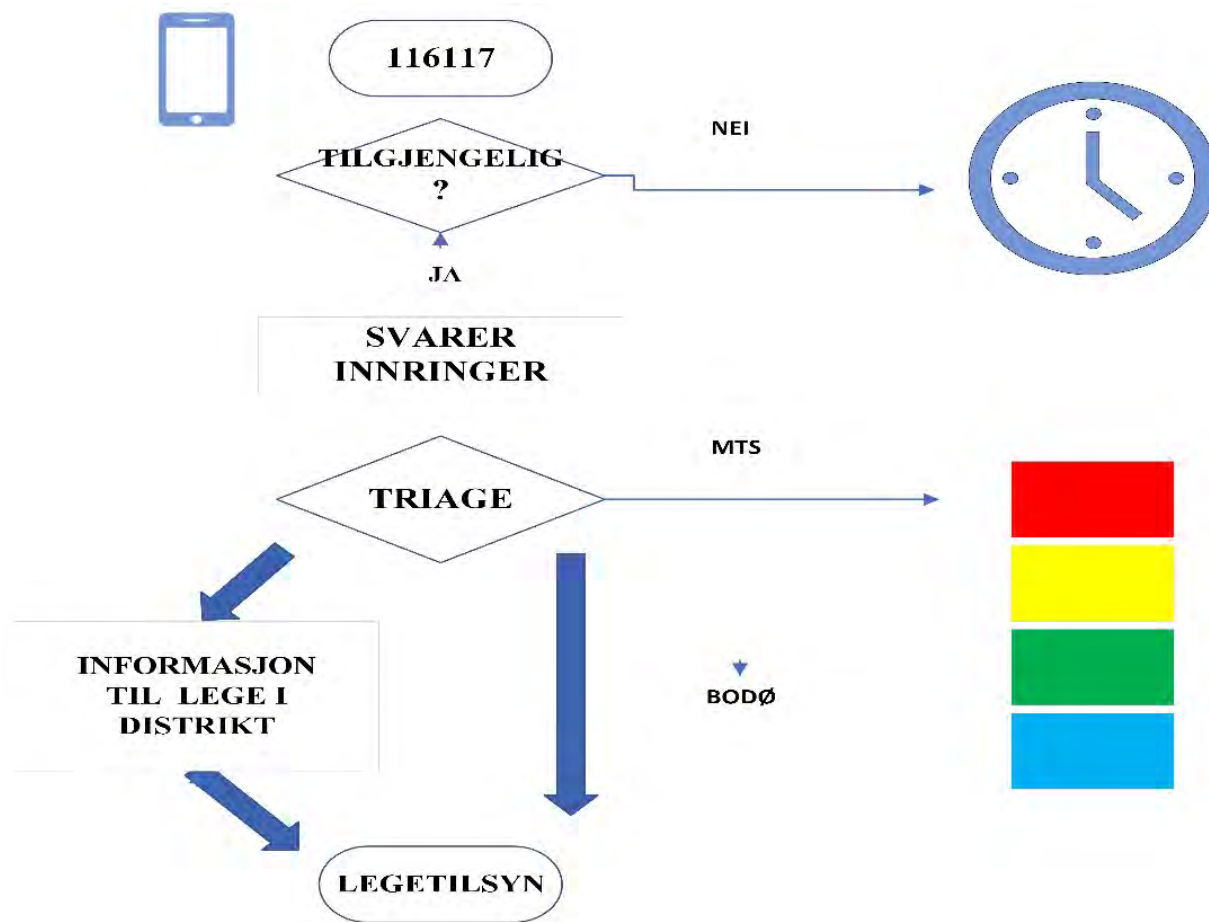
Legevaktsentralen er organisert under Bodø legevakt, som er plassert under Helsekontoret. Helsekontoret er en av seks enheter ledet av avdelingsdirektør/kommunaldirektør helse.

Bodø legevakt ivaretar funksjon som legevaktsentral for en befolkning på nesten 85.000 innbyggere.

Legevaktsentralen er ikke skilt ut fra legevaktstasjonen, da sykepleierne arbeider tett sammen både ved mottak av pasienter på legevakten og i samtaler med pasienter. Legevakten har fem operatørplasser som bemannes med sykepleier som oppfyller kompetansekravene etter akuttmedisinforskriften § 13 bokstav f. Den ene plassen benyttes bare dersom pågangen ved legevaktsentralen er veldig høy, f.eks. påske, jul eller ved spesielle hendelser.

I utgangspunktet er sentralen bemannet med tre sykepleiere på dagvakter i ukedagene, mens det på kveldsvakt er fire sykepleiere, i tillegg til at en sykepleier er på legevaktbil. I helgen er dagvakter bemannet med fire sykepleiere, samt en sykepleier som er plassert i legevaktbil. På kveldsvakt i helgen er det fire sykepleiere, pluss en sykepleier i legevaktbil. På natten er Bodø legevakt/legevaktsentral bemannet med tre sykepleiere.

Arbeidsprosessen ved Bodø legevaktsentral kan fremstilles som i figuren under. Den kan ha flere utfall, slike som sykepleierråd, konferanse med AMK og henvisning til andre instanser:

Figur: Arbeidsprosessen ved Bodø legevaktsentral.

3.2. Svartid på telefon 116 117

Det er formulert et krav i akuttmedisinforskriften om at 80 % av henvendelser normalt skal besvares innen to minutter. Dette oppnås av Bodø legevaktsentral bare deler av døgnet hvor det er svært lite trafikk.

Antall Legevakt anrop som har ventet mer enn 120 sekunder

Viser data for 2023

kl. 23 - 00	17 (17 %)	30 (23 %)	21 (19 %)	12 (13 %)	36 (28 %)	31 (22 %)	33 (27 %)
kl. 22 - 23	66 (38 %)	43 (26 %)	56 (31 %)	49 (32 %)	55 (36 %)	73 (47 %)	91 (51 %)
kl. 21 - 22	95 (42 %)	68 (34 %)	78 (34 %)	44 (25 %)	95 (40 %)	92 (45 %)	103 (44 %)
kl. 20 - 21	113 (40 %)	103 (40 %)	76 (32 %)	135 (52 %)	103 (47 %)	120 (48 %)	114 (43 %)
kl. 19 - 20	124 (44 %)	99 (36 %)	81 (34 %)	76 (30 %)	122 (44 %)	133 (48 %)	148 (49 %)
kl. 18 - 19	128 (42 %)	94 (34 %)	84 (32 %)	107 (41 %)	166 (54 %)	141 (51 %)	160 (51 %)
kl. 17 - 18	156 (45 %)	83 (30 %)	75 (28 %)	85 (29 %)	123 (39 %)	123 (46 %)	150 (49 %)
kl. 16 - 17	136 (41 %)	75 (25 %)	68 (24 %)	75 (29 %)	117 (38 %)	163 (48 %)	115 (42 %)
kl. 15 - 16	162 (46 %)	114 (37 %)	135 (48 %)	109 (36 %)	110 (36 %)	207 (65 %)	157 (51 %)
kl. 14 - 15	96 (43 %)	42 (25 %)	65 (39 %)	58 (30 %)	53 (23 %)	234 (67 %)	142 (46 %)
kl. 13 - 14	91 (48 %)	48 (30 %)	72 (40 %)	70 (42 %)	24 (16 %)	203 (55 %)	142 (44 %)
kl. 12 - 13	74 (37 %)	43 (30 %)	40 (22 %)	52 (33 %)	31 (17 %)	223 (56 %)	170 (45 %)
kl. 11 - 12	64 (30 %)	44 (26 %)	63 (39 %)	78 (41 %)	15 (10 %)	273 (63 %)	166 (45 %)
kl. 10 - 11	111 (45 %)	72 (38 %)	71 (39 %)	57 (34 %)	38 (23 %)	262 (57 %)	109 (32 %)
kl. 09 - 10	92 (38 %)	97 (39 %)	92 (42 %)	48 (27 %)	39 (23 %)	148 (38 %)	65 (23 %)
kl. 08 - 09	89 (33 %)	65 (22 %)	80 (32 %)	67 (25 %)	52 (26 %)	44 (16 %)	17 (9 %)
kl. 07 - 08	12 (14 %)	7 (10 %)	6 (9 %)	10 (12 %)	6 (10 %)	13 (12 %)	11 (10 %)
kl. 06 - 07	2 (5 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	1 (2 %)	3 (5 %)	3 (6 %)
kl. 05 - 06	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	3 (8 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	2 (4 %)
kl. 04 - 05	3 (7 %)	0 (0 %)	1 (3 %)	0 (0 %)	2 (6 %)	1 (2 %)	1 (2 %)
kl. 03 - 04	2 (5 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	5 (9 %)	6 (9 %)
kl. 02 - 03	2 (4 %)	2 (5 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	4 (8 %)	5 (5 %)
kl. 01 - 02	3 (5 %)	4 (9 %)	1 (2 %)	4 (7 %)	2 (4 %)	7 (10 %)	14 (16 %)
kl. 00 - 01	8 (10 %)	2 (2 %)	7 (10 %)	11 (15 %)	5 (6 %)	12 (12 %)	15 (15 %)

Figur: Antall legevaktanrop som har ventet i mer enn 120 sekunder

3.3. Prioritering og triagering

Legevakten i Bodø benytter Manchester Triage Scale (MTS) som beslutningsverktøy. MTS brukes innen akuttmedisin ved legevakter og akuttmottak. Hensikten med MTS er å sikre at pasienters kliniske behov for helsehjelp blir riktig prioritert slik at de sykeste får raskere behandling og at dødelighet kan reduseres. Verktøyet brukes både ved telefonhenvendelser og ved fysisk oppmøte på legevakten.

Triageringen er basert på at man velger et kartblad ut fra den aktuelle problemstillingen eller kontaktårsaken. Hvert kartblad beskriver symptomer og tegn, kalt diskriminatorer, som skiller de ulike hastegradene. Sykepleier starter med å utelukke de mest alvorlige symptomene og arbeider reduktivt. Når man har fått treff på en diskriminator har man funnet hastegraden.

Telefontriageringen er bygget på samme prinsipp og har fire ulike hastegrader. Disse gir råd om hvor lenge det er til pasienten bør tilses av helsepersonell, eventuelt om det kun er behov for rådgivning. Kartbladene ved oppmøte- og telefontriagering er i utgangspunktet veldig like, men skiller ved at telefontriagering også har en rådgivningsdel til hver av hastegradene.

Ved Bodø legevaktsentral triageres innringer etter retningslinjene. Denne triagen føres også i journal. Ved vår gjennomgang fant vi dette hos samtlige pasienter hvor vi hørte lydlogg og undersøkte journal.

3.4. Overføring av informasjon til lege ved Bodø legevakt

Det er en forskjell på hvordan informasjon gis videre til lege ved Bodø legevakt og til lege i distriktlegevaktene. Vi har derfor beskrevet dette separat.

Ved Bodø legevakt skrives notat fra 116117-samtalen rett inn i legevaktens journalsystem, CGM. Dette notatet er dermed direkte tilgjengelig for legen på Bodø legevakt.

Det er også et system for at sykepleierråd gitt under en samtale godkjennes av lege på samme måte. Dette skjer ved at lege aktivt må godkjenne dette i journal.

3.5. Overføring av informasjon til distriktslegevakt

Vi finner ikke retningslinjer for hvilken informasjon som skal gis til lege i distrikt, eller hvordan denne informasjonen skal overføres. Kontakten med legevakslege skjer på telefon, med unntak av til Indre Salten legevakt hvor det er sykepleier som tar imot denne informasjonen.

Statsforvalteren har hørt på lydlogg fra 30 av disse samtalene. Disse samtalene er ikke strukturerte, og kan vare opp mot 6 minutter, selv ved melding om én enkelt pasient. Overføring av personalia kan vare opp imot to minutter. Årsakene til dette kan være dårlig linje, språk-barriere (dialekt/fremmedspråk) og motstand hos legevakslege.

Noen ganger gis sykepleier i legevaktsentral oppgaven med å ringe pasienten opp igjen, av legevaktslege. Det er ulike årsaker til dette, f.eks. avtale om oppmøte på legevakt.

Informasjon om triage overføres ikke til legevaktlege rutinemessig, og etterspørres heller ikke i samtalen.

Sykepleierråd som gis til innringer fra distriktene godkjennes ikke av lege.

Til Indre Salten legevakt finnes et system for overføring av informasjon fra legevaktens journal via PLO-melding. I intervjuer ble det oppgitt at notater noen ganger, men ikke alltid, ble overført på denne måten. Nylig er det også etablert et system for overføring av skriftlig informasjon fra Bodø legevaktssentral til Meløy legevakt i form av PLO-melding.

Det er ikke etablert et skriftlig system for informasjonsutveksling med øvrige legevakter som benytter seg av Bodø legevaktsentral.

3.6. Tilgjengelighet i nødnett

Bodø legevaktsentral er tilgjengelig i nødnett. Nyansatte får opplæring i tråd med nasjonale retningslinjer, og daglig leder har et system for å følge med på dette.

I intervjuene kommer det frem at de ansatte føler at de behersker kommunikasjon med aktuelle samarbeidsparter i nødnettet.

3.7. Opplæring og kompetanse

Legevakten har egne kompetansesykepleiere for triagesystemet (MTS). Oppgaven deres er å følge med på at triagesystemet brukes riktig. Arbeidsformen deres kan være å plukke ut tilfeldig triage utført av ansatte, for å evaluere hvorvidt dette er utført i samsvar med føringene fra MTS. Disse sykepleierne har også et ansvar for opplæring av nyansatte.

Bodø legevakt har rutiner for opplæring av nyansatte. For arbeidet i legevaktsentralen brukes «medlytt» aktivt som støtte og opplæring.

Daglig leder har et system for å følge med på at nyansatte får riktig opplæring og gjennomfører obligatoriske kurs.

3.8. Styring og ledelse

Legevaktsentralen har en oversikt over prosedyrer og retningslinjer ved legevakten. Prosedyrene har vært samlet i en perm som oppbevares på legevakten. Prosedyrer og retningslinjer ligger ikke elektronisk tilgjengelig for de ansatte. I intervju ble det oppgitt at enkelte av sentralens prosedyrer og retningslinjer ikke er oppdatert. Alle ansatte ved legevakten er medlem av en intern facebook- gruppe hvor nødvendig informasjon blir tilgjengeliggjort for de ansatte.

Det er ikke foretatt risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) for Bodø legevaktssentral av nyere dato. Dette innebærer at det ikke er kartlagt områder ved sentralen hvor svikt kan inntre ofte, utfordringer knyttet til sentralens utbredelse og responstid, hva sannsynligheten er for og konsekven-

ser av uønskede hendelser, eller en beskrivelse av tiltak for å begrense konsekvenser.

Legevaktsentralen har likevel gjennom fagsystemet Bliksund svært god tilgang til driftsdata ved sentralen. Systemet gir oversikt over aktiviteten ved legevaktsentralen, f.eks. til enhver tid oversikt over innkomne telefoner og svartid. Ved intervju kom det samtidig frem at det var kjennskap til enkelte risikoområder ved legevaktsentralen. Blant annet ble legevaktsentralens svartider, arbeidsbelastning hos operatørene, trange lokaler og videreformidling av informasjon til legevaktslege i distriktet trukket frem som risikoområder.

Under tilsynet ble det fremlagt stilling- eller funksjonsbeskrivelser for sykepleier og fagsykepleier og ledere på legevakten. I intervjuer kom det frem at det ikke er klarheter knyttet til hvilke oppgaver og ansvarsområder det er mellom de ulike nivåene på legevakten. Gjennom intervjuer ble det beskrevet å være en tett og god relasjon mellom ledere, og mellom ledere og ansatte ved sentralen.

Bodø kommune har utarbeidet en handlingsplan for kvalitets- og forbedringsarbeid. Gjennom planen har kommunen etablert et system for bruk og rapportering av kvalitetsindikatorer. Planen beskriver at leder i virksomheten plikter å tilrettelegge for medvirkning og følge opp avvik og forbedringsarbeid. Det er etablert et eget kvalitets- og utviklingskontor i Bodø kommune som skal bidra til lik kvalitet i hele helse- og omsorgstjenesten i kommunen, og samle, belyse og rapportere status til avdelingsdirektør for helse- og omsorg. Det ble under tilsynet oppgitt at kvalitets- og utviklingskontoret i liten grad har vært involvert i kvalitets- og forbedringsarbeidet ved Bodø legevaktsentral.

Hvert år utarbeides det en årsrapport fra legevakten, som også behandles i kommunestyret. I årsrapporten gjennomgås økonomi, men også blant annet antall henvendelser til legevaktsentralen i løpet av året, og sentralens svartid gjennom døgnet.

Bodø legevaktsentral har et elektronisk avvikssystem, kalt «Kvalitetslosen» (Compilo). I meldingen skal det gis en kort beskrivelse av hva som har skjedd, hva som var konsekvensene av det inntruffne, og forslag til forbedrende tiltak. Systemet ble oppgitt å være godt utformet for statistikk.

Når avvik skrives i Kvalitetslosen (Compilo), sendes avviket til nærmeste leder. Den som har mottatt avviket skal gjennomgå det aktuelle, og iverksette nødvendige tiltak for å lukke avviket. Dersom den aktuelle lederen ikke leser eller behandler avviket innen 21 dager, vil avviket automatisk sendes videre til neste leder. Et avvik kan ikke lukkes av leder uten at det skrives inn en kommentar eller at det settes inn et tiltak. Ved behandling og lukking av avvik, sendes det et varsel på e-post til den som har meldt avviket som med dette kan følge med avviket frem til det lukkes.

Under intervjuene ble det gjennomgående beskrevet av ansatte at de ikke benytter seg av avvikssystemet, da de ikke har tid til å skrive avvik. Det ble under tilsynet oppgitt at de avvikene som meldes gjennomgås i AMU-møter.

4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag

I dette kapittelet vurderer vi fakta i kapittel 3 opp mot lovbestemmelsene i kapittel 2.

4.1. Svartid på telefon 116 117

Det er krav i akuttmedisinforskriften om at henvendelser til legevaktstelefon 116 117 normalt skal besvares innen to minutter.

Bodø legevaktssentral besvarer normalt ikke 80 prosent av telefonhenvendelser innen to minutter. Ved gjennomgang av sentralens data knyttet til telefonhenvendelser, avdekker at flere samtaler inn til sentralen fører til at flere anrop ikke blir besvart, og lavere svarprosent. Dette innebærer en risiko for at innbyggere ikke får vurdert hens behov for akutt helsehjelp, fordi de ikke når igjennom på telefon.

4.2. Prioritering og triagering

Det er Statsforvalterens vurdering at Bodø legevaktssentral har et system for prioritering og triagering i tråd med kravet til faglig forsvarlighet. Henvendelser blir prioritert i henhold til triagesystemet MTS (Manchester Triage Scale).

4.3. Overføring av informasjon ved Bodø legevakt

Statsforvalteren vurderer at Bodø legevakt har et system for overføring av informasjon til lege ved Bodø legevakt som er i tråd med god praksis.

4.4. Overføring av informasjon til lege i distrikt

Statsforvalteren finner ikke retningslinjer for hvordan overføring av informasjon fra innringer overføres til lege i distrikt.

Kliniske opplysninger gis i denne telefonsamtalen, men det er ikke rutine at triage gitt av sykepleier på legevaktssentralen overføres til legevaktslege. Gjennom intervjuene er vi gjort kjent med at informasjon om triage i liten grad etterspørres. Dette bekreftes ved gjennomgang av lydlogg.

Sykepleierråd som gis av legevaktssentral til pasienter i distrikt godkjennes ikke av lege.

4.5. Nødnett

Bodø kommune har et system som sikrer at Bodø legevaktssentral er tilgjengelig i nødnett. Det ble bekreftet i intervjuene at etablerte prosedyrer og ansvarsfordeling var godt kjent, og at de ansatte behersker systemet.

4.6. Opplæring og kompetanse

Bodø kommune har et system for å sikre at legevaktsentralen har operatører med nødvendig kompetanse. Det bekreftes i intervjuene at daglig leder følger med på at nyansatte får riktig opplæring og gjennomfører obligatoriske kurs.

4.7. Styring og ledelse

Helse- og omsorgslovgivningen stiller krav til ledelse og systematisk styring for å sikre forsvarlige tjenester. Virksomhetens aktiviteter skal planlegges, iverksettes, evalueres og korrigeres.

Kommunens øverste leder ved kommunedirektøren, må sørge for at risikoområder i virksomheten er kartlagt, og at akseptabelt risikonivå defineres. En legevaktsentral bør organiseres på bakgrunn av oppdaterte ROS-analyser om sykdoms- og skadeforekomst, bemanning, rekruttering og tilgang til spesialisthelsetjenester. Ved en ROS-analyse av sentralen bør blant annet sykepleierbemanning, sikkerhet for ansatte i legevakten og pasienter, vakt-distriktets utbredelse, responstid, rekruttering og samarbeid med øvrige tjenester gjennomgås. Hensikten med å utarbeide en ROS-analyse er å identifisere svake sider ved virksomheten, for å kunne sette inn målrettede og forebyggende tiltak eller justeringer.

Bodø legevaktsentral er ikke organisert på bakgrunn av oppdaterte ROS-analyser. Sentralen har driftsdata, men bruker ikke dette til systematisk evaluering og kvalitetsforbedring.

Det er etablert et system for håndtering av avvik, både i virksomheten, og blant ledelsen i helse- og omsorgstjenesten i kommunen. Avvikssystemet ved Bodø legevaktsentral benyttes imidlertid i liten grad. Et avvik kan gi ledelsen i kommunen et godt kunnskapsgrunnlag for forbedringsarbeid. Et fungerende avvikssystem er avgjørende for å kunne evaluere virksomhetens aktiviteter, ved å fremme læring og for å unngå at lignende hendelser skjer på nytt.

Et fungerende avvikssystem er også avgjørende for å kunne evaluere virksomhetens aktiviteter, ved å fremme læring og for å unngå at tilsvarende hendelser skjer på nytt.

Samlet vurderer Statsforvalteren at Bodø legevaktssentral ikke har sikret systematisk styring av tjenesten, og dette fører til risiko for svikt.

5. Statsforvalterens konklusjon

Her presenterer vi konklusjonen av vår undersøkelse, basert på vurderingene i kapittel 4.

Bodø kommune har ikke lagt til rette for og fulgt med på at helse- og omsorgstjenester som tilbys ved legevaktsentralen er forsvarlige.

Bodø legevaktsentral besvarer ikke normalt alle henvendelser innen to minutter. Bodø kommune har driftsdata, men bruker ikke dette til systematisk forbedringsarbeid.

Informasjonsoverføring til lege i distriktslegevakt er ikke satt i system.

Konsekvensene av dette kan være at pasienter ikke får nødvendig helsehjelp til riktig tid

Dette er lovbrudd på:

Helse- og omsorgstjenesteloven §§ 4-1 og 3-1 tredje ledd, helsetilsynsloven § 5 og forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten §§ 6-9.

6. Oppfølging av lovbrudd

Formålet med tilsyn er å bidra til nødvendige endringer i tjenestene. Kommunen må iverksette tiltak som retter opp lovbruddene i henhold til tabellen under.

Statsforvalteren vil som del av oppfølgingen av tilsynet, vurdere om planlagte og iverksatte forbedringstiltak har ført til at tjenestene blir utført i samsvar med gjeldende krav.

Forbedringstiltak og frister

Nr.	Plan for fremdrift og tilbakemelding	Frist
1.	<p><i>Svartid 116117</i></p> <p>Kommunens plan for forbedringsarbeidet og iverksetting av tiltak.</p> <p>Planen bør inneholde:</p> <ul style="list-style-type: none">• En beskrivelse av tiltakene som settes i verk• Frister for å sikre fremdriften i forbedringsarbeidet. <p>Tiltakene bør sikre at:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bodø legevaktsentral normalt besvarer henvendelser innen to minutter <p><u>Veileder for legevakt og legevaktsentral - Helsebiblioteket</u></p>	01.06.2024
2	<p><i>ROS-analyse Bodø legevakt</i></p> <p>Oversendelse av oppdatert risiko og sårbarhetsanalyse for Bodø legevakt som en del av styringssystemet</p>	01.09.2024

Nr.	Plan for fremdrift og tilbakemelding	Frist
3	<p data-bbox="316 219 1043 255"><i>Informasjonsoverføring til oppdragskommunenes legevakt</i></p> <p data-bbox="316 293 1203 412">Vi ber Bodø kommune, sammen med oppdragskommunene, etablere retningslinjer/prosedyrer for informasjonsutveksling til distriktslegevakt. Disse bør beskrive:</p> <ul data-bbox="360 450 1214 607" style="list-style-type: none">• På hvilken måte informasjon fra legevaktsentral skal overføres• Hvilken informasjon skal overføres• Hvordan sykepleierråd til innringer skal godkjennes av lege i distrikt <p data-bbox="316 651 1209 725">Dersom det er behov, vil Statsforvalteren i Nordland stille seg disponibel i slik dialog.</p>	01.09.2024
4	<p data-bbox="316 801 555 837"><i>Evaluering av tiltak</i></p> <p data-bbox="316 875 1206 949">Vi ber om oversendelse av samlet rapport som viser om endringene er godt implementert og står seg over tid.</p>	01.12.24

Med hilsen

Morten Juul Sundnes
avd. direktør / fylkeslege

Harald Stordahl
ass. fylkeslege

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet

I dette vedlegget omtaler vi hvordan tilsynet ble gjennomført, og hvem som deltok. Varsel om tilsynet ble sendt 28.07.2023.

Tilsynsbesøket ble gjennomført ved Bodø legevaktsentral, og innledet med et kort informasjonsmøte 04.12.2023. Befaring ved legevaktsentralen ble gjennomført samme dag. Oppsummerende møte med gjennomgang av funn ble avholdt 06.12.2023.

En del dokumenter var tilsendt og gjennomgått på forhånd, mens andre dokumenter ble mottatt og gjennomgått i løpet av tilsynsbesøket. Følgende dokumenter ble gjennomgått og vurdert som relevante for tilsynet:

- Administrativt organisasjonskart for Bodø kommune
- Oversikt over prosedyrer ved Bodø legevakt
- Rutine for bruk av nødnett ved Bodø legevakt
- Rutine for utarbeidelse av ROS-analyse
- Rutine for MTS-triagering
- Oversikt over anrop i 2023 fra alle kommuner tilknyttet Bodø legevaktsentral
- Informasjonsskriv til ansatt ved Bodø legevakt
- Oversikt over kompetanse og ansatte ved Bodø legevakt
- Stillingsbeskrivelse for sykepleier ved Bodø legevakt
- Stillingsbeskrivelse for avdelingsleder i helse- og omsorgstjenesten i Bodø kommune
- Stillingsbeskrivelse for fagutviklingssykepleier ved Bodø legevakt
- Oversikt over antall anrop i 2023 til Bodø legevaktsentral som har ventet mer enn to minutter
- Oversikt over antall samtaler til Bodø legevaktsentral fra 2017 til 2023

I tabellen under gir vi en oversikt over hvem som ble intervjuet, og hvem som deltok på oppsummerende møte ved tilsynsbesøket.

Ikke publisert her.

Disse deltok fra tilsynsmyndigheten:

- fylkeslege, Harald Stordahl, Statsforvalteren i Nordland, revisjonsleder
- fylkeslege, Gro Aandahl-Sørgård, Statsforvalteren i Nordland, fagrevisor
- fylkeslege, Katrine Rostrup Nakstad, Statsforvalteren i Nordland, fagrevisor
- seniorrådgiver, Steffen Bredesen, Statsforvalteren i Nordland, revisor
- rådgiver, Elise Amalie Overgård, Statsforvalteren i Nordland, observatør

Med hilsen

Morten Juul Sundnes
(e.f.) avdelingsdirektør/fylkeslege

Dokumentet er elektronisk godkjent

Bodø kommune
v/ kommunedirektøren
Postboks 319

8001 BODØ

Spørsmål om status for oppfølging av Nummerert brev nr 1 / Etterlevelseskontroll finans- og gjeldsforvaltning

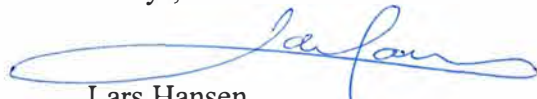
Nummerert brev nr 1 fra revisor 26.6.2023 tok opp avvik innen finans- og gjeldsforvaltning, bl.a at kommunens finansreglement ikke er oppdatert etter nye bestemmelser i kommuneloven og finansforskriften, begge gjeldende fra 01.01.2020.

Kontrollutvalget skal i henhold til Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 «*påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9 blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.*»

Utvalget behandlet sak om brevet 25.8.2023. I kommunedirektørens skriftlige redegjørelse datert 21.8.2023 står følgende «*Kommunedirektør har planlagt å legge fram forslag til oppdatert finansreglement og tilhørende rutiner i bystyremøte den 8. desember 2023.*»

Oppdatert finansreglement med rutiner ble ikke lagt frem til behandling i bystyret desember 2023, og heller ikke februar 2024. Jeg ber dere om en kortfattet skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget om når sak om dette kommer til behandling i bystyret. Jeg ber om en slik kortfattet tilbakemelding innen **27. februar 2024**.

Inndyr, 20. februar 2024

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

kopi til kontrollutvalgets leder

Status for oppfølging av Nummerert brev nr 1/ Etterlevelseskontroll finans- og gjeldsforvaltning

Kommunedirektør har tidligere planlagt å legge fram forslag til oppdatert finansreglement og tilhørende rutiner i bystyremøte den 8. desember 2023. Dette er av kapasitetsmessige årsak ikke gjort. Ny dato for revisjon av reglementet er satt av til 13. juni, siste bystyremøte før sommer.

Årsak til forsinkelse er kapasitetsmangel på kommunens økonomikontor. Den økonomiske situasjonen i kommunen er alvorlig og krever flere hender på økonomikontoret som støtter ledere, jobber med omstillingskrav, budsjett, analyse av drift mfl. Arbeide med økonomiplan 2024-2027 har vært ekstra krevende høst 2023, i tillegg til nytt budsjettssystem som ikke har fungert etter planer. Fremleggelse av økonomiplan var utsatt med 1 uke.

Budsjettvedtak kommunen fikk i desember krever alle ressurser på økonomikontoret for å gjennomføres pga store prosesser. Her nevnes det bl. a. nedbemanningsplan, omstillingsprosess, prosjekt oppdrag grønn økonomi mfl.

Økonomikontoret har siden april 2023 hatt 1 stilling mindre. Fra 1. mars mangler vi 3 av totalt 8 stillinger. Kommunedirektørens mål er å levere oppdatert finansreglement til politisk behandling innen sommer 2024.

Det gjøres oppmerksom på at kommunen ikke har tapt avkastning som følge av manglende oppdatering.

Bodø, 27/2-24

Kornelija Rasic

SAK 16/24

Eventuelt

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.03.2024

Vedlegg:

Forslag til vedtak:

Inndyr, 28. februar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder